

Naj živi Pastirček, revija z mladim srcem!

Sedemdeset let Pastirček že z nami rad srečuje se. Ni še posrebril glave, ostalo mlado je srce.

Spominja se preteklosti, razmišlja o sedanjosti, uči, zabava in vedri, vsi č u (2x)

Zahvalna maša in praznik ob 70. obletnici otroškega mesečnika

foto dpd

Obvestilo

Tudi to številko Novega glasa smo uspeli narediti v izjemnih razmerah, v uredništvu smo bili dva časnika in oblikovalka s polovičnim delovnim časom. Do nadaljnjega bo naše uredništvo v Trstu odprto samo v torkih in sredah od 8. do 12. ure. Tudi tokrat se iskreno zahvaljujemo vsem zunanjim sodelavcem, brez katerih bi bil naš tednik še bolj okrnjen in veliko bolj reven. Sodelavcem gre zasluga, da skušamo biti še vedno zanimivi in kolikor se da tudi aktualni. Žal nam je, da vseh pomembnih dogodkov ne moremo kriti, to še posebej velja za Tržaško, kjer imamo večino naročnikov. Zato ponovno pozivamo sodelavce in vse tiste, ki vam ni vseeno, kakšen bo v prihodnje naš Novi glas, da nam svoje zapise pošiljate prej ali pa nas na pomembne dogodke opozorite. Veliko naporov vlagamo, da nam ne bi bilo potrebno krčiti obsega strani v Novem glasu. Za zdaj še zmoremo, prosimo pa vas za razumevanje! Ostanite nam zvesti!

TRST Društvo slovenskih izobražencev Prof. Mariji Pirjevec nagrada Vstajenje 2015

V ponedeljek, 4. t. m., so v Društvu slovenskih izobražencev podelili prof. Mariji Pirjevec nagrado Vstajenje 2015. Samo nagrado, ki jo podeljuje Zadržna kraška banka, je slavljenki po nagovoru predsednika DSI Sergija Pahorja, izročil predsednik banke Adriano Kovačič. Za vidno ganjeno nagradjenko sta na violino in klavirju zagrata brata Vanja in Maks Zuliani, odlomke iz del slavljenke pa sta prebrala Tomaž Sussi in Maruška Guštin. Pisatelj in kulturniku Jožetu Horvatu je bil zaupan slavnostni govor, ki ga objavljam v celoti.

/str. 9

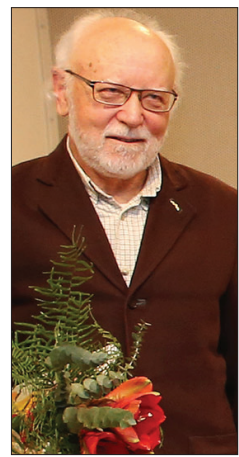

Foto damj@n

GORICA Podelitev 12. priznanja Kazimir Humar "Imejte radi svoj narod, kulturo, jezik in domovino!"

Priznanje Kazimir Humar sta letos prejela dr. Danijel Čotar za dolgoletno nesebično delo v korist naše skupnosti in Otroški pevski zbor F. B. Sedej iz Steverjana, ki ga vodi Martina Hlede, ob 40. obletnici delovanja. Na slovesni podelitvi, ki je potekala 8. aprila v gorškem Kulturnem centru Bratuž, so se živo spomnili dr. Humarja in njegovih številnih zaslug.

/str. 6

www.parrucchelanza.com Najboljši portal v Italiji za kakovostne lasulje

PARRUCCHE
Lanza

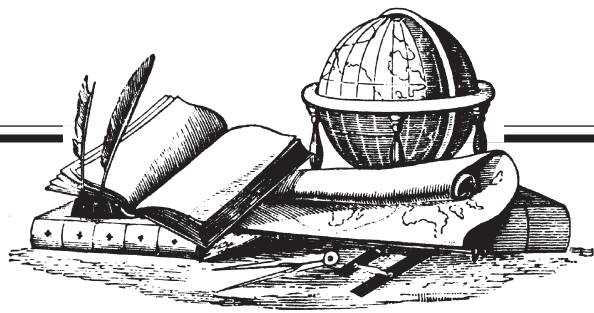
• KOZMETIKA ZA LASE
• PRIPOMOČKI ZA FRIZERJE
IN KOZMETIČARKE

Gorica - Ul. Garibaldi, 13 - na vogalu na trgu pred občino - Tel. 0481 240078
Odprto vsak dan od ponedeljka do sobote od 9.00 do 12.30 in od 15.30 do 19.30

POSEBNA PONUDBA SUŠILCEV ZA LASE!

Če prinesete ta kupon, ugodnosti se ne seštevajo, do 30. junija 2016 boste imeli pri nabavi kakršnega koli profesionalnega sušilca za lase, ki stane najmanj 29.50 evrov, **POPUST 8 EVROV.**

Deželno tajništvo SSK / Referendum o naftnih vrtnah 17. aprila pojdimo na volišča in glasujmo DA!

Voliti DA pomeni, da smo prepričani o potrebi po nujnih, učinkovitih in sodobnih spremembah italijanske energetske politike. Sedanja državna in svetovna energetska politika, na kateri sloni industrijski razvoj, je med vzroki razdelitve planeta na razvite države in predele t. i. tretjega sveta. 17. aprila bo v Italiji referendum za odpravo ("da - želim črtan-

je") zakonske alineje [1], ki dovoljuje naftnim družbam neomejeno (do usahnitve vrelca) črpanje nafte oz. plina iz dna Jadranskega morja do 12 navtičnih milj od obale.

Pred letom 2015 so bile vse koncesije za pridobivanje nafte/plina časovno omejene s koncesijsko pogodbo. Decembra leta 2015 je vlada sprejela zakon št. 208, ki je v 239. odstavku

člena št. 1 zamenjal vsebino tretje alineje 17. odstavka 6. člena zakona št. 152/2006 (Zakona o okolju), v katerem je sedaj zapisano "do izčrpanja nahajališča". Evropska zakonodaja, še bolj pa zdrava pamet, narokujeta, da ne more biti izkoriščevanje naravnih dobrin ekskluzivno in brez katerekoli omejitve.

/str. 12

Sklic vladnega omizja je vse bolj nujen Slovenski predstavnik v novi goriško-tržaški Trgovinski zbornici

Različne reforme, ki so se začele udeležati v zadnjih letih na različnih družbenih področjih dežele FJK, bi morale upoštevati deželno statutarno posebnost, ki sloni tudi na prisotnosti narodnih in jezikovnih manjšin. To bi moralo biti samoumevno, še posebno v današnjem obdobju evropske integracije

ter mednarodnega in čezmejnega sodelovanja. Kljub stalnemu opominjanju s strani slovenskih krovnih organizacij in izvoljenih predstavnikov, pa je ta zavest še nezadostna. To stališče je zavzel Izvršni odbor Sveta slovenskih organizacij, ki je zasedal v sredo, 4. aprila v Čedadu in med ostalimi točkami dnevnega reda

obravnaval tudi spojitve Trgovinskih zbornic Gorice in Trsta v skupno Trgovinsko zbornico Julijske krajine.

Na podlagi reforme trgovinskih zbornic, ki poteka že kakšno leto na področju cele države, je privedla do sklepa združitve dveh Trgovinskih zbornic v Gorici in Trstu.

/str. 12

Zadruga

Zadruga Primorski dnevnik

Upravni svet Zadruga Primorski dnevnik sklicuje
redni občni zbor članov

v prvem sklicanju v ponedeljek, 18. aprila 2016, ob 11. uri na sedežu Zadruga v ulici Montecchi 6, v Trstu

in

v drugem sklicanju v torek, 19. aprila 2016, ob 18.30. v Prosvetnem domu na Opčinah (Trst), ulica Ricreatorio 1, s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev, namestitev predsedstva in zapisnikarja, imenovanje verifikacijske in volilne komisije;
2. poročilo upravnega sveta o poslovanju v letu 2015;
3. predstavitev obračuna za poslovno leto, ki se je zaključilo 31. 12. 2015;
4. poročilo nadzornega Odbora;
5. volitve upravnega sveta in določitev honorarjev;
6. stanje na Primorskem dnevniku;
7. razno.

O medobčinskih prisilnih zvezah (UTI) Za krčenje naših pravic gre!

Pravniki učijo, da se sodbe izvajajo in ne komentirajo. Sodba deželnega upravnega sodišča, ki je odločala o pritožbah dveh slovenskih občin in nekaterih prebivalcev iz ostalih občin proti sklepom deželne vlade, ki je začela z izvrševanjem deželnega zakona o medobčinskih prisilnih zvezah (UTI), pa vendar po mojem zasluži vsaj kratko misel oziroma razlago.

Bo morda izpadlo pristransko, ker piše ta članek ista oseba, ki je tudi zagovornik občine Števerjan in ostalih občanov, toda vem, da se tudi nekateri, ki so sodbo prebrali, strinjajo, da je upravno sodišče vzelo v pretres le en vidik, sicer tisti, ki ga zakon o medobčinskih zvezah vsaj na papirju rešuje. DUS pa ni vzel v pretres vseh ostalih ugovorov o protiučustavnosti deželnega zakona, ker krči avtonomijo izvoljenim telesom in spreminja območja, kjer lahko odločajo pripadniki manjšine. Tu gre za kršitev deželnega statuta, zaščitnega zakona in evropskih konvencij o manjšinah ter o osnovnih pravicah.

DUS se je skratka omejil le na analizo individualne pravice manjšinca do rabe lastnega jezika v odnosu do oblasti in je razsodil, da deželni zakon o medobčinskih zvezah sam na sebi ne zmanjšuje zaščite manjšine. To pa smo že vedeli, saj 58. člen zakona prepoveduje nižanje ravni zaščite naše skupnosti, za kar pa že poskrbijo zaščitni zakon in mednarodne listine. Torej gre za trditve, ki je sama sebi namen in ki velja v teoriji, ne pa v praksi. In deželni zakon praktičnih primerov ne ureja in ne rešuje, kar je v nasprotju z ustavnim določilom, ki prisili zakonodajalca, da poskrbi za uspešno in dobro upravo.

Nobenega odgovora pa ni na kritiko, ki je še kako aktualna, saj se je že pokazala v Gorici, da, ker bodo UTI vodile večje občine, ki spadajo sicer v območje zakona 38/2001, a nimajo istih zaščitnih določil kot dvojezične občine (glej npr. Trst, Gorica in Čedad), ali pride do popolnega prenosa vsega dvojezičnega osebja iz dvojezičnih občin v strukturo UTI, ki jo vodi večja občina - in bomo videli reakcije na podobno "preseljevanje" -, ali pa že po istem deželnem zakonu na ravni UTI ne more obstajati ista pravica do rabe jezika. Nekaj ugovorov, ki so bili izneseni v pritožbah, a so ostali brez odgovora v sodbi.

Ko se bodo prenesle prve pristojnosti, na primer o krajevni policiji, bo imel vsak pripadnik narodne skupnosti zagotovljeno pogovornje v slovensčini z osebjem in z uradom, kot na primer v Dolini ali na Repentabru, v Zgoniku in še kje? Morda bo tako, če bodo prenesli osebje iz teh občin na UTI, a bodo o tem odločali funkcionarji večjih občin, saj manjše nimajo direktorjev. Ali pa bo kot v tržaški občini, kjer moraš prej zaprositi preko centralnega urada, da te poslušajo in da ti prevedejo akte? Še tam, kjer bi moralo biti, na primer na tržaškem Krasu in v Lonjerju, ni na razpolago popolnega osebja, aktov, tabel, napisov, zastav, itd.

Ali pa, ko bo šlo za knjigovodske, širše prostorske, socialno varstvene in podobne stike ter akte, bo zagotovljena dvojezičnost povsod? Oziroma bo kot za statut tržaške UTI, ki se sprejema v eno ali dvojezični obliki glede na občino? Goriški itak ima enojezično ime kljub deželnemu zakonu, ki je dodal člen, pisan sicer na kožo Gorice, saj je edina pokrajina, ki je sprejela

izvajanje zakona 482/99, ker Trst in Videm tega nista storila. Ni torej čudno, da je tudi županja Sovodenj Floreninova proti takemu statusu. Nadaljnji ugovor je bil, kako bo z avtonomijo odločanja dvojezičnih občin v zadevah, ki bodo prisilno prenesene na zvezo občin. In teh je veliko. Kako bodo lahko vplivale manjše občine, kjer pa je manjšina prisotna v večjem številu? Po deželnem zakonu ima občina Trst sama dovolj glasov, da ukaže vsem ostalim občinam, kako se odloča, ne samo za jezik. Statut UTI pa tudi ne more vsega rešiti, ker je samo izvršilni akt.

Po deželnem zakonu bi morali upoštevati zveze občin, ki so bile prej povezane v gorske skupnosti, ali tiste, ki imajo že danes konvencije za skupne storitve. Deželna vlada je upoštevala prvi kriterij za nekdanje gorske skupnosti v zgornji Furlaniji ali v Kanalski dolini, ne pa za Briško-Beste,

neško, kjer so Števerjan in vse ostale zaščitene občine do Režije. Zakaj? V deželnem aktu razloga ni, se pa razreže Benečijo na tri dele in se jih poveže z večjimi furlanskimi občinami, kjer dvojezičnosti ni in na katere se dvojezičnost ne more razširiti.

Kdor pa ne sprejme diktata Dežele, je ob denar in zato kaznovan pred svojimi občani, katerih pravice in avtonomijo pa brani in zagovarja. Tudi na ta ugovor v sodbi ni bilo odgovora.

Zakon teh problemov ne rešuje, zato sodba, ki pravi, da je z zakonom in z deželnimi ukrepi vse v redu, oziroma da se bosta dvojezičnost in raba slovensčine še razširili - ne vemo pa, po katerih normah in ukrepih - ni po moji oceni prepričljiva. Zato menim, da je treba sodno pot nadaljevati. Lahko se zgodi, da se v zakonu še kaj spremeni, vsekakor pa ohranimo priložnost, da obvestimo tudi evropske forume o tem, kar se tu dogaja.

Peter Močnik

Povejmo na glas

Vesoljna sleparija elite

Če smo prejšnji teden pisali o korupciji kot o spodkopavanju zdrave družbe, pa smo takoj nato doživeli razkritje nezakonitega odtekanja denarja takšnih razsežnosti, da bodo slednje doživele odprle oči svetovnemu prebivalstvu. Že sedaj je bilo mogoče slutiti, da premožna, bogata in oblastvena elita obvladuje vse in nas potiska v vse bolj negotovo in tesnobno prihodnost. Od teh dni naprej pa je ta resnica otipljivo dejstvo, seveda zelo obremenjujoče. Panamski dokumenti družbe Mossack-Fonseca so namreč razkrili, da se v navidezna podjetja držav davčnih oaz samo iz Evropske unije letno steka tisoč milijard evrov davščini utajenega denarja. Omenjena družba je ustanovila več kot dvesto tisoč takšnih podjetij in ker je po moči šele na četrtem mestu, nekateri ocenjujejo, da se njihovo število verjetno približuje milijonu. Pri prenosu denarja sodeluje okrog petsto bank, med osebami, ki so ušle davščini svojih držav, pa so vladni predsedniki, trije kralji iz arabskega sveta, vrhunski športniki, vidni politiki in ugledni ljudje z najrazličnejših področij. Sveta se je potemtakem polastila elita, ki si dovoli vse in nima nikoli dovolj. Razkritje te resnice dokazuje, kako človek močno verjame le v materialne dobrine, si zanje prizadeva in jih želi nenehno kopičiti. To je kraljestvo bogastva, ki je kričeče nasprotje duhovnim vrednotam in le slednje so res koristne. Priseganje na zgolj materialne dobrine je zanikanje vsakršnega skupnega dobrega, je zanikanje

vsakršne solidarnosti, posledice pa so uničujoče. Ker bogati tudi politično vodijo svet, uveljavljajo pravila, ki rojevajo revščino in vse večjo obubožanost tudi v razvitih državah, istočasno pa odpirajo vse bolj prosto pot bogatenju tistih, ki so že bogati. In slednji ne dajo revnim nič, saj se ni bilo slišati, da bi se razen izjemno redkih posameznikov opredelili za dobrodelnost, za pomoč tistim, ki jo krvavo potrebujejo. Bogati in njihove elite gradijo družbe brez resničnih vrednot in humanosti in lahko rečemo, da če bo kdo uničil svet kot skupnost dostojnega življenja in bivanja, bodo to prav bogati in njihova nenastitnost. Vso zadevo je odkril nemški časopis Süddeutsche Zeitung skupaj z okoli sto medijskimi partnerji - med njimi je tudi ljubljansko Delo - oziroma z več kot tristo petdeset novinarji. Gre za epohalno odkritje, pri čemer pa se je bati, da ne bo moglo v temelju spremeniti sedanjega toka, ker so nosilci utajenega denarja preveč pomembni, preveč jih je in človekovo hlepenje po bogastvu je trdno zasidrano. Vse skupaj spominja na planetarno onesnaženost okolja, ki se kljub vsem dogovorom nadaljuje in celo stopnjuje, ker pač vsi vemo, da bi jo zajezili le s korenito spremembo našega življenja. Panamska afera pa je razkrila visoko stopnjo etične onesnaženosti, ki je še bolj razdiralna: ubija smisel v tistih, ki živijo za resnične vrednote, brez katerih bo naša prihodnost težka in mračna.

Janez Povše

GORICA Praznovanje ob obletnici izhajanja otroškega mesečnika Pastirček

70-letna revija z mladim srcem

Zahvalna maša

Sedemdeset let se Pastirček že srečuje z otroki in mladimi, pa "ni še posebej glave, ostalo mlado je srce"! Verz iz pesmice Vojana Tihomirja Arharja, ki jo je uglasbil Patrick Quaggiato, na koncu praznika v nedeljo, 10. aprila, pa so jo na odru Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici pod skladateljevo taktirko navdušeno odpeli številni otroci ob spremljavi izbranih instrumentalistov šole Emil Komel in ob bučnem ploskanju prepolne velike dvorane, je globoko resničen. Mesečnik ostaja kljub svojim sedmim križem mlad, dinamičen in svež, zvest in priljubljen sopotnik na stotine otrok iz slovenskih vrtcev in osnovnih šol v vsej deželi Furlaniji-Juljski krajini. Prav ti otroci in njihovi starši, pa tudi strici in stari starši, sedanj in nekdanji bralci, so prejšnjo nedeljo na najlepši način začeli proslavljanje okroglega

jubileja: z zahvalno mašo za nekdanje in sedanje sodelavce revije. "Prav je, da za vse to, kar prejmemo, se zahvalimo, da uporabimo in nato razdelimo. Zahvaljujemo se tudi zato, da ne pozabimo naših korenin", je dejal mašnik-urednik na začetku obreda na dvorišču doma pod lipami. V homiliji je pozval male 'pastirčke', da bi bili dobri, da bi odpirali roke in srce. "Jezus nas vabi, da bi bili vsi njegovi sodelavci, njegovi pastirčki, da bi delali v njegovem imenu". Pastirček uči otroke, "da ne bi iskali vsega zase in hitro, ampak počasi, pametno, z Božjo pomočjo". Jezus nas uči, da bi bili skromni, hvaležni, potrpežljivi, vztrajni in radodarni. "Zato Jezus rabi naše roke, naše noge, naša usta in naše srce". Maša, ki so jo s petjem oblikovali otroci OPZ Mali Lujerji iz Benečije in OPZ Emil Komel iz Gorice, se je zaradi dežja končala v predvorju Kulturnega centra.

V veliki dvorani je nato bil nastop otrok s primernim kulturnim sporedom. V beneškem narečju je pod vodstvom Davida Klodiča res lepo zapel OPZ Mali Lujerji, odlično so se odrezali tudi pevci OPZ F. B. Sedej iz Števerjana ob spremljavi ansambla in pod vodstvom Martine Hlede. Vmes so člani skupine Mali TeLeGo Radijskega odra, ki jih je pripravila Lučka Susič, uprizorili - v tržaškem narečju - igrice s poučnim koncem o Pepiju, Katrci in zlati ribici.

Posamezne točke sta povezovala 'pastirica' Sanja Vogrič in 'pastir' Patrik Cingerli, člana skupine O'Klapa iz Gorice. Povedala sta, da se Pastirček rodil v Gorici na Veliko noč pred 70 leti, davnega leta 1946. Omislili so si ga goriški veroučitelji z gospodom Kazimirjem Humarjem na čelu. Osnovnošolskim otrokom so hoteli dati v roke revijo, ki bi dopolnila veliko pomanjkanje slovenskih učbenikov. Za ime Pastirček so se odločili, ker "je Jezus naš veliki Pastir, vsi otroci in odrasli, ki vas imamo radi, naj bomo Pastirčki"! Zgodba revije se je začela na preprost in skromen način, a z veliko ljubeznijo do otrok. Tudi učitelji in starši so takoj priskočili na pomoč in ga bogatili.

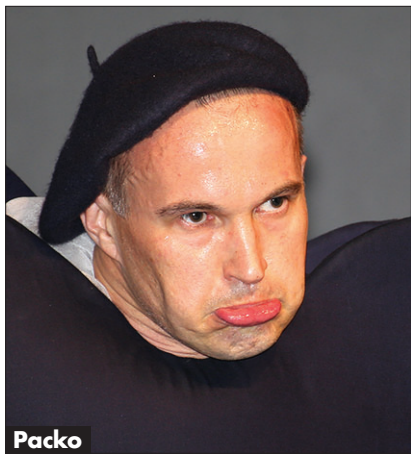
Prvi urednik Pastirčka je bil msgr. Kazimir Humar, drugi njegov sobrat Srečko Gregorec. Revija se je nato preselila v Trst, kjer jo je urejeval g. Jože Prešeren. Ko se je vrnila v Gorico, sta jo urejali učiteljici Zora Saksida in Ljubka Šorli. Dve leti je nato Pastirčka urejevala učiteljica Ljuba Smotlak iz Mačkolj. "Že več kot 35 let pa je Pastirčekov motor in organizator Marijan Markežič". Prek projekcije fotografiskih posnetkov sta napovedovalca predstavila publiko obliča urednikov in naslovnice od začetkov do danes; te so pričale, da je Pastirček s časom rasel, se razvijal in postajal vedno bogatejši. Prvo je narisal znani goriški likovni umetnik Andrej Kosič, ki je bil tudi prisoten v dvorani. "O čem je Pastirček pisal v teh 70 letih"? sta se vprašala napovedovalca.

Pripovedoval je "o ljubezni do Jezusa, velikega Pastirja, o ljubezni do jezika, lepega petja in obnašanja, budil je domišljijo otrok skozi pravljice, zgodbe, igrice, kuharske recepte, učne in razvedrilne strani". Nekaj podobnega je že poskusila revija Jaselce, ki so jo fašisti v Gorici ukinili v drugem letu izhajanja, leta 1928. Pastirček je bil in je še vedno najbolj vesel otroških risbic, spi-

sov, odgovorov na uganke in zanke. Ogromno jih prispe vsak mesec: risbic vsaj dvesto, besedil pa še več. Nepozabni so bili v prejšnjih desetletjih Pastirčkovi dnevi v Doberdobi, na Opčinah, v Števerjanu, Štandrežu, Rojanu, Mačkoljah, Nabrežini, na Repentabru in drugod. To so bila srečanja prijateljev, nastopi otrok, igre, nagrajevanja, razstave risbic in lepo pobarvanih Pastirčkov... Prav tako nepozabne so bile proslave ob dosedanjih okroglih jubilejih.

Pastirček je poskrbel tudi za mnoge igre, pesmarice, CD-je, knjige, ki so otrokom lahko dragoceni vzgojni pripomočki, prežeti s prepričanjem, da je v srcu vsakogar skritega mnogo dobrega in lepega.

Pastirček pa skrbi tudi za zdravje in smeh, je bilo povedano... Tedaj je na oder glasno stopil eden najbolj priljubljenih junakov iz revije, 'utelešeni' protagonist iz stripa Walterja Grudine Packo, ki je 'vžgal' publiko in močno razživil vzdušje v dvorani. Domiselni Matej Pintar, član dramske skupine iz Števerjana, je še enkrat presenetil z mojstrsko uprizoritvijo otrokom dobro znanega lika, pa tudi s svojo mimiko in sposobnostjo improvizacije. Njegova spakodranščina je izzvala veliko smeha, dobre volje in simpatije. Na odru se je pojavil, da bi 'auguriral Pastirčkotu za kompleano in šalutiral use fan in packote'. Prišel je tudi, da bi vsem podaril svoj "kapolavoro", zgibanke s stripi. Takoj je na oder prihitel urednik g. Marijan, ki je "zaježil" Packov monolog in nadaljeval s programom. Posebno priznanje je podelil še živeči urednici in dolgoletni sodelavki Ljubi Smotlak ter, za najdaljše neprekinjeno sodelovanje, Marizi Perat. Spet je skočil na oder Packo in napovedal še en intermezzo: Peter Černic, predsednik upravnega odbora Zadruga Goriška Mohorjeva, ki izdaja tudi Pastirčka, se je na odru javno zahvalil Markežiču za več kot 35-letno urednikovanje. "Marijan nas stalno spominja, da moramo biti sol zemlje. Marijan nas spominja, da vera brez del je mrtva. Marijan nam zna tudi v težavah pokazati, da obstajajo drugačne rešitve, da stvari lahko gredo naprej". Zato mu je odbor Zadruga podaril podobo Svete Družine, saj kot urednik Pastirčka skrbi tudi za družine, je še povedal Černic, bučen aplavz pa je bil najlepši izraz iskrene hvaležnosti velike množice ljudi. Urednik je zahvalo razširil na vse sodelavce, "ki jih je, hvala Bogu, veliko". Za urednika "je najlepše to, da dobi veliko prispevkov otrok: vsak mesec 200 risbic, za zamejstvo je to ogromno! Lahko se pohvalimo s svetovnim rekordom: 60% otrok vedno odgovori z risbico, spisom, odgovori na kvize, uganke itd". Vesel je, ker prejema toliko prispevkov, obenem pa žalosten, ker žal ne more vseh objavljati. Tudi

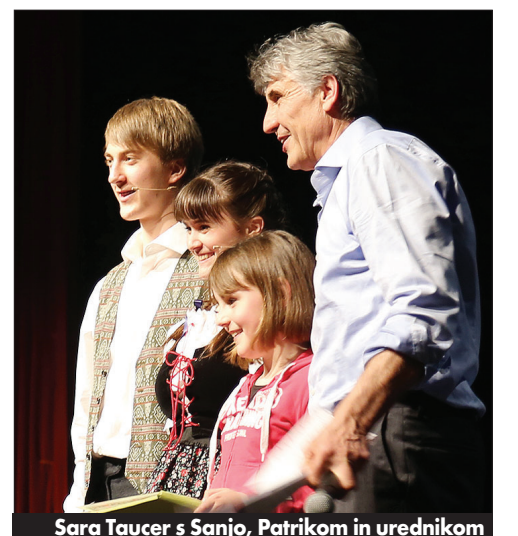
Packo

Razstava 1400 risb

OPZ Mali Lujerji iz Benečije

Sara Taucer s Sanjo, Patrikom in urednikom

Urednik g. Marijan Markežič

Po prireditvi nam je urednik g. Marijan Markežič povedal, da je "zelo zadovoljen predvsem zato, ker je v pripravi in sami izvedbi praznika sodelovalo več kot sto mladih oseb, in to s srcem! Mislim, da se je to pri prireditvi tudi poznalo, brez kakih velikih besed ali velikih dejanj, preprosto. To Pastirček pravzaprav dela: vzgaja za preproste vrednote, za veselje in vztrajnost, za to, da vsi nekaj prispevajo. Na vsaki strani revije morajo otroci nekaj 'delati', skozi igro, da na koncu le vidijo vsaj majhen rezultat. Napreduje se z majhnimi koraki! Pomembno je, da so sodelovali otroci, učitelji in starši: to je bistveno za Pastirčka"! Uredniku, ki opravlja to funkcijo že nad 35 let in je še vedno poln pozitivnih energij, je bilo v največje veselje prav to, da je naletel na takojšen odziv številnih - zlasti mlajših - posameznikov in skupin, pripravljenih sodelovati brez posebnih povabil. "Števerjanci, pridete? Ja! Kulturni center Lojze Bratuž? Da, vsi bomo sodelovali. Nekateri niso šli na revijo Primorska poje, da bi le prišli na Pastirčkov dan"! je dejal. "To je prava osnova tudi za naprej!"

razstavo po stopnicah in v gornjem hodniku Kulturnega centra, kjer je na ogled nad 1.400 risbic otrok z vseh šol iz dežele FJK, je pripravilo lepo število prostovoljcev in učiteljic. V atriju so bili razstavljeni, zbrani v letnikih, vsi dosedanja Pastirčki, knjige, publikacije, plakati, utrinki s Pastirčkovih dnevov in še marsikaj, na prodaj pa je bila zadnja knjižica, ki je pravkar prišla iz tiskarne in sta jo v sozaložbi izdala Pastirček in Ognjišče: gre za zbirko pesmi Berte Golob z duhovnim pomenom *Iz Božje roke za otroke*. V tem letu nameravajo objaviti še vsaj tri publikacije, je dejal Markežič, ki se je v visti sapi zahvalil za gostoljubje vodstvu Centra Bratuž, nastopajočim na odru, ki jih je zrežiral Franko Žerjal, in pa tehnikom, ki so opravili

odlično delo. Prireditve se je nadaljevala z izročitvijo nagrad sodelujočim na natečaju "Pastir/Pastirica" (najtoplejši aplavz si je prislužila Sara Taucer, osnovnošolka iz Zgonika, katere risbica bo krasila naslovnico 2016-17), sklenila pa s himno, s katero so otroci iskreno zaželeli Pastirčku, ki "uči, zabava in vedri, vsakič um bistri", da bi dočkal stoletnico! "Nasvidenje 10. aprila čez 30 let"! je zaklical g. Marijan.

DD
(seznam vseh nagrajencev in več fotografij na www.noviglas.eu)

Mariza Perat

Ljuba Smotlak

OPZ F.B. Sedej iz Števerjana

Odmevna apostolska spodbuda papeža Franciška

Amoris laetitia, o ljubezni v družini

Dne 8. aprila so v Vatikanu predstavili posinodalno apostolsko spodbudo papeža Franciška z naslovom *Amoris laetitia* (*Radost ljubezni*). Dokument je razdeljen v devet poglavij in posvečen ljubezni v družini. Vključuje zaključke dveh sinodov o družini, ki sta potekali leta 2014 in 2015, pogoste pa so tudi navedbe iz papeževih katehez o družini in drugih govorov. Sveti oče izpostavlja pomembnost in lepoto družine, ki je osnovana na nerazvezljivi zakonski zvezi med moškim in žensko, obenem pa ne zanemara krhkosti in polomov družin, pri čemer duhovnike spodbuja k razločevanju. Apostolska spodbuda preseneča s svojo obsežnostjo (na čez 250 straneh vsebuje 325 odstavkov). Začne se s sedmimi uvodnimi odstavki, ki jasno izražajo zavедanje, da je tematika zelo zapletena in potrebuje poglobitev.

Prvo poglavje: V luči Besede
Biblija je "poseljena z družinami, rodovi, zgodbami ljubezni in tudi družinskimi krizami". Že izhajajoč iz tega, je jasno, da družina ni abstrakten ideal, ampak "naloga za 'umetnega mojstra'", ki se izvršuje z nežnostjo, a ki se tudi sooča vse od začetka z grehom, ko se ljubezen spremeni v prevlado. Božja Beseda torej ni "niz abstrakt-

nih trditev, temveč je kot spremljevalka med potovanjem tudi za družine, ki so v težavah ali grede skozi kakšno bolečino, saj jim kaže na cilj njihovega potovanja".

Drugo poglavje: Realnost in izzivi družin

V drugem poglavju papež pretehta sedanje stanje družine. Pri tem zajema iz zaključnih poročil sinodov ter se sooča s številnimi izzivi, kot so pojav priseljavanja, ideološka pogajanja glede različnosti spolov (ideologija spolov), kultura začasnega, protirojstvena miselnost, vpliv biotehnologij na področju reprodukcije, pomanjkanje stanovanj ali dela, pornografija in zloraba mladoletnih, pozornost do oseb s posebnimi potrebami, spoštovanje ostarelih, pravni razkroj družine, nasilje do žensk. Papež vztraja pri konkretnosti, kar je ena od temeljnih značilnosti spodbude. Ravno konkretnost in realizem jasno kažeta na bistvene razlike med "teorijami", ki razlagajo resničnost, in "ideologijami". Če ne prisluhnemo resničnosti, bomo težko razumeli

zahteve sedanjosti kakor tudi pozive Svetega Duha. Zato papež nakaže, da se je danes zaradi divjega individualizma težko velikodušno podariti drugemu. "Navzoč je strah pred osamljenostjo, prisotna je želja po tem, da bi bili zavarovani in zvesti, a hkrati raste strah pred tem, da bi bili ujeti v takšno razmerje, ki bo prestavilo v prihodnost potešitev teh osebnih hrepenenj". Ponižnost realizma pomaga, da se ne predstavlja "nekega preveč abstraktnega teološkega ideala o zakonu, tako rekoč skoraj umetno ustvarjenega, daleč od konkretnega stanja in od dejanskih možnosti družin, takšnih, kakršne so". Idealizem oddaljuje zakon od tega, kar je,

"torej dinamična pot rasti in urenitve".

Tretje poglavje: S pogledom na Jezusa: poklicanost družine

Tretje poglavje je posvečeno nekaterim bistvenim elementom cerkvenega nauka glede zakona in družine. To poglavje je zelo pomembno, saj na zelo zgoščen način osvetljuje poklicanost družine po evangeliju tako, kot je to poznala Cerkev skozi čas, predvsem tematiko neločljivosti, zakramentalnosti zakona, posredovanja življenja in vzgoje otrok. Glede t. i. ranjenih družin papež prav v tem po-

glavju pravi: "Vedno je potrebno omeniti splošno načelo: 'Naj pastirji vedo, da so obvezani zaradi ljubezni do resnice, dobro razlikovati situacije' (Familiaris consortio 84). Stopnja odgovornosti ni v vseh primerih enaka, saj obstajajo dejavniki, ki lahko omejijo sposobnost odločanja. Zaradi tega, medtem ko moramo jasno podati nauk, se moramo tudi vzdržati sodb, ki ne upoštevajo kompleksnosti različnih situacij, pri tem pa je potrebno biti pozorni na način, kako osebe živijo in trpijo zaradi svojega stanja".

Četrto poglavje: Ljubezen v zakonu

Četrto poglavje obravnava ljubezen v zakonu in jo opisuje, izha-

jajoč iz 'himne ljubezni' sv. Pavla (1Kor 13,4-7). Poglavje je prava razlaga, navdihnjena po tem pavlinskem besedilu. Rekli bi lahko, da gre za zbirko odlomkov ljubečega govora, ki pozorno - s popolnoma konkretnimi pojmi - opisuje človeško ljubezen.

Peto poglavje: Ljubezen, ki postane rodovitna

Vse peto poglavje je osredotočeno na rodovitnost in plodovitost ljubezni. Na poglobljen duhoven in psihološki način govori o sprejemanju novega življenja, o pričakovanju med nosečnostjo, o ljubezni matere in očeta. Govori pa tudi o širši rodovitnosti, kot je posvojitev, sprejemanje prispevka drugih družin glede spodbujanja 'kulture srečanja', življenja v družini v širšem smislu, o navzočnosti tet in stricev, bratrancev, starih staršev, prijateljev. Apostolska spodbuda torej ne razmišlja o "eno-jedrni družini", saj se dobro zaveda, da je družina mreža širših odnosov. Tudi sama mistika zakramenta zakona ima globok družben značaj. Zato tudi Francišek poudarja znotraj te družbene razsežnosti družine posebno vlogo odnosov med mladimi in ostarelimi, in sicer kot vajo rasti v odnosih z drugimi.

Šesto poglavje: Nekateri pastoralne smernice

V šestem poglavju papež predstavi nekatere pastoralne poti, ki usmerjajo v ustvarjanje trdnih in rodovitnih družin po Božjem načrtu. Družina je subjekt in ne le objekt evangelizacije, trdi in priznava, da "posvečenim služabnikom pogosto primanjkuje primerna formacija za obravnavo zapletenih aktualnih problemov

družin". Papež se torej sooča s tematiko, kako voditi zaročence po poti priprave na poroko, spremljati mladoporočence skozi prva leta zakona.

Sedmo poglavje: Poživiti vzgojo otrok

Celotno sedmo poglavje je posvečeno vzgoji otrok, njihovi etični vzgoji, spodbujevalni vrednosti kazni, potrpežljivemu realizmu, spolni vzgoji, prenašanju vere in na splošno družinskemu življenju kot vzgojnemu okolju. Iz vsakega odstavka odseva praktična modrost, ki je pozorna na različne stopnje in majhne korake.

Osmo poglavje: Spremljati, razločevati in vključevati šibkost

Osmo poglavje predstavlja povabilo k usmiljenju in pastoralnemu razločevanju glede situacij, ki niso popolnoma v skladu s tem, kar predlaga Gospod. Papež tu uporablja tri zelo pomembne glagole: *spremljati*, *razločevati* in *vključevati*, ki so temeljnega pomena pri soočanju z zapletenimi in neregularnimi stanji krhkosti. Papež predstavi najnost pastoralne postopnosti, pomembnost razločevanja, norme in olajševalne okoliščine pri pastoralnem razločevanju in to, kar sam imenuje *logiko pastoralnega usmiljenja*.

Deveto poglavje: Zakonska in družinska duhovnost

Deveto poglavje je posvečeno zakonski in družinski duhovnosti, ki jo "sestavljata tisoče resničnih in konkretnih gest". Tisti, ki imajo globoke duhovne želje, ne bi smeli čutiti, da jih družina oddaljuje od rasti življenja v Duhu. Apostolsko spodbudo papež končuje z molitvijo k Sveti Družini.

Osmero slabih misli v boju proti grehu

Dobro misliti, da bi dobro delali

Tako je dejal, če nekoliko povzamemo, francoski mislec in matematik, kakor tudi spreobrnjenec v katoliško vero Blaise Pascal na podlagi izročila Cerkve. Misli so namreč zelo, zelo pomembne, ker potem vodijo v besede in dejanja. Že Sveto pismo o tem veliko govori: "Varuj se, da v tvojem srcu ne bo nizkotne misli" (5 Mz 15,9); "Glejte, poznam vaše misli, naklepe, ki jih snujete proti meni" (Job 21,27); "Ko se v meni množijo vznemirljive misli, mi tvoje tolažbe razveseljujejo dušo" (Ps 94,19) ... Lepo je tako dejal Paul Bourget, francoski katoliški pisatelj, kako je treba "živeti tako, kot razmišljamo, ker sicer prej ali slej začnemo misliti tako, kot smo živeli". Ni torej vseeno, kako mislimo, kako razmišljamo, kakšne in katere so naše misli. Treba je upodabljati življenje po dobrih mislih, dobrem razmišljanju, ker sicer začnemo opravičevati vsakršno vedenje in ravnanje v življenju. Že Judje so bili tako mnenja, da sta zelo pomembni deveta in deseta Božja zapoved, ki govorita o slabih željah in mislih, ker predstavljata vrata do vseh drugih.

Blaise Pascal

Vemo, kako se danes veliko govori o "pozitivnih mislih", vendar sem spada samo tisto, kar sodobni svet pojmuje kot pozitivno. Če pogledamo vzhodnokrščansko izročilo, pa bi sodobni človek marsikaj od tega, kar se pojmuje kot slabo mišljenje, imel za dobro mišljenje. V latinski katoliški Cerкви govorimo o sedmerih glavnih grehih, medtem ko vzhodnokrščansko izročilo govori o

osmerih mislih. Zelo pomembno je namreč, kaj se dogaja v naši notranjosti oz. v našem "srcu", tam pa se dogajajo tudi slabe misli (*dialogismoi*), kot beremo tudi v evangeliju - Mt 15,19. Vzhodno duhono izročilo misel kot *logismós* pojmuje negativno, kar je navzoče že v svetopisemski Stari zavezi (1 Mz 8,21; Sir 15,14). *Logismós*, kot ena od omenjenih osmerih misli, označuje čustva,

jih predlagajo, kar najdemo tudi v življenjepisu sv. Antona Puščavnika in sv. Pahomija, kakor tudi še kje, vendar je prvi, ki zares izoblikuje neko teorijo osmerih slabih misli, Evagrij Pontski. Posluži se spisov Origena, evangelja, kakor tudi helenističnih spisov, kjer se najde sedem glavnih grehov oz. grešnih nagnjenj. Prve tri se, po njegovem prepričanju, naslanjajo na skušnjave, ki jih je doživel Jezus sam v puščavi: požrešnost, pohlepnost ali lakomnost ter častihlepnost - to je osnovna struktura, na katero se potem nasloni ostalih pet. Osem zato, ker pravi Kasijan, kako je bilo sicer sedem sovražnikov, ki so želeli preprečiti Izraelcem vstop v obljubljeno deželo, a je treba tem dodati še Egipt. Imamo tako naslednjih osem slabih misli: požrešnost, pohlep, častihlepnost, nečistost, jeza, žalost, lenoba in napuh. Slednji je sicer zadnji, a ga imajo tudi na Vzhodu za najhujšo skušnjavo. Evagrij pravi takole: "Od demonov, ki se zoperstavljajo izvrševanju vrtilin, so prvi, ki se bojujejo z nami tisti, katerim so zaupani apetiti požrešnosti, tisti, ki v nas zbujejo ljubezen do denarja in tisti, ki v nas zbujejo iskanje človeške slave (prim. Jn 5,44; 1 Tes 2,6). Vsi ostali pridejo za njimi..." Nič čudnega tako, zakaj je tako pomembna praksa posta za duhovno življenje, kakor tudi nenavnanost na denar in materialne dobrine, kakor tudi ne sme biti iskanja lastne slave - vse drugo pride kasneje.

požrešnosti, tisti, ki v nas zbujejo ljubezen do denarja in tisti, ki v nas zbujejo iskanje človeške slave (prim. Jn 5,44; 1 Tes 2,6). Vsi ostali pridejo za njimi..." Nič čudnega tako, zakaj je tako pomembna praksa posta za duhovno življenje, kakor tudi nenavnanost na denar in materialne dobrine, kakor tudi ne sme biti iskanja lastne slave - vse drugo pride kasneje.

Andrej Vončina

Papež Francišek je daroval sveto mašo za Center Aletti

V petek, 8. aprila 2016, ob 18. uri je v kapeli Odrašenikov Matere v apostolski palači v Vatikanu papež Francišek daroval sveto mašo ob 25. obletnici Centra Aletti in 20. obletnici ateljeja duhovne umetnosti istega centra. Mozaik iz leta 1999, ki krasi kapelo, je prvo večje delo ateljeja, ki ga vodi slovenski teolog in umetnik, p. Marko Ivan Rupnik; znan je ne le kot avtor mozaikov v Lurdu, Fatimi, Pietrelcini in številnih drugih krajih po svetu, ampak tudi kot avtor logotipa jubileja usmiljenja. S papežem so somaševali številni duhovniki, med njimi tudi ustanovitelj in direktor centra p. Rupnik ter predstojnik jezuitske skupnosti centra p. Milan Žust. Navzočih je bilo okoli 80 oseb, med njimi člani skupnosti Centra Aletti, umetniki ateljeja in člani teološkega ateljeja Kardinal Špidlik. Po evangeliju je papež razložil berila, kot to običajno počenja pri homilijah v domu sv. Marte, in se

P. Žust, papež Francišek in p. Rupnik

ustavil ob veselju apostolov, "ki so bili veseli, da so bili vredni trpeti zaradi Jezusovega imena" ter o poti služenja, značilni za hojo za Jezusom, ki je vir miru in sreče. Govoril je tudi o tem, kaj pomeni biti priča Jezusa Kristusa. Homilijo je papež sklenil z marijansko mislijo, ki jo je povzel iz zrenja ikone, ki so mu jo podarili prav v Centru Aletti. Na njej se zdi, da je Marija v središču, a je v resnici v središču Jezus, ki se spušča proti nam po rokah Matere.

USMILJENJE JE OBRAZ CERKVE (8)

Primož Krečič

TRJE VIDIKI USMILJENJA V ŽIVLJENJU CERKVE

Papež Francišek je spregovoril o treh temeljnih poudarkih svetega leta Božjega usmiljenja: o spreobrnjenju, pokori in spravi. Spreobrnjenje predstavlja trud za resno in globoko presojo našega življenja. Preroki so kritizirali nepristno kesanje ljudstva, ker je bilo polno laži in nepripravljenosti za resnično spreobrnjenje. Dovolj je, da celovito pogledamo na svoje notranje življenje, pa bomo opazili prah in madeže, ki so se nabrali na naši vesti in so nujno potrebni očiščenja. Potrebna je *metanoia*, celovito spremenjenje življenja, ki je povezano s posegom Božje milosti. Prerok Natan je moral pomagati Davidu odpreti oči, da je odkril in priznal dve hudi krivdi, ki jih je storil. (2 Sam 12,1-14) Grešnik, ki se vrača k Bogu z iskrenostjo srca, postane novi človek, ki se je ponovno rodil. Preteklost je očiščena in ga ne bremeni. Opuščanje je čudovita izkušnja Božjega srca, ki postane potem tudi človeška izkušnja. Bog ne odpušča le z besedami, ampak v vsej resnici in obnavlja odnos prijateljstva. Njegova dobro-

ta je pripravljena obrniti stran in jo začeti pisati znova. Nikoli se ne utruji v svojem odpuščanju, kolikokrat nam mora odpustiti? Vendar je vedno pripravljen se skloniti na naše rane in nam podariti milost njegovega odpuščanja. Pristno odpuščanje je Božje in človeško. Odpuščanja, ki ga prejmemo, ne smemo imeti le zase, ampak ga moramo podariti naprej, še drugim. Ko doživljamo Božje usmiljenje, moramo s takim usmiljenjem stopati tudi do ljudi. Izkušnja sprave se obrača na Boga, bližnjega in na stvarstvo. Vsak greh in mnogi grehi povzročajo zlo v odnosih, nas zapirajo v samoto in ustvarjajo zidove. Iz tega stanja se ne moremo sami rešiti. Pobuda po spravi mora priti od Boga, on naredi prvi korak in odpre dialog. Pustiti se moramo spraviti z Bogom, pravi sveti Pavel. (2 Kor 5,18) Ljudje smo prvi naslovniki sprave, po Božjem posegu moremo obnoviti odnose, ki so bili porušeni z grehom. Ne zadnje je potrebna sprava s stvarstvom, da ga zopet sprejmemo kot velik in dragocen Božji dar, ki je na razpolago ljudem, da ga razvijamo, urejamo in v njem živimo.

PREVAL Češčenje relikvije svetega papeža Sv. Janez Pavel II. "se je vrnil" na Preval

Nedelja po Veliki noči, torej nedelja Božjega usmiljenja, 3. aprila, je bila za svetišče sv. Marije ljudstev na Prevalu pri Mošu prav poseben dan. Od 8.30 pa vse do večernih ur so bile v cerkvi izpostavljene v češčenje vernikov relikvije sv. Janeza Pavla II., priljubljenega poljskega papeža, ki je umrl 2. aprila 2005, na vigilijo nedelje Božjega usmiljenja. Prav Wojtyła, vnet častilec sv. Favstine Kowalske (1905-1938), je uvedel ta praznik, ki naj se praznuje v nedeljo po Veliki noči.

Svetišče ob vznožju Brd je bilo na neki način izbrano za simbol trajnega spomina na pastirski obisk poljskega papeža, ki se je pri sv. Mariji ljudstev ustavljal med svojim obiskom goriške nadškofije in dežele FJK leta 1992, na kar še vedno spominja bronast kip v njem. V nedeljo, 3. aprila, se je torej sveti papež "vrnil" v Marijino cerkev, pred katero je plapolala tudi rumenobela zastava Sv. sedeža. Relikvija je bila v bistvu delček belega talarja, ki ga je papež nosil 13. maja 1981, ko so streljali nanj na trgu sv. Petra. Ta-

lar še vedno ohranja krvave madeže in luknje, ki so jih povzročili streli, zato velja za posebno dragoceno relikvijo, znamenje pričevanja vere in ljubezni, ki ju je sveti oče izkazal za ceno krvi. Od jutra do večera je bilo svetišče odprto vsem, ki so hoteli z osebno in skupno molitvijo, pesmijo, pa tudi spovedjo v duhu iskrene pobožnosti počastiti relikvijo. Zvrstili so se slovenski in italijanski verniki: duhovniki, pripadniki gibanj, družine z otroki.

Krmin in Barbana

Zaprte enih svetih vrat in odprte drugih

Tudi Marijino svetišče Rosa Mistica v Krminu je jubilejno svetišče, saj so bila 11. januarja letos v njem odprta tretja

sveta vrata v goriški nadškofiji (prva so v goriški stolnici, druga v oglejski baziliki, četrta bodo odprta 16. aprila ob 15.30 v Marijinem svetišču na Barbani v Građeški laguni). Vrata krminskega svetišča bodo torej ostala odprta samo še do petka, 15. aprila; na ta dan jih bo goriški nadškof Carlo Redaelli zaprl ob

20.30 in vodil evharistično slavje. Vrata v krminskem svetišču se nekoliko razlikujejo od drugih, in to že zaradi tega, ker niso vhodna

vrata v cerkev, ampak notranja, levo od oltarja. Svetišče je namreč na neki način del večje stavbe, kjer živi veliko število - zlasti ostarelih in bolnih - sester Previdnosti. Nadškof Redaelli je prav ob misli nanje in na njihovo trpljenje izbral kot jubilejno znamenje notranja vrata, ki povezujejo ambulanto s prezbitijem.

Kratke

Veliki četrtek naj ostane šole prost dan!

Deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec je posegel pri deželni odbornici za šolstvo in izobraževanje v zvezi z nedavno objavo koledarja za naslednje šolsko leto. Kot je razvidno iz odloka, ki ga je odobril deželni odbor, naj bi bile ob Veliki noči leta 2017 šole zaprte od petka do torka. Gabrovec je odbornico obvestil, da je v teh dneh zabeležil številne pritožbe in negodovanja o napovedi, da naj bi veliki četrtek izpadel iz velikonočnih počitnic. V svojem dopisu piše deželni svetnik SSK, da "veliki četrtek sestavlja skupaj z velikim petkom in veliko soboto velikonočno tridnevje. Med jutranjo krizmeno mašo, ki označuje prehod med postom in Veliko nočjo, škof posveti obredna olja, krstno olje, bolniško olje in sveto krizmo, ki bodo služila skozi vse leto. Gre tudi poudariti, da v številnih krajih dežele je še vedno živa navada, da so pri tej maši prisotni mladi birmanci". Gabrovec torej sprašuje pristojno odbornico, naj se tudi naslednje leto velikonočne počitnice pričnejo s četrtkom pred Veliko nočjo, "če pa bi bilo potrebno nadoknaditi en dan pouka, naj bo to kvečjemu tork po Veliki noči, saj ta dan nima nobenega verskega ali civilnega pomena", zaključuje Gabrovec svoj poseg.

Močan poziv proti preklinjanju!

Bratska pravoslavna Cerkev je tik pred Veliko nočjo vse presenetila z velikimi plakati na javnih mestih ter s plakati na cerkvenih poslopjih, na katerih preprosto piše: "Ne preklinjaj Boga, če si pravoslavni vernik!"

IŠČITE DELA, NAŠLI BOSTE UPANJE.

Odkrij projekte, ki so bili uresničeni s prispevki sklada 8 tisočink katoliški Cerкви. Obišči mapo na www.8xmille.it

KC BRATUŽ Podelitev 12. priznanja Kazimir Humar

Danijel Čotar: "Imejte radi svoj narod, kulturo, jezik in domovino!"

Dr. Danijel Čotar in Otroški pevski zbor F. B. Sedej iz Števerjana z zborovodjo Martino Hlede

Petnajst let po smrti msgr. Kazimirja Humarja je spomin na goriškega duhovnika in markantnega vsestranskega izobraženca v mnogih še zelo živ. Da bi ne zbledel, so Kulturni center Lojze Bratuž, Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica in Zveza slovenske katoliške prosvete letos podelili že dvanajsto priznanje, ki nosi ime po njem. Prejemajo ga posamezniki, društva ali organizacije, ki s svojim delom prispevajo k razvoju kulturnih dejavnosti, za izjemne dosežke pri organizacijskem delu, za publicistično delo in za vse to, kar je v dobro naši skupnosti. Letošnja prejemnika sta bila Otroški pevski zbor Francišek Borgia Sedej iz Števerjana in dr. Danijel Čotar.

Res prisrčnega večera v petek, 8. aprila, se je udeležilo veliko ljudi, ki so napolnili komorno dvorano Centra Bratuž in bližnje prostore. Navzočih je bilo kar nekaj predstavnikov javnih in kulturnih ustanov. V imenu prefektinje Isabelle Alberti je dr. Antonio Spoldi čestital odlikovancema in hkrati Kulturnemu centru. "Njegova dejavnost priča o tem, da se mala Gorica lahko ponaša s posebno bogato in živahno kulturno dejavnostjo". Svojo odsotnost sta pisno opravičila minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc ter sekretarka Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Irena Vadnjak; tudi deželni svetnik Igor Gabrovec je pohvalil nesebično delo nagradjenih in zaželel še veliko let zdravja ter aktivnega

udejstvovanja. Kulturno srečanje je z zimzelenimi ljudskimi pesmi popestril Otroški pevski zbor Emil Komel pod vodstvom Damijane Čevdek in ob klavirski spremljavi Elisabette Cavaleri, z Bachovimi melodijami pa čelista Luca Bregant.

V priložnostnem govoru je naš urednik Jurij Paljk seveda najprej čestital prejemnikom priznanja, nato pa je oživil spomin na msgr. Humarja, saj ga je poznal in z njim sodeloval v letih pred nastankom Novega glasa. "Imeli smo može"! so pravili naši predniki. Res, dr. Humar je "vsem nam lahko za vzor". Bil je "zelo učen mož...", odločen, zavezan slovenstvu in krščanski veri, predvsem pa človek velikih, raznovrstnih in mnogih talentov, ki jih je vse rabil v dobrobit naše skupnosti". O njem govori predvsem njegovo delo za ljudi, za njegovo rodno Goriško. Bil je odlični organizator "in obenem človek, ki se je vedno umaknil, ko je bilo potrebno". Dr. Karl Bonutti je dr. Humarja cenil tudi kot duhovnega vodjo, organizatorja, svetovalca, profesorja in tesnega prijatelja. Predsednica Centra Bratuž prof. Franca Žgavec ga je v njemu posvečeni knjižici označila za velikega gospoda, človeka umirjene besede in preudarne značaja, a trdnega in neomajnega v lastnih načelih. Dr. Marilka Korsič je ob slovesu od dr. Humarja povedala, da nam bodo ostali svetel spomin in zgled njegov nasmeš, dobra volja, vztrajnost pri delu, neizmerna ljubezen in

spoštovanje do Cerkve, do slovenske kulture in naroda. Msgr. Oskar Simčič je o njem dejal, da se je kot duhovnik, zavezan ljudstvu, moral udejevovati tudi na področjih, ki ponavadi niso duhovnikova skrb, a v izjemnih razmerah so to bila poslanstvo za g. Humarja: bil je namreč tudi katehet in profesor slovenščine v šolah, ko drugih ni bilo, pisal je tudi učbenike, bil med ustanovitelji in pobudniki, dolgoletni predsednik ZSKP, usta-

gledali v oči in se zavedali, da bo naša narodna skupnost v Italiji izgubljena, če ne bo imela svojega časnika. "Iz ničla so začeli izdajati najprej Slovenski Primorec in kasneje Katoliški glas, ki je prednik Novega glasa". Od g. Humarja se je Paljk "veliko, ogromno naučil, predvsem tega, da se je treba pogovarjati, da je treba vedno iskati dialog, kot tudi tega, da je

Luca Bregant

Otroški pevski zbor Emil Komel z zborovodjo Damijano Čevdek

novitelj skavtov na Goriškem in še marsikaj. "Nobenega mita nočem graditi s tem naštevanjem neizmernih in številnih zaslug našega g. Humarja", je še dejal Paljk, saj bi se sam g. Humar otepal tega, bil je namreč skromen človek, nikdar ni silil v ospredje. In vendar je bil tudi on v četverici slovenskih goriških duhovnikov, ki so si po jutranji maši v stolnici leta 1945 po-

vera eno, ideologija religije pa nekaj povsem drugega in kvarnega". Od g. Humarja je naš urednik na Placuti "podedoval" tudi staro pisalno mizo. Ta ga spominja "na vse naše velike prednike, ki so na njej delali, v opomin pa mi je zato, da se sam nenehno zavedam, da moram in moramo njihovo delo nadaljevati". Dr. Humar je namreč učil, da je "svet lep, da smo si različni, da pa prihodnosti ni ne v zamerah in ne v sektaštvu, ampak v pogovoru, v iskanju skupnega dobrega in lepega", je sklenil svoje misli Paljk.

Danijelu Čotarju in zborovodji malih števerjanskih pevcev Martini Hlede so podelili priznanje predsednica Centra Bratuž Franca Žgavec, predsednica ZSKP Franca Padovan in predsednik ZCPZ Dario Bertinazzi. Večer, ki ga je povezovala Monica Quaggiato, je sklenil Čotar. Povedal je, da je vedno rad delal bolj v zatišju, samostarsko, zato ga je priznanje spravilo v zadrego. In vendar je tokrat rad obudil nekaj osebnih spominov na g. Humarja, s katerim je veliko sodeloval pri KTD-ju, pa tudi pri Ljudskem radiu: "Humar je bil pravzaprav njegov začetnik". Čotar še zdaj hrani listke s Humarjevimi osnutki prvih oddaj ob koncu leta 1977. Z njim se je redno srečeval tudi pri sedmi maši ob

Jurij Paljk

nedeljah v stolnici, kjer mu je stregel in bral berilo. Na koncu pa je Čotar zaupal - posebno mladini - še priporočilo, žlahtno misel iz svojega plemenitega srca: "Imejte radi svoj narod, kulturo, jezik, domovino, ker to je izredno pomembno za majhen narod! Gojite v sebi narodno zavest, spodbujajte se med seboj k narodnemu ponosu! Še pomembnejše je to za skupnost, ki živi kot manjšina na ozemlju druge države. Skrbite za slovenski jezik! Slovenščina je po mojem eden najlepših jezikov! Učite se radi lepo govoriti, ne da bi delali prepogostih napak! Učite se tudi lepo pisati in zagotovim vam, da dostojno znanje jezika da človeku neko posebno veselje in zadoščenje!" / DD

(več fotografij na www.noviglas.eu)

Otroški pevski zbor F. B. Sedej / Ob 40-letnici delovanja

Števerjanci so od nekdanj radi peli, starejši pa so veselje do petja posredovali tudi mlajšim rodovom. Korenine delovanja otroškega pevskega zbora v Števerjanu segajo daleč v prva povojna leta, razvoj sestava pa je povezan z nastankom števerjanskega mešanega pevskega zbora. Veliko zaslug ima gospod Ciril Sedej. Ob svojem prihodu v vas leta 1920 si je veliko prizadeval za cerkveno petje, podpiral rast otroškega zbora, načrtno je skrbel za šolanje mladih organistov pri prof. Emilu Komelu in jih sam tudi gmotno podpiral.

Do leta 1975, ko se je čutila potreba po obnovi otroškega zbora, so veliko neprecenljivega dela opravili domača učiteljica gospa Ada Gabrovec in organist Herman Srebrnič. Takrat je zbor obiskovalo tja do 40 otrok, nastopali pa so v domači vasi, v bližnji okolici in celo na Radiu Trst A.

Nadalje je gonilna sila zbora postala učiteljica in vsestranska kulturna delavka Anka Černic. S svojo zagnanostjo, ljubeznijo do petja in otrok je vodila pevske vaje ob nedeljah zjutraj ob 9. uri pred mašo. Zbor je sestavljalo nad 50 otrok, leto kasneje nad 60, ki so bili porazdeljeni v dve skupini, in sicer v otroški in mladinski zbor. V sezoni 1987/1988 je vodenje zbora prevzel takratni bogoslovec Karel

Bolčina. Zborovodsko delo pa so nadaljevali Valentina Humar, Eliana Humar in Emanuela Koren. Leta 2005 je bila izdana zgoščenka, ki nosi naslov: Pesem je naše veselje.

Od leta 2007 pa je vodstvo zbora prevzela Martina Hlede, ki vodi zbor še danes, občasno sta ji pomagali tudi Stefania Beretta in Liza Terčič. Otroci pa vadijo še vedno ob nedeljah pred sveto mašo. Zbor redno nastopa na revijah Mala Cecilijanka in Zlata grla, ob praznikih in prireditvah v Števerjanu in v okoliških krajih; nekajkrat letno pa tudi oblikuje mladinsko mašo ter mašo ob prvem svetem obhajilu v domači cerkvi.

Otroški zbor je obeležil 40-letnico neprekinjenega delovanja s praznično glasbeno prireditvijo pod naslovom: Kako srce se veseli, ko lepa pesm zadoni v nedeljo, 15. novembra 2015, v Sedejevem domu. Prireditev bodo otroci ponovili v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v sredo, 27. aprila, ob podelitvi nagrade Mladi oder.

12. priznanje Kazimir Humar prejme Otroški pevski zbor F. B. Sedej iz Števerjana za dolgoletno bogato delovanje. Zboru in zborovodjini Martini Hlede iskreno čestitamo in jima želimo še veliko uspehov na pevski poti.

Dr. Danijel Čotar / "Za dolgo nesebično delo v korist skupnosti"

Dr. Danijel Čotar je z odliko doktoriral iz agronomije na Univerzi v Piacenzi in se specializiral v mlekarstvu in sirarstvu. Leta 1971 se je zaposlil pri deželni upravi na kmetijskem nadzorništvu, kjer je delal na oddelku za mlekarstvo in sirarstvo. Postal je največji izvedenec na tem področju in nudil strokovno pomoč zadržnim mlekarjem in posameznikom po celi deželi. Vodil je številne izobraževalne tečaje, pisal strokovne članke o kmetijstvu in jih prispeval tudi za razne slovenske časopise in za radio Trst A. Za Katoliški glas pa je pisal članke z družbeno, politično, versko in zgodovinsko vsebino. Ko se je upokojil, je nadaljeval s strokovno pomočjo za sirarstvo na Krasu, na Tolminskem in Bovškem.

Leta 1971 se je aktivno vključil v razne slovenske kulturne in druge organizacije na Goriškem. Bil je odbornik Slovenskega katoliškega akademškega društva, vrsto let je bogatil s svojim krasnim basom Mešani zbor Lojze Bratuž, od leta 1975 pa je odbornik Katoliškega tiskovnega društva.

Od 1974 leta dalje je na prošnjo msgr. Franca Močnika prevzel skrb za Kočo sv. Jožefa v Žabnicah. Celih 40 let je to zadolžitev opravljal vestno in skrbno, bolj kot za lastno hišo. Koliko kilometrov je prevozil od Gorice do Žabnic, da je pred vsako sezono, med njo in po njej postoril v koči in okoli nje vse, kar je bilo treba, da je bil njen videz zmeraj urejen. Po potresu leta 1976 je s skupino prostovoljcev utrdil strop v koči in opravil še druga dela. Vsi, ki smo kdaj preživeli v koči nepozabne dni, smo mu zelo hvaležni za vestnost, poštenost, predanost in požrtvovalnost ter seveda delavnost, s katero je upravljal ta skupni gorski dom, ki ga je v daljnih 50. letih prejšnjega stoletja dal zgraditi msgr. Franc Močnik in ga namenil počitnikovanju predvsem za skupine mladih, od strežnikov do skavtov, otroškimi zborom in drugim. Koliko otrok je preživelo nepozabne počitnice v družbi

sovrstnikov, koliko mladine se je zvrstilo na srečanjih, ki jih je prirejalo Akademsko društvo in še danes je Koča sv. Jožefa nepogrešljivo središče odprto vsem, ki v poletnih mesecih načrtujejo pevske vaje, seminarje, delavnice, pa tudi oddih!

Od leta 1978 Danijel Čotar sodeluje s skupino za slovenske oddaje pri radijski postaji, ki je v začetku, kot Radio popolare-Ljudski radio delovala v okviru goriške nadškofije, zadnja leta pa pod pokroviteljstvom videmske škofije kot Radio Spazio. Več let je pripravljala tedensko rubriko Samotni pastir, v kateri je obravnaval različna vprašanja od naravoslovja do gospodarstva, krajevno in svetovno zgodovino, narodna in manjšinska vprašanja. Zadnja leta prispeva oddaje z naslovom Pogled v dušo in svet. Ljudski radio je leta 1983, tudi po njegovi zaslugi, prejel nagrado iz Černetovega sklada, leta 1989 pa priznanje ZSKP.

Danijel Čotar je aktiven odbornik Kulturnega centra Loze Bratuž in vsako leto prispeva članek o delovanju Kulturnega centra za kolektor Goriške Mohorjeve družbe. Leta 1993 je pristopil kot ustanovni član k zadrugi Goriška Mohorjeva in bil na občnih zborih izvoljen za predsednika nadzornega odbora. Pri Goriški Mohorjevi družbi je izdal dve knjigi: O sirarstvu in leta 2015 Ptičje kvarte.

Daniilo, kot ga mi kličemo, ni nikoli stopal v ospredje, nikoli ni iskal ne pohvale in ne zahvale, redno, vestno in odgovorno je opravljal in še opravlja vse funkcije, ki jih je sprejel. Marsikdo in predvsem mlajši ne poznajo njegovega dela, zato je prav, da mu v znak hvaležnosti, in tudi, da bo njegovo vsestransko nesebično delo ostalo nekje zabeleženo, prejme letošnje 12. priznanje Kazimir Humar. Mi smo pa hvaležni Bogu, da nam ga je dal in za vse delo, ki ga je v naši sredi opravil. Danilotu iskreno čestitamo in mu želimo še veliko zdravih let.

Štandreška dramska skupina

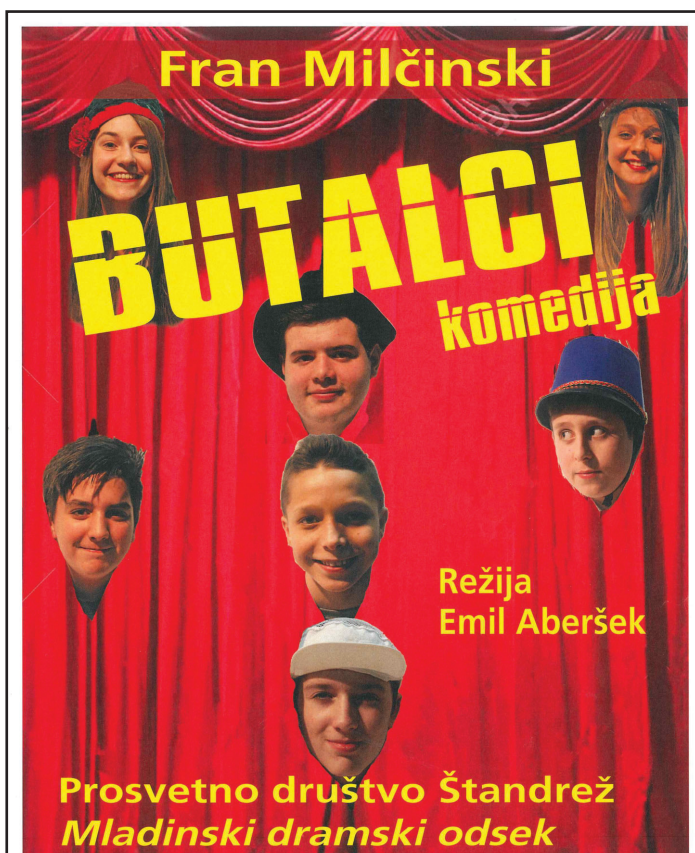
Premiera mladih in drugi nastopi

Mladinski dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež se bo v nedeljo, 17. aprila, premierno predstavil s komedijo Frana Milčinskega

Butalci. Mladi intenzivno vadijo pod mentorstvom Daniele Puja in Božidarja Tabaja ter ob izkušeni režiji Emila Aberške, ki o prestavi pravi, da, ko se mladi odločijo za

uprizoritev Butalcev, je vedno precej razburljivo. Akterji ne prepoznajo vseh zgodovinskih okoliščin, zato nastane povsem nova, enkratna podoba Slovencev, še bolj naša, današnja. Aberšek ima z mladimi veliko izkušenj, saj z njimi uspešno dela že več let v okviru Gledališča na vrhovi v Novi Gorici. Tudi v Gorici in Štandrežu smo videli številne njegove uprizoritve, ki so bile vedno lepo sprejete. Mentorja Božidarja Tabaja poznamo kot gonilni motor štandreške dramske skupine in odličnega komediografa. Tudi on se je ukvarjal z mladimi igralci na slovenski srednji šoli. Daniela Puja rada dela z mladimi in večkrat je že pripravila krajše prizore ob različnih priložnostih. Tokrat pa gre za pravo in zahtevno komedijo. Tega se mladi zavedajo in posvečajo vse energije za izvedbo predstave, ki bo za skupino dveh deklet in petih fantov visokošolskega resna preizkušnja. Upati je, da bodo s svojimi mladimi energijami pomladili štandreško dramsko družino, ki že več kot petdeset let neprekinjeno in uspešno deluje, in tako nadaljevali z gledališkim delom, ki je Štandrežu prineslo že veliko priznanj in vidljivosti. Seveda se moramo mladim že vnaprej zahvaliti za njihovo prizadevanost in jih vzpodbujati pri njihovi

vem delu v korist naši skupnosti. Medtem ko se mladi pripravljajo na krstno uprizoritev, že izkušeni igralci veliko nastopajo na različnih odrih in z različnimi predstavami. Povšetovo vedro igro Na trimu so 16.1. uprizorili v Solkanu, Gremo v teater pa v Kanalu (17.1.), Šempetru (3.2.) v okviru Slovenskega kulturnega praznika v organizaciji občine Šempeter-Vrtojba, v Dornbergu (13.3.) in 3. aprila v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu, kjer je večja skupina žensk s Tolminskega, ki je obiskala razstavo cvetja v Gorici, zaključila nedeljski izlet z ogledom komedije Gremo v teater in se do solz nasmejala. Sledila je družabnost v župnijskem parku, kjer je improviziran ženski zbor navdušeno zapel venček narodnih. Največ ponovitev pa je v teh prvih mesecih leta 2016 zabeležila komedija Pokojna gospejina mama, ki so jo člani štandreškega dramskega odseka premierno uprizorili 30. januarja letos v župnijski dvorani Anton Gregorčič. Delo so ponovili v Štandrežu (31.1.), na Visokem pri Kranju (13.2.), v Vrtojbi (14.2.), v Moravčah pri Ljubljani (20.2.), Braniku (12.3.), Kopru (15.3.), na Proseku (20.3.) in v Kobji Glavi (2.4.). Povsod so bili deležni navdušenega sprejema. / DP

Premiera: nedelja, 17. aprila 2016, ob 19. uri
Štandrež, župnijska dvorana Anton Gregorčič

POD POKROVITELSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Skupni urad ZSKP in ZCPZ-Gorica

Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Združenje cerkvenih pevskih zborov nadaljujeta z uvajanjem novosti na ravni programskega in administrativnega sodelovanja. Novi ukrepi so nastali zaradi potrebe po večji koordinaciji dela v luči novega

deželnega pravilnika za sofinanciranje srednjih in majhnih društev, predvsem pa zaradi večjega števila včlanjenih društev in združenj iz Goriške in Videmske. V tem smislu je ZSKP tudi spremenila svoj statut in tako razširila območje delovanja na celoten deželni teritorij. Skupni urad ZSKP in ZCPZ-Gorica, kjer delujejo dve uslužbenki in en uslužbenec, bo od 4. aprila 2016 deloval po tem delovnem urniku: v ponedeljek in sredo od 8. do 18. ure nepretrgoma; v torek, četrtek in petek od 8. do 14. ure.

Za informacije ali sporočila so na voljo ti kontakti:
ZSKP: tel. 0481 538128, e. naslov zskp_gorica@yahoo. it
ZCPZ - tel. 0481 - 31817.

Kulturni center
Lojze Bratuž

Krožek
Anton Gregorčič

SREČANJA POD LIPAMI

STANKO SIVEC

Predstavitve knjige Skozi ogenj in pogovor z avtorjem.

90-letni primorski duhovnik po rodu iz Livka, v Jugoslaviji je okusil sodni proces, zapor in prisilno delo v taboriščih. Svojo plodno duhovniško pot, ki ga je popeljala od Šempasa do Otlice, Bovca in nazadnje Prvačine, je začel leta 1955.

Večer bo vodila urednica knjige dr. Mira Cencič.

V četrtek, 21. aprila 2016, ob 20.30
Kulturni center Lojze Bratuž - Gorica

ZSKP v sodelovanju z Dramsko družino Sedej

"Beseda, izraz, mikrofon 2016"

Zveza slovenske katoliške prosvete Gorica v sodelovanju z Dramsko družino SKPD F. B. Sedej iz Števerjana prireja tečaj javnega nastopanja in usposabljanja napovedovalcev, ki bo potekal v Mali dvorani Župnijskega doma F. B. Sedej (Trg svobode 6, 34070 Števerjan, Italija) v soboto, 23. aprila 2016, od 15. do 18. ure (javni nastop), v soboto, 30. aprila 2016, od 15. do 18. ure (lepa govornica), v soboto, 7. maja 2016, od 15. do 18. ure (lepa govornica), v soboto, 14. maja 2016, od 15. do 18. ure (javni nastop), v nedeljo, 22. maja 2016, od 9. do 12. ure (ličenje in maska), v soboto, 28. maja 2016, od 15. do 18. ure (oblačenje in javni nastop) z visoko usposobljenimi strokovnjaki: Tomažem Gubenškom, Betko Šuhel Mikolič, Leo Pisani, Irino Giormani.

1. del: lepa govornica (6 ur) - Tomaž Gubenšek
Nudil bo splošno podlago znanja na področju komunikacije, lepe govornice in treninga govornega aparata. Tečajniki bodo izvajali vaje za razgibanje in segrevanje govornega aparata, za vzdrževanje vi-

sokega govornega nivoja, osvojili bodo osnove pravilne izgovarjave, dikcije in impostacije glasu za javni nastop.

2. del: javni nastop (6 ur) - Betka Šuhel Mikolič

Tečajniki bodo osvojili glavna pravila govora v javnosti, izvajali vaje v prostoru ter individualno simulirali javni nastop pred kamero. Po ogledu posnetkov bodo s pomočjo mentorice analizirali lasten nastop in s popravki postopno izboljšali podajanje.

3. del: oblačenje za javni nastop (3 ure) - Lea Pisani

Predavateljica bo orisala splošna pravila na področju formalnega in pol formalnega oblačenja, primerne za različne priložnosti javnega nastopanja na kulturnih in razvedrilnih dogodkih.

4. del: delavnica ličenja ter maskiranja za javni nastop (3 ure) - Irina Giormani

Predavateljica bo poglobila temeljna pravila ličenja in maskiranja ter izvedla praktično demonstracijo. Dodatne informacije dobite na spletni strani www.sedej.org ali po mailu na dramska.druzina@sedej.org

PROSVETNO DRUŠTVO VRH SV. MIHAELA
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA

vključno vabita na

16. REVILJO OTROŠKIH IN MLADINSKIH PEVSKIH ZBOROV

ZLATA GRILA

1. tekmovalni koncert ob 12.00 mali otroški zbori
2. tekmovalni koncert ob 15.30 otroški in mladinski zbori
Reviljski del ob 17.30

SOBOTA, 16. APRILA 2016
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Obvestila

Fotoklub Skupina75 vabi na fotografski Večer z avtorjem v Galerijo 75 na Bukovju v Števerjanu. V ponedeljek, 18. aprila, bo od 20.30 naša članica in lektorica pri FIAFU Lorella Klun predavala na temo: "Street photography". S pomočjo video projekcije nam bo predstavila zelo priljubljeno vrsto poulične fotografije. Predavanje bo v italijanshčini in je brezplačno ter odprto vsem. Sledila bo diskusija in klepet. Za pojasnila: info@skupina75.it.

Občina Sovodnje ob Soči obvešča, da sta bila odobrena razpisa 2016 za dodelitev prispevkov najemnikom za plačilo najemnin v letu 2015 in najemodajalcem, ki dajejo na razpolago stanovanja manj premožnim najemnikom. Prošnje lahko predložite v občinsko vložišče ob uradnih urah. Skrajni rok za vlogo prošnje poteka dne 13. maja t. l. ob 10.30. Več informacij je na razpolago na spletni strani <http://www.comune.savogna.go.it/>.

Zadružna banka Doberdob in Sovodnje gosti priznanega strokovnjaka Mica Imperialija, ki bo predaval o kritju v sklopu sprememb javnega zdravstvenega sistema. Vabljeni v četrtek, 14. aprila 2016, ob 19. uri v dvorano Zadružne banke v Sovodnje ob Soči.

Društvo slovenskih upokoencev za Goriško prireja v sodelovanju s srednjo šolo Ivan Trinko v Kulturnem domu v Gorici v torek, 19. aprila, ob 10.30 srečanje med dvema generacijama, med starimi starši in vnuki. Ob priložnosti bosta razstava likovnih del in spisov ter zanimiva odrska prireditev. Toplo vabljeni!

Zveza slovenske katoliške prosvete in Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica obveščata, da bo urad, začeni s ponedeljkom, 4. aprila 2016, deloval s tem urnikom: ponedeljek in sredo od 8. do 18. ure nepretrgoma; torek, četrtek in petek: od 8. do 14. ure.

Romanje v Medjugorje od 6. do 9. maja. Odhod avtobusa zgodaj jutraj z glavne avtobusne postaje v Novi Gorici s postankom v Rožni Dolini in na Pesku pri Trstu. Pozno popoldne prispemo v Medjugorje. V naslednjih dneh bogoslužje in sv. maša in vzpon na Križevac. Vračamo se v ponedeljek, 9. maja. Prijave: Darko tel. 0039 3703201305 ali tel. 0481 23121; Ana 05 3022503 in pri župniku Jožetu Markuži tel. 0039040229166. Slovenski in italijanski državljani potujejo z osebnim izkaznico.

V središču mesta dajamo v najem prenovljeno stanovanje primerno tudi za pisarno. Informacije na tel. 340 9248297.

Društvo slovenskih upokoencev za Goriško prireja v petek, 27. maja, enodnevni izlet na Goli otok in na druge otoke Kvarnerskega zaliva. Vpisujejo po tel.: 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 78138 (Sonja S.). Obvezen je veljavni osebni dokument za tujino.

Slovensko planinsko društvo prireja od 22. do 28. junija izlet v Apenine (skupina Velino-Sirente) in ogled arheoloških in nekaterih kulturnih spomenikov v srednji Italiji. Prevoz z avtobusom, namestitve v hotelih v dvoposteljnih sobah. Predhodne prijave: Vlado.

drugih pomembnih mest. Informacije in vpisi na društvenem sedežu na korzu Verdi 51/int. ob sredah od 10. do 11. ure. Obvezna sta osebni veljavni dokument in davčna številka.

Prispevke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na ravnatelja prof. Silvana Kerševana lahko nakazete na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225; SWIFT CIVIIT2C s pripisom: za SKLAD SILVANA KERSEVANA. Informacije na tajništvo SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Profesorica slovenščine išče delo (tudi inštrukcije, učna pomoč in varstvo otrok). Tel. št. 00386 41 256240.

Zanesljiva in izkušena gospa pomaga pri likanju in čiščenju stanovanj. Tel. št. 00386 40153213.

20-letna študentka z izkušnjami nudi lekcije slovenščine, angleščine, nemščine ter varstvo otrok. Tel.: 00386 31 478807.

Urejena gospa išče delo za čiščenje in likanje na območju Gorice. Tel. št. 00386 31 449311.

Resna gospa s petnajstletno izkušnjo nudi nego in pomoč starejšim osebam tudi 24 ur na dan. Tel. št. 00386 40 484339.

40-letna mati z večletnimi izkušnjami in znanjem italijanshčine nudi dnevno nego starejšim na domu (ne 24 ur dnevno) ali pomoč pri gospodinjskih delih in kuhanju. Tel. 00386 41 729548.

Resna in odgovorna medicinska sestra nudi nego in pomoč starejšim osebam. Tel. št. 00386 30 325 558.

Varujem starejše, pomoči potrebne osebe, in sicer 24 ur ali pa samo čez dan ali varstvo ponoči. Sem človek dobrega srca in imam nekajletne izkušnje! Sem upokojenka, vse ostalo (vrednotnice) in vprašanja na št. 040 621 424 (v poštev pride celotno primorsko in goriško območje).

Gospa z večletno izkušnjo nudi nego in pomoč starejšim osebam za 24 ur na dan. Tel. št. 00386 40 432304.

Darovi

Za Pastirčka: N. N. 100 evrov.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu
(od 15.4.2016 do 21.4.2016)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan razen ob sobotah od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 15. aprila (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 17. aprila, ob 21. uri (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, rezijanskem in ziliškem narečju.

Ponedeljek, 18. aprila (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Zborovski kotiček - Novice iz naših krajev - Obvestila in večerni vic.

Torek, 19. aprila (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 20. aprila (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Štrček, ptičji palček - Izbor melodij. **Četrtek, 21. marca** (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti iz sveta - Obvestila in večerni vic.

Premiera / Slovensko stalno gledališče v Trstu

(Moj) Devetsto Patrizie Jurinčič

V petek, 8. aprila, je v tržaškem Kulturnem domu zažvela še zadnja letošnja premiera Slovenskega stalnega gledališča. Tokrat se je tržaškemu občinstvu predstavila mlada in obetavna igralka Patrizia Jurinčič z avtorskim projektom (Moj) Devetsto. Produkcija je nastala v sodelovanju z Akademijo za gledališče, radio, film in televizijo. Projekt Jurinčičeve je nastal kot njena magistrska naloga, ki je nastala v sodelovanju z mentorji Katarino Podbevšek (jezik in govor), Žarkom Prinčičem (gledališko petje), Jasno Vastl (scenografija) in Blažem Lukanom (dramaturgija). Za ta projekt je Jurinčičeva prejela študentsko Prešernovo nagrado.

Zgodba, ki jo v svoji monodrami pripoveduje mlada igralka, je gledalcem Slovenskega stalnega gledališča znana, saj je v Trstu gledališki monolog *Devetsto* Alessandra Baricca uprizoril že Janko Petrovec v režiji Marka Sosiča leta 2000. Marsikdo pa je zgodbo o pianistu, ki je celo svoje življenje preživel na čezoceanski ladji, spoznal preko filma *La leggenda del pianista sull'oceano*. Kot je zapisala v gledališkem listu, je tudi Patrizia Jurinčič *Devetsto* spoznala, ko si je ogledala predstavo Janka Petrovca, in nanjo je monodrama naredila močan vtis, tako da je kasneje večkrat vzela v roke Bariccovo knjigo. V Bariccovem besedilu zgodbo pripoveduje trobentač Tim Tooney, *Devetstov prijatelj*, ki obuja spomine na leta, ki sta jih skupaj z *Devetstotim* preživel na čezoceanski

ladji *Virginian*. Ta med drugim pove, da je neke noči celo noč igral eni sami ženski. In vlogo te ženske je prevzela Patrizia Jurinčič: postala je pevka v ansamblu, ki je zabavala goste na ladji *Virginian* in v katerem je igral tudi pianist Danny Boodman T. D. Lemon *Devetsto*.

V predstavi, ki si jo se zamislila Jurinčičeva, tako spoznamo

zgodbo o legendarnem pianistu *Devetstotem* skozi oči ženske, pevke, ki je z njim ustvarjala čudovito glasbo. Pripoveduje nam o malem najdenčku, ki ga je mornar Danny Boodman našel na ladji, o njegovem otroštvu na ladji, predvsem pa o njegovi glasbi in odnosu do nje. Najmočnejša plat predstave je pravzaprav glasba, ki jo mlada igralka ustvarja samo s svojim glasom. Pri tem uporablja *loop station*, napravo, s katero med

predstavo večkrat posname svoj glas, posnete vzorce predvaja in istočasno še poje v živo. Posebno dovršen in učinkovit je prizor, v katerem nastopi ansambel, ki je na ladji zabaval in kratkočasil potnike vseh družbenih slojev: čeprav je Jurinčičeva sama na odru, nam predstavi vse instrumentaliste, ki so z njo igrali na ladji (klarinetista, kitarista, tro-

kozmpolitskega vzdušja na ladji.

Scena je preprosta, ampak zelo učinkovita. Na sredini imamo črn klavir, v ospredju je grafskop, ki igralki služi v različne namene: na začetku predstavlja škaflo, v kateri mornar najde dojenčka. Nato ga igralka uporabi, da s projekcijo senc ustvarja iluzijo, da je v prostoru za klavirjem pianist, kasneje z njim ustvarja druge igre senc. Včasih grafskop enostavno razsvetljuje del odra. Zelo posrečen je prizor nevihte na morju, ko je edina svetloba luč nad klavirjem, ki močno niha na žici, s katero je pritrjena na strop. V poltemi pevko zanaša na vse strani, njeni gibi pa so usklajeni in harmonični, tako da gre za pravi ples.

Avtorica in interpretka Patrizia Jurinčič odlično obvlada in ustvarja s svojim glasom, tako pri govoru kot pri petju. S spreminjanjem jakosti, barve in hitrosti govora pripovedovalka popelje gledalca v svoj čustveni svet, tako da z njo delimo vso paleto čustev, ki jih čuti do legendarnega pianista, o katerem govori monodrama. Vsa ta čustva pa Jurinčičeva mojstrsko izlije tudi v svoje petje.

Ob koncu je treba poudariti, da Patrizia Jurinčič ni samo igralka v predstavi: sama si je predstavo zamislila, besedilo priredila, režirala, zamislila si je sceno, kostume, glasbeno opremo in oblikovanje luči. Gre za bogat avtorski projekt, ki kaže na izredno nadarjenost mlade umetnice.

Manica Maver

Tržaško knjižno središče

Slovenščina od A do Ž

V Tržaškem knjižnem središču na Trgu Oberdan so založbi Mladika in ZTT, ob njiju pa še Slavistično društvo Trst-Gorica-Videm in Skupina 85, v sredo, 6. aprila, med jutranjo že tradicionalno *Kavo s knjigo*, priredili predstavitve prvega in drugega dela slovnice in vadnice *Slovenščina od A do Ž - Lo sloveno dalla A alla Z*, ki jo je napisala Rada Lečić, profesorica slovenščine na tržaški Fakulteti za humanistične študije.

Avtorico in njene knjige sta predstavili Majda Kaučič Baša in Karin Marc Bratina. Vse pa je potekalo v obliki pogovora, a ne za ceno domačnosti. Jezikovni priročnik prof. Lečić je nastal, kot so povedali, v odgovor na stvarne potrebe zlasti italijanskih slušateljev. Avtorica je poskrbela, da so tako v prvem kot v drugem

delu jezikovni problemi obravnavani postopoma. Vsaka lekcija je sestavljena tako, da uvodni predstavitvi snovi sledi ustrezno besedišče, temu pa razlaga slovnice in teoretična razlaga, nakar so objavljene vaje. Vse lekcije so posnete, na strani pa uporabnik dobi ustrezne podatke in torej lahko posluša lekcijo ter vse teoretične razlage, ki so napisane v italijanščini. Lekcije so razčlenjene, vsaka vaja pa pomaga razumeti tri različne slovnice teme in zato je na teh straneh tudi kar veliko slogovno in vsebinsko različnih besedil. Prav to dejstvo lahko pomaga, da učenec spozna veliko besed. V prvem delu 2000, v drugem pa kar 4500, kar je nedvomno lahko zelo spodbudno, tudi ker je avtorica, ki iz prakse ve, s kakšnimi težavami se ljudje srečujejo pri naglaševanju slo-

Foto damij@n

venskih besed, to upoštevala in vse besede v drugem delu opremila z naglasi. Prav tako je zanimiv pristop prof. Lečić do učenja sklanjatev, saj prav tako iz izkušnje ve, da je najbolj smotno, da učenci utrdijo rabo imenovalnika in tožilnika, šele nato naj bi obravnavali peti sklon - mestnik, nakar roditelj in prav na koncu še dajalnik in orodnik. Učbenika

pa sta tako zasnovana, da imata na koncu tudi rešitve posameznih vaj, tako da si lahko učenec sam pomaga in sproti preverja pravilnost svojih odgovorov. Gre torej za sodoben pristop do pouka slovenskega jezika, kar je lepo prišlo do izraza tudi med samo predstavitvijo in pogovorom z udeleženci te lepo obiskane predstavitve.

Izguba za ljubitelje slovenskega jezika

Umril je jezikoslovec dr. France Vrbinc

V 93. letu starosti je v petek, 1. aprila, zvečer umrl France Vrbinc, dolgoletni urednik slovenskih oddaj ORF v Celovcu in dobitnik letošnje 37. Tischlerjeve nagrade Krščanske kulturne zveze (KKZ) in Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS). Pogreb dr. Franca Vrbince je bil v petek, 8. aprila, v

Škocjanu. Rodil se je 21. januarja 1924 v Šmarju - Sapu pri Ljubljani. Šolal se je pri jezikoslovcih Antonu Brezniku in Jakobu Šolarju v Škofijski klasični gimnaziji v Šentvidu in na klasični gimnaziji v Ljubljani. Med drugo svetovno vojno je bil v taborišču Gonars, pri vaških stražah, partizanih in

domobranci, po vojni pa se je z begunci umaknil na Koroško. Študiral je klasično filologijo, pozneje slavistiko, primerjalno jezikoslovje in vzhodne študije v Gradcu. Dolgo je služboval pri Mohorjevi v Celovcu in pri Slovenskem sporedu ORF v Celovcu. Njegove jezikovne nasvete je več kot 25 let objavljala koroški cerkveni časopis *Nedelja*. V jezikovnem kotičku, pripravil jih je več kot 1250, je opozarjal na tujke. Objavljeni so bili v treh knjigah: prva je izšla leta 2003, druga leta 2009, tretja pa pred le nekaj dnevi. Gre za nekakšen

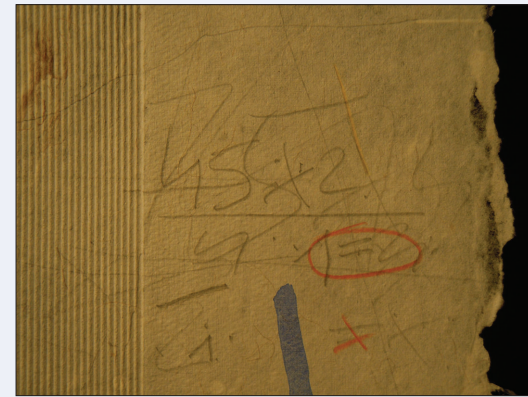
koledar v knjižni obliki, saj se vsak dan v letu rešuje kak jezikovni oreh; to je jezikovni brevir, ki vsebuje

Kratke

V Pilonovi galeriji v Ajdovščini dela na papirju Maria Pallija

V Pilonovi galeriji v Ajdovščini so 18. marca odprli razstavo del Maria Pallija. Slikar in grafik, čigar dom in atelje segata od Ljubljane, do Volčjega Gradu na Krasu in Gradišča ob Soči, je za tokratno predstavitev, ki je druga v nizu treh razstav, izbral dela na papirju. S projektom, ki je povezal tri galerije iz slovenskega in italijanskega obmejnega prostora - Mestno galerijo Nova Gorica, Pilonovo galerijo Ajdovščina in Deželni galeriji za sodobno umetnost Luigi Spazzapan v Gradišču ob Soči -, obeležujejo dva umetnikova jubileja. Palli bo letos dopolnil 70 let, obenem obeležujejo 50-letnico njegovega likovnega ustvarjanja.

Dela, razstavljen v Pilonovi galeriji, so nastala med letoma 1980 in 1990. V tem obdobju se je umetnik približal papirju, možnosti,

ki jih ponuja ta material, so ga navdušile in navdihnile. Tehnični postopek je izpopolnil na svojstven način, papir sam pa mu ni pomenil zgolj nosilca

likovnega dela, temveč tudi sredstvo izražanja. Kot je ob razstavi zapisal umetnostni zgodovinar Jure Mikuž, umetnikov ustvarjalni in miselni svet ne pripada samo zahodni likovni, slogovni in filozofski tradiciji, ampak je popolnejši, univerzalen. Zdi se soroden spoštljivemu čaščenju tušev, pigmentov, risarskih, slikarskih in drugih pripomočkov ter posebni pazljivosti pri pripravi nosilcev, kot so ročno izdelani papirji in platna, kakršna od nekdaj poznajo na Daljnem vzhodu, zlasti na Kitajskem in Japonskem.

Celovito predstavitev umetnikovega ustvarjanja bo zaokrožila slikarska razstava z naslovom *Oksimoron* v Gradišču ob Soči, ki bo na ogled med 22. aprilom in 29. majem.

Mario Palli, Tolminec po materini strani, razstavlja v Sloveniji od konca 70. let minulega stoletja, v Pilonovi galeriji pa se tokrat samostojno predstavlja drugič.

Razstava v Pilonovi galeriji bo na ogled do 17. aprila.

Mestna galerija Nova Gorica / Na ogled pregledna razstava Petra Abrama

V Mestni galeriji Nova Gorica so v petek, 8. aprila, odprli pregledno razstavo Petra Abrama, umetnika, ki letos praznuje svoj 60. jubilej in 35-letnico ustvarjanja. Umetnika sta predstavila umetnostni zgodovinar Damir Globočnik in arhitekt Ira Zorko. Slikar, kipar,

ilustrator in likovni pedagog, spada med tiste ustvarjalce, ki za svojo likovno pripoved uporabljajo najraje le malo potez in le nekaj barvnih odtenkov. Belina ima v risbah, lesorezih, oljih vedno svojo govornico, prav tako prvobitna struktura kamna v kiparskih delih. Njegove zgodbe so redko opisi zunanjega sveta ali resničnih ljudi.

"Likovni opus Petra Abrama je po formalni plati raznolik, po vsebinski plati pa iskren in avtentičen. Likovnik je vselej ostal zvest samemu sebi, saj njegova likovna dela v polni meri odražajo avtorjevo percepcijo sveta, odnos do sveta in bivanja. Nikoli ni podlegel namigom o konjunktornosti aktualnejših oziroma agresivnejših in medijsko prepoznavnejših likovnih praks in procesov sodobne umetnosti, ki dopuščajo zunajumetnostne učinke." je ob razstavi zapisal Damir Globočnik.

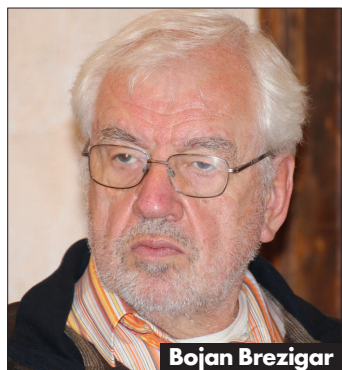
Razstava bo na ogled do 29. aprila.

zvesta spremljevalka: v domačih pesmih, v odrski govornici, med knjižnimi platnicami, na časopisnih straneh, prek radijskih valov. Predvsem in pa ne nazadnje pa *Beseda*, ki je bila na začetku. *Beseda*, ki se je razodela ljudstvu v puščavi in na begu", je ob podelitvi Tischlerjeve nagrade povedal urednik časopisa *Nedelja* Hanzl Tomažič. Nagrado je prejel "za vztrajno skrb za lepo slovenščino in uveljavljanje knjižnega jezika v javnosti ter prizadevanja za vključitev slovenskih laičnih kristjanov v cerkev in družbo".

zbirko jezikovnih nasvetov za obvezno vsakdanjo jezikovno vajo. "Beseda mu je bila vedno

Tržaško knjižno središče Srečanje z avtorjem: Ezio Martone

Tržaško knjižno središče bo v četrtek, 14. aprila, ob 18. uri gostilo zanimivo srečanje z Ezio Martonejem, ki ga bo vodila Tatjana Rojc. Martone je avor zanimive publikacije, ki jo je izdala tržaška založba Lint leta 2014 z naslovom *Quei 1254 giorni rossi - Quando a Trieste governo' la sinistra (Tistih 1254 rdečih dni - Ko je v Trstu vladala levica)*, v kateri je objavljen razgovor s časnikarjem Giorgiom Pisonom. Gre za zgodbo o prvi levičarski upravi Tržaške pokrajine med februarjem 1977 in julijem

Bojan Brezigar

Tatjana Rojc

1980, ko je prišlo do pomembnih in temeljnih sprememb, med katerimi gotovo izstopa prihod Franca Basaglie v Trst, ki ga je sprožil Michele Zanetti, udejanjila pa uprava Ghersi-Martone. Epohalna psihiatrična reforma, ki je profesorju Basagli ni uspelo uresničiti v njegovih predhodnih izkušnjah v Gorici in Parmi, je namreč prav v tem obdobju privedla do znamenitega zakona 180 iz leta 1978. Publikacija je uvodno misel zapisal Paolo Rumiz, v njej pa so zbrani tudi prispevki nekaterih izmed osrednjih protagonistov tržaške pokrajinske politične zgodbe tega obdobja: Claudia Bonicollija, Piera Panizona, Gabrieleja Pastrella, Giulia Ercolessija, Carla de Incontrere in Luciana Semeranija (med drugim kuratorja pomembne posthumne razstave umetnice Miele Reine na tržaški pomorski postaji), Ernesta Kodarina, posebej pa Maurizia Pessata, tedanjega odbornika za socialno skrbstvo in psihiatrijo, ter Bojana Brezigarja, mladega predstavnika stranke Slovenske skupnosti, odbornika, ki je bil odgovoren za osebje, s pooblastilom za probleme slovenske manjšine. Posega časnikarja in politologa Bojana Brezigarja, dolgoletnega odgovornega urednika našega Primorskega dnevnika, ter Maurizia Pessata, predsednika državne družbe za tržne raziskave in anketne SWG, bo uvedla Tatjana Rojc. Publikacija predstavlja dokument kompleksnega obdobja, ko je bil Trst v središču pomembnih spre-

memb: leta 1975 je bil namreč podpisan Osimski sporazum, leto kasneje je prišlo do potresa v Furlaniji, katerega štirideseto obletnico bomo obhajali naslednjega 6. maja. Posebej pa gre omeniti predvsem afirmacijo Liste za Trst z izvolitvijo župana Manlia Cecovinija, ki so ga leta 1978 med drugimi volili tudi radikalni predstavniki Marco Pannella, Emma Bonino in Giulio Ercolessi ter osrednji protagonist stranke MSI Giorgio Almirante. V takratnem obdobju je pokrajinski svet Ghersi - Martone predstavljal edino referenčno silo, ki se je zoperstavila premiku na desno tržaške politične osi. Med drugim je pokrajinski svet tedaj prevzel pod svoje okrilje odgovornost za Antifašistični odbor s koordinacijo okoliških tržaških občin, različnih partizanskih in sindikalnih organizacij, ter s tem skušal, in to delno tudi udejanjil, prekiniti ozkogledno tržaško politiko, ki so jo zaznamovali klišeji prvega povojnega obdobja. Ezio Martone je rojen v Sondriu. Svojo politično dejavnost je začel v Trstu v skupini studentskega gibanja, kjer izstopa med drugimi Livio Paladin, bodoči predsednik Ustavnega sodišča, v okviru gibanja Unita' Popolare (ki so ga sestavljale izjemne osebnosti, med njimi Ferruccio Parri in Piero Calamandrei). Martone je sodeloval z Brunom Pincherlom in sledil njegovemu pristopu v Socialistično partijo Italije, ob delitvi leta 1964 z njim prestopil v PSIUP, kjer je bil do Pincherlove smrti leta 1968. Ob razpustitvi PSIUP-a se je leta 1972 vključil v KPI. V okviru svoje poklicne poti pri Assicurazioni Generali je bil Martone izjemno dejaven na sindikalnem področju ter bil med leti 1977 in 1999 generalni tajnik osrednjega državnega sindikata kategorije uslužbencev zavarovalnic FNA. Giorgio Pison, med drugim tudi deželni predsednik časnikarskega sindikalnega združenja, je svojo poklicno pot udejanjil kot kronist, politični komentator in posebni dopisnik v okviru tržaškega dnevnika Il Piccolo.

Jubilejna otroška revija v Zagorju

V sredo, 6. aprila, se je v Zagorju ob Savi končala 25. revija Zagorje ob Savi. Šlo je za tridnevno slovensko državno tekmovanje otroških, mladinskih, deklinskih, fantovskih in mešanih mladinskih pevskih zborov, ki se ga je letos kot edini zamejski zbor udeležil Otroški pevski zbor "Fran Venturini" od Domja, ki ga vodi zborovodkinja Suzana Žerjal. Nastopil je v ponedeljek, 4. aprila, v dokaj ostri konkurenci v kategoriji otrok do 11. leta starosti in s 86,0 točke dosegel zlato priznanje, za kar mu iz srca čestitamo! Letošnje jubilejno državno tekmovanje je bilo res praznično. Na prireditvi je nastopilo kar 51 zborov z več kot dva tisoč mladimi pevci, tako da je bil za Javni sklad republike Slovenije za kulturne dejavnosti to res velik organizacijski podvig. Zbori so predstavili 188 skladb, 53 slovenskih in 30 tujih skladateljev. Organizatorji ugotavljajo, da je še posebej razveseljivo, da so zbori na reviji predstavili kar 24 novitet slovenskih skladateljev. Zbore sta ocenjevali petčlanski žiriji, sestavljeni iz najvidnejših slovenskih zborovodij, med njimi je bil tudi znani tržaški zborovodja Stojan Kuret.

S 1. strani Prof. Mariji Pirjevec ...

Josip Vidmar mi je nekoč v nekem pogovoru dejal, da sta se z Miroslavom Krležo glede odgovora na vprašanje, kaj je literatura?, strinjala samo v tem, da je "literatura resna stvar". To se zdi zanimiva izjava, pa karkoli si mislimo o Vidmarju in Krleži. Pravzaprav je široka in odprta, navsezadnje se lahko nanaša na celotno področje, ki ga vsebuje pojem literatura oziroma slovstvo, in tako zajema tudi esej, kritiko, literarnozgodovinsko razpravo in še kaj. A pozor: pred uporabo sintagme "resna stvar" jo je treba napolniti z vsebino, tj. odgovoriti na vprašanje, kaj pa je "resna stvar"? Odgovor bo odvisen od tega, kaj si kdo predstavlja tudi pod pojmom resen, se pravi, kaj je tisto "resno" v literaturi, kaj je značilno za "resnost"? Ker ne bi hotel zaiti v filozofiranje, bi se zato - brez zamere - oprijel svoje hipoteze: resnost v naši zadevi je nekaj, kar ima, recimo, značaj duhovno-eksistencialne razsežnosti, stvarne zanesljivosti in izrazne sprejemljivosti. Spoštovani, to so lastnosti, ki jih zaznava in v svojem pisanju izpostavlja Marija Pirjevec. Brez njih njena literatura, ki obsega literarnozgodovinske študije, eseje, kritike in še kaj, tj. uredniško delo in predavanja, ne bi mogla imeti vrednostne cene za sprejem pri reflektiranem bralcu in javnosti na Slovenskem, verjetno tudi v Italiji.

Foto damj@

Katere so tiste resne stvari, na katere njeno delo opozarja in prinaša v javnost? Nagrado "Vstajenje" se vsako leto podeljuje avtorju ali avtorici za knjigo, tokrat Mariji Pirjevec za ureditvi in pripravo za izdajo 2. *Rebulovega zbornika* ob pisateljevi 90-letnici (in knjigo esejev o slov. literaturi v italijanščini *Questa Trieste*). Zbornik prinaša vrsto dopoljenih predavanj s simpozija o delu Alojza Rebule leta 2014, in to kvalificiranih referentov, ki jih je k sodelovanju povabila urednica. A izid te pomembne knjige je le eno izmed podobnih dejanj Marije Pirjevec, dejanj, ki so značilna po tem, da knjige vsebujejo avtorje po njenem izboru - a zmeraj avtorje s tistim strokovnim ali umetniškim profilom, ki zagotavlja razlagalno ali umetniško privlačnost. Pri tem navadno sodeluje tudi s svojim prispevkom, kot je tokrat, ali v daljnem letu 1993 v zborniku o Borisu Pahorju in pozneje še kje. - Za hip naj se ustava pri njenem referatu v zborniku iz leta 2014, v katerem obravnava Rebulovo pojmovanje jezika. Pri tem uvodoma izhaja iz ugotovitev, ki jih srečamo že v njeni knjigi študij in esejev *Na pretoku dveh literatur* iz leta 1992, vendar jih razvija in nadgrajuje, ob drugem z analizo sloga v Rebulovi literaturi, proti koncu pa se kritično ustavlja pri skušnjavi nekaterih mlajših, pisati v jeziku večine, torej ne več v slovenščini: takih primerov je za zdaj v Italiji malo, več jih je med slovensko koroško manjšino. Ta pojav problematizira, opirajoč

in seveda Rebula. V kompleksnem pretresu njihovih besedil pa je odkrivala še druge posebnosti, se pravi vrednote, vezane na njihovo doživljajsko izkušnjo zgodovine na tem prostoru, pri nekaterih pa tudi na presežno dimenzijo njihovih likov. Navaja jih že v omenjeni knjigi *Na pretoku dveh literatur*, poimenuje pa jih "tipološke značilnosti slovenske književnosti v Trstu"; tako zapiše, da skupina teh vrednot "ima štiri temeljna jedra, to pa so jezikovni, narodni, eksistencialni in ontološki etos. Vendar - nadaljuje - ta etika ni statična, ampak na svojih ravninah - razen ob jeziku in narodu - odprta moderni relativizaciji in destabilizaciji ter v spopadanju z njima". To se mi zdi vredno citirati, saj po mojem veljajo tudi za literaturo mlajših pisčočih v zamejstvu, a nič manj tudi zato, ker kažejo na neko razliko v primerjavi z osrednjimi tokovi literarne ustvarjanja in zlasti vrednotenja v Sloveniji in so lahko za slovenski prostor tvorne oziroma navdihujoče. Kolikor spremljam sočasno kritiško in esejistično pisanje v Sloveniji, pisci ne kažejo dovolj širše občutljivosti za podobne segmente literarnih tekstov. Izhajajo bolj iz »univerzalističnih« in aktualističnih načel svoje presoje. To se mi ne zdi najbolj tvorno, saj dobra literatura zmerom izhaja iz navidezno drobnih posebnosti, da bi jih preobrazila v resnično univerzalno, pristno podobo človeka.

Že glede na povedano, če pa bi spomnil na nekaj misli iz njenih drugih razprav, literar-

se na Florijana Lipuša, ki je zavrnil pisanje svoje kolegice (Maje Haderlap) v nemščini in opozoril, da odpadništvo od materne jezika največkrat nastaja iz neetičnih razlogov, sicer pa se s takšno prakso pisec in z njim njegova jezikovna skupnost izkoreninjata iz svojega narodnega prostora in se odpovedujeta lastni identiteti. - To navajam, ker je jezik morda najvažnejša tema, na katero je Marija Pirjevec pozorna v obravnavi literarnih besedil. V takem ali drugačnem kontekstu ga je tematizirala pri mnogih ustvarjalcih oz. ustvarjalkah, kot so ob drugih Srečko Kosovel, Ljubka Šorli, Boris Pahor, Bruna Marija Pertot, Miroslav Košuta

roman (ali fiction-faction pripoved), kjer izbrana besedila figurirajo kot njeni citati - pretresljiva knjiga z izjemno vsebino, v kateri spoznavamo, kako so Slovenci imeli radi in se borili za svoj svet in v mnogočem svoje mesto Trst - a jim zgodovina ni bila naklonjena. Žal kljub tej odlični publikaciji kontinentalni Slovenci Trsta ne poznajo in ga večinoma imajo za povsem tuje mesto.

Toda življenje v Trstu med italijansko večino je Marijo Pirjevec najbrž izzvalo k še enemu angažmaju, ki bi mu morda lahko rekel poslanstvo: to je njeno poklicno delo profesorice slovenske literature na tržaški univerzi, vzporedno s tem pa, da tako rečem, projekt, seznaniti s slovensko literaturo in kulturno zgodovino tudi italijansko občinstvo oziroma kulturno javnost. V tej zvezi moram spomniti vsaj na knjigo *L'altra anima di Trieste*: na prvi pogled je prevod *Tržaške knjige* v italijanščino, vendar ni le to - saj je prilagojena italijanskemu recipientu, zato bo naš italijanščine večji bralec v njej morda prej odkril slovensko dušo v Trstu kot v *Tržaški knjigi*. Sicer je v italijanščini izdala več drugih knjig - recimo svoje eseje o Kosovelu, eseje o slovenski literaturi od 18. do 20. stoletja, pa tudi eseje o Trubarju, Kocbeku ..., uredila zbirko novel Alojza Rebule, prevajala Ivana Cankarja itd. itd. - skratka, avtorica, ki z različnimi vrstnimi pisanja in različnimi metodami prihaja do knjig za slovensko in tujo publiko. Če se vprašam, kje so razlogi za njeno tako razvejeno ustvarjalnost, bi eden izmed odgovorov bil, da je najbrž v neredko težkih razmerah zamejstva izrabila njegovo prednost, ta pa je v obilju oziroma bogastvu dveh kultur; ustvarjalnost pa, izpolnjena z resnostjo, je najbolj hvaležna pot, na kateri je mogoče presegati dileme zamejstva, kulture in morda celo vsakdanjega življenja. Na tej poti vsaka prva knjiga kliče drugo, toda niti druga ne peta ... ali še kasnejša ni zadnja. Veseli me, da je tako tudi pri Mariji Pirjevec.

V razmislek

Poezija na prepihu

Vsaj včasih je dobro, če se zaustavimo ob kakšni pesniški zbirki. Teh je v evropskem prostoru izredno veliko, enako je v našem narodu. Skromen zapis ob izidu *Antologij slovenskih pesnikov Bla-Bla-Bla*, je sprožil nekaj prahu. Moj namen je bil, da sem opozoril na knjigo, ki je vsekar zanimivo urejena, sme pa vsak bralec o njej imeti svoje mnenje. Toliko svobode pa si že zaslužimo. Sam nisem pesnik ne kritik, še manj pa ocenjevalec kogar koli že. Sem pa bralec! Padla je pripomba, zakaj nisem omenjal, obdelal ali vsaj opisal, lahko tudi ocenil, prosto po naše "ošacal" avtorje v omenjeni zbirki. Botrovala sta dva problema: Prvi: Če bi hotel obdelati vse avtorje, ki so tam zaobseženi, bi potreboval dva meseca. Drugo: Če pa naj bi tehtno nekaj

napisal o vseh teh avtorjih, potem pa bi moral prebrati večino njihovih pesniških zbirk, za kar bi potreboval tri leta. Mogoče se bo celo kdo usmejeval ob teh dveh mojih ugotovitvah. Tako mislim jaz, drugi pa imajo pravico misliti drugače. Danes smo vseprek priče nekkih kritik, ocen, mnenj, ki o stvareh sploh ne povedo nič. Pa naj bo to na literarnem ali pa na drugem umetniškem snovanju. Veliko je mlatve, precejanja pa tudi rabe oguljenih fraz, ki smo jih vsi že davno siti. Prav boli me, ko sem dim v kotu ali v zadnji vrsti pri kakšnem predavanju ali predstavitvi tega ali onega dela in poslušam govornca. Koliko besedi, koliko hvalisanja! Na koncu pa spoznaš, da je pač treba nekaj reči, že zaradi lepšega ... Če kdo želi (tako mislim jaz, ni pa rečeno, da enako mislite vsi!),

da neko pesem oceni ali o njej nekaj napiše, potem se mora besedilo vanj "vsrkati". Tega pa ne doživimo na en mah ali na "sluk", kot zvrnemo "štamperle", ampak je za to potreben čas. Edino tako lahko povemo nekaj o neki pesmi ali o pesniški zbirki, kar vsaj približno drži. Spominjam se ocene pesniške zbirke Alfa in Omega Zore Saksida. V Delu je izšla predstavitev, ki ne samo, da pisec ni dojel njenega sloga, ampak sploh ni razumel vsebine, ki so jo pesmi imele, kaj šele sporočanja. Kajti pesmi nam nekaj sporočajo, čeprav drugače kot proza. Prav tisto sporočanje pa je bitveno. Ker je to bil prosvetni delavec, se je ga. Zora najprej krepko razjezila, potem pa vzdihnila: "Ubogi otroci, ki imajo takšne učitelje!..." Pri poeziji, z razliko od proze, pa je važno še nekaj. S pokojnim prof. Stankom Jericijem sva nekajkrat na leto šla v Ljubljano in se v knjigarni zaustavila kar nekaj ur. Prebrskala sva vse na novo izdane pesniške zbirke. Prodajalka

se naju je spomnila in nama tudi pomagala. On je namreč iskal besedila za uglasbitev, ker je veliko komponiral. Z žalostjo sva redno ugotavljala, da je v sodobni poeziji malo muzikalčnosti. Razumljivo, saj v glavnem pesniki pišejo prosto in mi, borni bralci, ne vemo, ali je to kratka proza ali poezija. Presenetil me je skladatelj Ambrož Čopi, ko je uglasbil zelo preprosto pesem Berte Golob za petje v cerkvi, in sicer za "Ijudsko petje". Enako me preseneča tudi naš Patrick Quaggiato, ko zelo rad seže po pesmih z rimami, čeprav imata oba kar nekaj skladb, ki so pisane sodobno. Ko se skladatelji ob pesmi zaustavijo, najprej spoznajo, da jih je prevzela preprostost in milina. Tega pogrešam pri sodobni poeziji. Zopet je res, da vse ne more biti "pocukrano", tudi Prešeren nima samo pocukranih pesmi, ima pa pesmi s sporočilom, ki človeka "zagrabijo" in tega v veliki večini pri sodobni slovenski poeziji ni. **Ambrož Kodelja**

Kratke

Predavanje msgr. Roberta Rose o družinski sinodi

V sredo, 2. marca 2016, je imel postno razmišljanje v organizaciji Slovenskega pastoralnega središča Trst v Šentjakobskem kulturnem domu na ul. Concordia 8 v Trstu škofov vikar za pastoralno, žpk in dekan pri sv. Jakobu mons. Roberto Rosa. Mons. Rosa je bil na oktobrski škofovski sinodi o družini v Rimu kot eden izmed dveh sinodalnih očetov, ki nista bila škofa. Dobil je osebno povabilo

sedanjega papeža Frančiška ter s svojim pričevanjem sooblikoval sinodalno dogajanje. Na kratko nam je predstavil potek priprave, sinodalno delo med zasedanji in

po njih. Odgovoril pa je tudi na nekaj vprašanj kar številnih poslušalcev. Se posebej zanimivo je bilo njegovo mnenje o obhajilu ločenih ter o postopku ugotavljanja ničnosti cerkvenega zakona. Še zlasti kar zadeva pastoralno skrb teh ljudi, ki morda niso sami krivi za takšno stanje, imajo pa pravico do verskega življenja v Cerkvi. Poudaril je skrb, da bi se sinodalni dokument začel dobro uresničevati v verski praksi v bližnji prihodnosti. / Klemen Zalar, ravnatelj Slovenskega pastoralnega središča Trst

Svetoletno romanje birmancev in prvoobhajancev k sv. Justu

Dne 12. marca 2016 je bil za našo tržaško škofijo zgodovinski dogodek, saj smo v svetem letu Božjega usmiljenja z birmanci, prvoobhajanci ter njihovimi starši iz mestnih slovenskih občestev: sv. Ivan, Sv. Jakob, Škedenj, Barkovlje in Katinara, poromali skozi sveta vrata v

stolnici sv. Justa. Zgodovinski s tega vidika, ker še nikoli ni bilo zbranih toliko slovenskih otrok pri sv. Justu, ki so peli in molili v slovenščini. Navdušenih je bilo kar nekaj naključnih obiskovalcev stolnice. Otroci in starši so spoznali stolnico sv. Justa, ki je mati vseh cerkva v naši Tržaški škofiji, torej tudi slovenskih vernikov. V molitvi in tišini smo vstopili skozi sveta vrata, ki simbolizirajo Božje odpuščanje in milost, povezano s tem svetim letom. Odšli smo tudi na grob tržaškega mučenca sv. Justa, zaveznika stolnice in škofije ter tam molili. Vsak otrok je prejel križ na čelo kot blagoslov v svojem življenju. Molitev k Materi Božji, naši nebeški priprošnjici, pa nam je utrdila misel, da so bile prvotne cerkve posvečene najprej njej. Naj ostane naša Mati Marija tista pot, ki jo bodo naši birmanci in prvoobhajanci potrebovali na svoji poti, ki bo ostala tudi kasneje in na katero se bodo lahko vedno vračali, če se bodo morda na drugi poti kdaj izgubili. Pri njej bodo vedno našli usmiljenje in sočutje ter blagoslov Njenega Sina Jezusa Kristusa. / Klemen Zalar, ravnatelj Slovenskega pastoralnega središča Trst

Obisk gradbišča pri Šempolaju

Predsednica tržaške pokrajine Maria Teresa Bassa Poropat in pristojni odbornik Vittorio Zollia sta si v sredo, 6. aprila, ob gornji nabrežinski železniški postaji ogledala gradbišče nadvoza nad železniško progo. Kot poročajo, bodo dela nekako do junija letos zaključena. Pridobili bomo tedaj infrastrukturo, ki bo olajšala promet na tem delu Krasu v obe smeri, vožnja pa bo tudi varnejša. Gradbišče so odprli decembra leta 2014, investicija pa je vredna skoraj 5 milijonov evrov, 2 milijona je deželnih prispevkov, 500 tisoč so prispevale italijanske železnice, ostalo pa je krila tržaška pokrajinska uprava. Predsednica tržaške pokrajine je ob tem poudarila, da bo nova infrastruktura omogočila tudi hitrejšo in predvsem varnejšo povezavo s slovenskim Krasom, tudi v duhu čezmejnega sodelovanja.

Skokičn vrtljak: 110 osnovnošolcev na prireditvi na Opčinah

V telovadnici openske Polisportive je potekalo sedmo srečanje Skokičnega vrtljaka v organizaciji ZSSDI, na katerem je sodelovalo 110 otrok openskega ravnateljstva. Tretješolci osnovnih šol Bevk z Opčin, Sirk iz Križa, Černigoj s Proseka, Gradnik z Repna, Kajuh-Trubar iz Bazovice in Tomažič iz Trebč so se preizkusili na šestih krožnih postajah v atletiki, nogometu, košarki, odbojki, gimnastiki in športni križanki. Sledili sta tekmi v igri med dvema ognjema najprej za petošolce, nato pa še za tretješolce. Vrhunec dopoldanske prireditve je predstavljala plesni nastop na glasbi športne himne Skupaj zmremo. Skoraj šestdeset petošolcev (med njimi so bili tudi nekateri četrtošolci) je, pod vodstvom vaditeljice plesa Kristine Žerjal, odlično zaplesalo in poskrbelo za navdušenje ravnateljice Marine Castellani, učiteljev ter ostalih sošolcev. Prireditve se je zaključila s priložnostnim nagovorom ravnateljice in predsednika ZSSDI Ivana Peterlina, ki sta pohvalila nastope in trud vseh udeležencev. Vsak otrok je dobil spominski trakec ZSSDI, tretješolci pa so prejeli še kartončke žabice Skokice, s šestimi krožnimi postajami. / IT

Predstavnici MOSP-a na velikonočnem seminarju YEN-a v Pecu

Kako "biti manjšinec na evropski ravni"

Prav vsak dan na medijih, na spletu, v šolah, na ulici in še marsikaj teče beseda o bolestitih in prelestih vezanih na našo manjšinsko bit. Živeti na stičišču dveh kultur, razmišljati v dveh jezikih hkrati in nikoli prav zares samo v enem, čutiti se doma, a obenem drugačen od sosedov, je predvsem za mladega manjšinca zelo naporno, saj se poleg s svojimi za odraščanje značilnimi, vsečloveškimi problematikami dnevno ali vsaj periodično spopada z vprašanjem identitete, narodne pripadnosti, državljanstva, uporabe jezika in drugimi kompleksnimi vprašanji. To so pojmi, ki so večini prebivalstva sveta povsem tuji, a vseeno je nam podobnih ljudi več, kot mislimo. Treba je le vedeti, kje jih najdemo!

Organizacija YEN - Youth of European Nationalities - krovna organizacija mladinskih organizacij manjšin iz celotne Evrope si za cilj postavlja skrb za ohranjanje in razvoj pravic manjšin in etničnih skupin Evrope ter višanje ravni poznavanja in sprejemanja manjšin s strani večinskih narodov. Povezanost številnih mladinskih manjšinskih organizacij in enotno posredovanje njihovih stališč s strani YEN-a tako omogoča večjo vidljivost in posluš s strani evropskih inštitucij in drugih evropskih organizacij, ki se zavzemajo za to problematiko. Od-

bor YEN-a poskrbi, da se vse organizacije članice skozi leto srečujejo na seminarjih, ki jih vsakič gosti druga manjšina. Tako je recimo mesec avgust ponavadi mesec pevsko obarvanega seminarja Voices of Europe (ki bo kmalu preimenovan v Diversity festival), jeseni se vodje organizacij srečajo na Youth Leader Seminar, zanimiv pa je tudi

seminar Training for Trainers, na katerem se na specifičnih delavnicah oblikujejo bodoči leaderji manjšinskih organizacij, najpomembnejši med vsemi pa je nedvomno Easterseminar, seminar pred velikonočnimi prazniki, na katerem se med drugim izvede letna skupščina. Našo manjšino v YEN-u zastopa MOSP-Mladi v odkrivanju skupnih poti, skupina mladih, ki de-

manjšina. Udeležili sta se ga tudi Ester Gomisel in Nastja Slavec, ki je bila na občnem zboru med drugim izvoljena v "working group" (delovno skupino) in bo v naslednjem dvoletnem mandatu skrbela za integracijo organizacij članic, za pridobivanje novih članic, ohranjanje stikov in spodbujanje t. i. spečih-nedejavnih članic. YEN sicer vodi izvršni odbor, ki koordinira sku-

delovno vneto zapustil v nas globoko sled. V nedeljo, 17. aprila 2016, mu bodo člani Mladinskega doma Boljunec in celotna župnijska skupnost v spomin in zahvalo v Domu odkrili ploščo, po njem pa bodo tudi poimenovali dvorano, v kateri se še danes odvijajo zanimive kulturne prireditve in verska in družabna srečanja.

Ob 45-letnici delovanja Mladinskega doma Boljunec Odkritje spominske plošče msgr. Mariju Gerdolu

Bilo je 12. aprila 1970: množica Boljunčanov se je zbrala na kraju, kjer je nekoč stala "baraka" - mala lesena hiša, v kateri so dotlej prirejali domača verska in kulturna srečanja, da bi prisostvovala slovesni postavitvi temeljnega kamna novega Mladinskega doma v Boljuncu. Na pergamentu, ki so ga vzdicali v temelje stavbe, je zapisano: "Danes, nedelja, 12. aprila 1970, blagoslovljamo temeljni kamen tega Mladinskega doma Boljunec, ki ga postavljamo z namenom, da bi se v njem združevali vsi vaščani v medsebojnem spoštovanju in ljubezni ter se versko in narodno osveščali".

Leto kasneje je v bližini boljunškega zvonika in spomenika padlim v drugi svetovni vojni že zrastle moderna bela stavba z dvorano, knjižnico, kuhinjo in prostori za glasbeno šolo, skavte in župnijski urad. Bili so zlati časi, ko so v tržaški okolici ob cerkvah in župniščih rastle novi mladinski domovi. V vabilu ob otvoritvi Mladinskega doma Boljunec so dne 12. aprila 1971 zapisali, da "ni vseeno, če imamo v vasi samo domače ognjišče in tu živimo, ali pa če smo živi in aktivni člani vaške skupnosti. Od nas vseh je odvisno, če se bo naša narodno občestvo na tem ozemlju ohranilo ali pa hiralno in počasi izginjalo". Tedanji župljani so

pod skrbnim vodstvom župnika Marija Gerdola dobro vedeli, da bo Dom živel le, če se bo v njem odvijalo bogato duhovno in kulturno življenje, če bo Dom vsem vaščanom nudil priložnost za versko in narodno rast. Želje vseh, ki so Dom postavili, so se počasi, a vztrajno uresničevale.

Ustanovili so odbor Mladinskega doma, prvi predsednik je bil ga. Silvester Metlika, blagajnik ravnatelj Aldo Štefancič, člani pa mladi in odrasli Boljunčani. V Domu smo prirejali gledališke predstave, koncerte domačega Mladinskega zbora in drugih pevskih in glasbenih skupin, miklavževanja, božičnice, filmske večere in obeležitve pomembnih praznikov: Dneva slovenske kulture, praznika žena, obletnice ustanovitve Doma ter družabnosti, npr. silvestrovanja, puštanja in družabna srečanja ob prazniku farnega zavetnika sv. Janeza Krstnika. Msgr. Marij Gerdol naj bi deloval le kot duhovni vodja, v resnici pa je bil duša celotnega

delovanja Mladinskega doma. Kdor ga je poznal, ve, da je bil zelo ustvarjalen, a tudi zelo natančen. Tisti, ki smo v letih njegovega župnikovanja v Boljuncu z njim ustvarjali, se še danes spominjamo, kako nas je vztrajno spodbujal h kvalitetnemu delovanju, ob uspehu pa nas tudi iskreno pohvalil. Sam je dosledno živel svoje duhovniško poslanstvo in znal prislunhiti težavam svojih župljanov in jim svetovati, ob skupnih srečanjih v Domu pa se z njimi tudi sproščeno družiti. Ljubil je slovensko besedo in ji tudi zvesto sledil. Ob njem

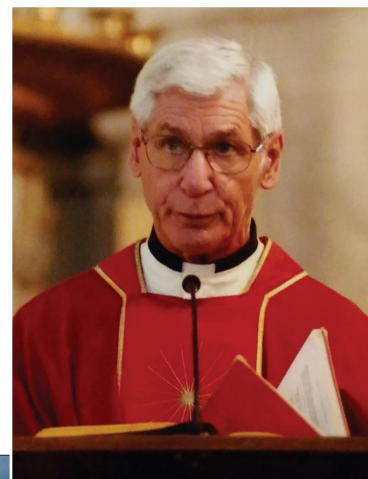
in z njim smo kulturno, narodno in versko rastli. Šestnajst let nas je vodil v župniji in s svojo

paj tri delovne skupine, poleg omenjene sta tu še delovna skupina, posvečena komunikaciji in politiki. Odboru predseduje predsednik, v prejšnjem mandatu je to bil Slovenec. Matic Germovšek Žnidaršič, sicer doma iz Trebnjega na Dolenjskem, je kot sam pravi, posvojen manjšinec, odkar se je odločil za šolanje na Slovenski gimnaziji v Celovcu in nato za študij na Dunaju. Dokazal je veliko angažiranost za večjo povezanost z evropskimi inštitucijami, zato ostaja v odboru kot odgovoren prav za to navedo. Predsedništvo tekočega mandata je prevzela predstavnica nemške manjšine na Danskem Britta L. Tästensen, v odbor pa je bil izvoljen tudi Roman Roblek, doma iz Sel na avstrijskem Koroškem.

Easterseminar ponuja obiskovalcu še marsikaj: na sporedu so bile različne delavnice posvečene razvijanju sposobnosti dela v teamu, načrtovanju dela organizacije, leadershipu in drugim temam, ki so za vsakogar, ki je del organizacijskega odbora kateregakoli društva še kako pomembne.

/ str. 15
Lucija Tavčar

ja. Ob 16. uri bo v domači cerkvi sveta maša, nato v Domu slovenske skupnosti ob odkritju spominskega obeležja. Vljudno vabimo vse, ki ste msgr. Marija Gerdola poznali in spoštovali, da skupno z nami počastite njegov spomin.

Patrizia Pettrosso, v imenu pripravljalnega odbora MDB

Vesna Benedetič, Edij Žerjal in projekt 30x30 društva Kons

V Trstu kar tri razstave naših umetnikov

V Trstu so tačas na ogled kar tri slovensko obarvane razstave, ki predstavljajo že uveljavljene in tudi še malo poznane mlade obetavne talente. V Občinski galeriji na Velikem trgu čisto zraven županstva je prejšnjo sredo odprl pregled svojih najnovejših del z naslovom Potovanje - Il viaggio predstavnik zrejšega rodu tržaških umetnikov Edi Žerjal. V predvorju Kulturnega doma so se dan pozneje, ob predpremieri produkcije SSG-ja (*Moj Devetsto*), predstavili člani in članice društva za umetnost KONS s skupnim projektom, ki se navdihuje po omenjenem gledališkem projektu Patrizije Jurinčič. V petek, 8. aprila, pa so z lepim praznovanjem odprli v Mednarodnem domu žensk (Casa internazionale della donna) najnovejšo razstavo plodovite ilustratorke Vesne Benedetič, z naslovom Dih barve, v okviru pobude Pomlad žensk, ki jo sponzorizira Pokrajina Trst ob mednarodnem dnevu žensk.

Različna okolja, izrecno posvečena umetnosti, a tudi drugim ustvarjalnim področjem oz. socialno angažiranemu delu, ponujajo torej možnost vpogleda v snovanje raznolikih osebnosti, možnost soočanja različnih tehnik in občutljivosti, tudi generacijskih izkušenj, ki pa vse nekako povezuje skupna mediteranska in živobarvna nit. "Potovanje" Edija Žerjala Ena najbolj osrednjih razstavnih lokacij v mestu je kot nalašč pripravna za več ko desetletni pregled v produkciji slikarja, ki izkazuje bogat umetniški staž. Černigojev učenec že v letih liceja in še pozneje, ko je obiskoval njegov atelje v ulici Piccolomini. Sledil je tečajem risanja Nina Perizija v šoli figure muzeja Revoltella in grafike Mirelle Schott Sbisav' v šoli grafike tržaške Ljudske univerze, ki je poimenovana po njenem možu Carlu. V grafiki se je izpopolnjeval tudi v Urbinu. S slikarstvom se ni ukvarjal profesionalno, saj je bil zaposlen v službi za socialne storitve kmetovalcev, a zanj to ni bilo (in ni) zgolj konjiček. Skupaj z drugimi predstavniki svojega rodu je bil dejavno soudeležen v raznih iskateljskih težnjah od konca 60. let. Bil je član slovite tržaške grupe U, skupaj z Robertom Kozmanom, Deziderijem Švaro, Fran-

Razstava KONS:
30x30=90
Sandi Renko:
Metrikvadrat 515

Poleg olja, akvarela in drugih tradicionalnih tehnik, se je posvetil tudi opremi knjig in scenografiji. Znani so njegovi grafični odtisi s sledovi glagolice in skrivnostnih grafitov, ki jih dobimo na starih

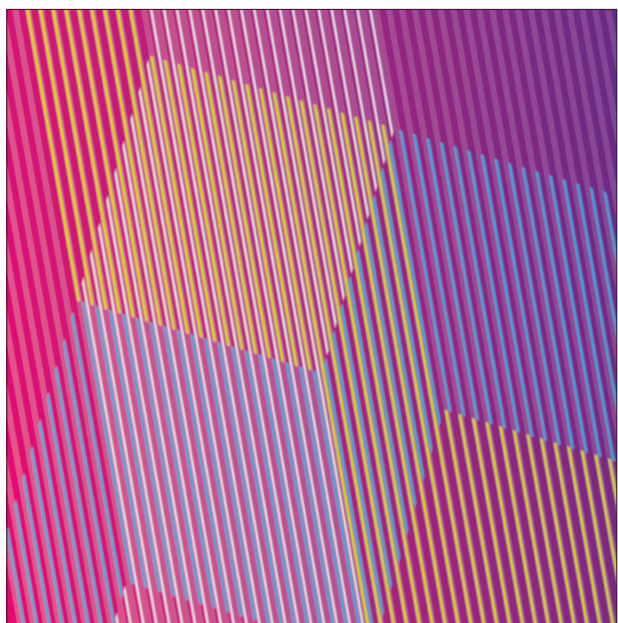

Edi Žerjal

krških zgradbah. Tu pa se nam predstavlja z živobarvnimi izrezi krajin ali znanih silhuet iz svojih popotovanj po Jadranu, iz Dalmacije, Benetk ali tudi domačih Devinskih skal in zaliva. Po Černigojevem izročilu se je lotil svojevrstne mešanice kolaža in slikanja s tradicionalnimi tempera barvami, ki odsevajo "živahno mediteransko barvitost", kot je zapisala v Primorskem dnevniku Jasna Merku', ki ga je tudi predstavila na dobro in ugledno obiskanem odprtju. Na ploskve vezanega lesa Žerjal najprej nanese podlago, na katero nalima več plasti odrezkov barvnih ilustriranih revij, potem te izbrusi in dobi osnovo, na kateri izriše obrise znanih stavb in krajin iz stvarnosti. Tako si lahko priča izvorni spojivji figurativne in abstraktne govoriče, ki te s svojimi skoro poduhovljenimi barvami prevzame. Razstava bo odprta vsak dan do 1. maja, od 10. do 13. ure in od 17. do 20. ure.

KONS: 30 X 30 = 900

Kot je povedal na odprtju v Kulturnem domu Franko Vecchiet, so se člani društva KONS nekoliko poigrali s temo predstave po znanem Bariccovem delu in pri-

(prvi predsednik društva KONS), ki mu je igrivost ena od najbolj značilnih poetičnih prvin in je za to priložnost pripravil vertikalni triptih s sinjezelenkastimi kolaži. Živa Pahor je tudi predstavi-

la nekakšen ludični avtoportret z najdragocenejšimi stvarmi, ki rastejo na (njenem) vrtu. Dunja Jogan in Ivana Soban sta izkazali svoj ilustratorski talent, ki ga sicer bralci revije Galeb že dobro poznajo. Jana Kalc, Klavdija Marušič in Andrea Verdela ponujajo nekoliko ekspresivna dela; Marušičeva je edina poimenovala svojo upodobitev Moj Devetsto, v sintoniji s celostnim gledališkim projektom Patrizije Jurinčič, ki si je s tem prislužila letošnjo akademjsko Prešernovo nagrado.

Vesna Benedetič: Kit

Matjaž Hmeljak (predsednik KONS-a) je sestavil abstraktno animacijo, nenačisto dinamično z uporabo geometrijskih funkcij in digitalnim tiskom na papir. Tretji veterani KONS-ovcev Sandi Renko, dizajner in eksperimentalist, ki živi v Padovi, predstavlja tridimenzionalne aerografije na valoviti lepenki. Sorodna umetnost s Hmeljakovo, a dosežena s povsem drugačno metodo, ki korenini v izročilu Bauhauisa in racionalizma ruske avantgarde. Na spletni strani društva www.kons.it se dobi več informacij in tudi posnetke iz razstave. A najboljše bo si ogledati v živo ekspozate omenjenih članov društva, ki združuje še kiparje, fotografe, grafične in multimedijske oblikovalce, ljubitelje umetnosti. Kot je na

pravili za izbor dela v strogem formatu 30 x 30 cm, kar pomeni, da rezultat 900. To je počel seveda omenjeni slikar

predstaviti povedala predsednica SSG Breda Pahor, si bo moč ogledati razstavo do 22. maja, ko je odprta blagajna in ob raznih

uprizoritvah v Kulturnem domu. **Amina, Ramatou in drugi Vesni prijatelji**

Vesele živahne, akvarelne in mavrične barve, čarobne štimunge, galerija nepozabnih živalskih portretov in ljubki pacifistični prizorčki, ki jih zaznamuje prepoznavni slog ilustratorke Vesne Benedetič, so preplavili in dobesedno napolnili vse razpoložljive prostore in hodnike tržaškega Mednarodnega doma žensk, ki ima sedež v ulici Pisoni 3, pri Sv. Ivanu (ob ulici Giulia blizu kassarne Finančne straže). Ob udeležbi tržaške podžupanje Martine Fabiani, številnih članic in predsednice omenjenega doma Tee Giorgi ter le redkih predstavnikov moškega spola, je kritičarka in Fojeva igralka Maria Luisa Runti navdušeno predstavila magični svet prijateljice Vesne, ki so jo obkrožali sin Aljaž (12 let), hčerka Khady (16) in soproj Pap. Kot vedo vsi (mali in veliki) ljubitelji njenih pisanih ilustracij, umetnica, ki je odraščala v urbanem okolju (pri Sv. Jakobu), že mnogo let živi v naravno odmaknjeni, starokraški vasi Škrbina, kjer daleč od mestnega trušča dobiva navdih za svoje pristne in nevsakdanje zgodbe. Obiskovalci razstave bodo lahko spoznali nov ciklus prigod njene nove junakinje Amine, ki ni še dobila knjižne podobe: kako se dekletce, s svojo zeleno kapico, znajde v zasneženi pokrajini, v gozdiču, kjer sreča lisičko, v skrivnostnem kitu, na katerem rasejo zimska drevesca...

Tu so še njeni znani medoti & co., miške, ki stikajo po knjigah, kot že rečeno portreti s svojsko opredeljeno psihologijo, kamela, noj, žirafa, pa njene slavne sove, žabe, zajčki, ki se znajdejo v družbi nenačisto prijeteljev, denimo leva, črna muca s škrlatno-oranžnim vrabčkom Ramatoujem, ki v Senegalu

prinaša srečo itd. itd. Sama je povedala, da se v tem času ukvarja s pisanjem in risanjem pravljice o Amini in da išče tudi založnika. Sam pa si mislim, da bi bil že čas, da bi kdo predstavil njen bogati čustven in estetski svet. Letos Vesna praznuje okrogel jubilej, kaj če bi za to poskrbel Andrej Rozman Roza? Če bi ga poznal, bi mu to priporočil.

Razstava bo odprta vse do 3. maja, od torika do petka ob 16. do 19. ure. Umetnica bo prisotna ob sredah zjutraj in petkih popoldne. Več informacij o njej in njenem zavodu za mreženje umetnosti Ramatou se dobi na spletni strani www.redramatou.com.

Davorin Devetak

NARODNA IN ŠTUDIJSKA
KNJIŽNICA
išče bibliotekarja/ko
za določen čas na glavnem
sedežu v Trstu.
Razpis z opisom delovnega
mesta in pogoji za prijavo
so dosegljivi na spletni strani
www.knjiznica.it

Obvestila

Romanje v Medjugorje od 6. do 9. maja. Odhod avtobusa zgodaj zjutraj z glavne avtobusne postaje v Novi Gorici s postankom v Rovni Dolini in na Kozini pri Trstu. Pozno popoldne prispemo v Medjugorje. V naslednjih dneh bogoslužje in sv. maša in

vzpon na Križevac. Vračamo se v ponedeljek, 9. maja. Prijave: Darko tel. 0039 3703201305 ali tel. 0481 23121; Ana 05 3022503 in pri župniku Jožetu Markuži tel. 0039040229166. Slovenski in italijanski državljani potujejo z osebno izkaznico.

Barbara Fužir

Opazanja pupe iz celinske Slovenije, ki je v zamejstvo prispela po skrivnostnih poteh ljubezni

KRASNI KRAS (8)

Kaj zdaj, smo srečni ali nismo?

Saj poznate tisto frazo o tem, da je to, če je kozarec na pol poln ali na poln prazen, odvisno od posameznikove nagnjenosti k optimizmu ali pesimizmu? Sama tukaj dodajam, da je dojemanje sicer precej odvisno še od dveh stvari – od tekočine, ki je v kozarcu (je pa že razlika, ali je v njej teran ali nekaj spasiiran brokoli) in od tega, na kateri strani slovenske meje se trenutno nahajate.

Ne maram lastne navade, ki me vedno znova zapelje. Četudi se trudim, da se v življenju obdam s pozitivno naravnanimi ljudmi (celo zobozdravnika sem izbrala po tem ključu), da tudi za oblaki vidim vedno kanček sonca, v strmih bregovih priložnost za utrjevanje kondicije, pa mi nekaj ne uspe vedno. Ko v medijih po kakšnem čudežu zasledim kakšno optimistično novičko o tem, da na tem svetu le ni vse tako slabo in zanič, se v svojem navdušenju (tovrstni članki so pač kratki) nato lotim še komentarjev ...

Slovenski mediji, slovenski komentatorji (ne, ne želim sploševati, zato ne bom napisala kar Slovenci na splošno) imam (m) o eno takšno čudovito osebnostno lastnost. Če se že po dveh zapisanih komentarjih ne razdelijo takoj na rdeče in bele, so tudi v spomladanskem cvetju, prvem pečenem zgodnjem krompirju, zvezdnem utrunku in štiriperesni deteljici sposobni videti zemetke apokaliipse. Ali pa vsaj obrise Mordorja.

Ker zagovarjam princip t. i. "share economy", dostikrat kakšno pot opravi tako, da si vozilo delim še z drugimi popotniki, ki imajo pred sabo podoben končni cilj. Tako spoznam zelo raznolike ljudi od "tukaj" in "tam" in podelimo si marsikakšno modrost. Svoje opažanja, da so na vzhodni strani slovensko-italijanske meje doma kanček bolj pesimistični Slovenci kot na zahodni, si dolgo nisem upala glasno deliti. Ne zato, ker ne bi hotela svojih zamejskih prijateljev utrditi v (njihovem!) prepričanju, da so izboljšana različica od tiste "tam čez", ampak zato, ker se mi je zdelo, da bi znali biti na vzhodu užaljeni, vse valiti na italijanski šarm, slovensko vlado, davke, makarone itd. Človek pač nima celega dneva na voljo za to.

No, in tako mi je lepega sončnega dne sopotnica (iz Sežane) v avtomobilu pogumno zatrdila, kar sem sama opažala že nekaj časa. "Lahko takoj rečem, kdo je iz te strani meje in kdo iz one". Malo sem se še delala neumno in igrala začudenje. "Takoj vidiš, takšni so, kot da

jim čas teče počasneje, ženske tam so bolj urejene, moški bolj zgovorni, govorijo glasneje..." Takšna debata v mojem izvornem okolju ne bi bila mogoča, saj bi se vsi počutili napadene, tako frizerji, molčiči moški kot tiste, ki so jim trenirke uniforma. Verjetno bi se oglasil še varuh človekovih pravic, da ima vsakdo pravico biti nesrečen, če hoče biti. In takrat bi vsi skočili pokonci – da mi nesrečni že nismo, samo ... nekaj vmes. Ali pa bi bili enotni v tem, da so za vse krivi Italijani (pa čeprav o njih sploh ni bilo govora) in njihova moda. Pa mafija, seveda.

S sogovornico sva imeli ob tem plodovit pogovor, ki je izluščil predvsem to, da občutek zadovoljstva ustvarja tudi (če ne predvsem) ukvarjanje z lastno srečo (in ne nesrečo drugih – ali pa srečo, če vas tudi ta pri drugih "živcira"). Pometanje pred lastnim pragom, torej ... opuščanje tradicionalne zavisti ni lahko, se pa očitno splača, saj za nagrado prinese rožnata očala.

Sama sem barvitost ali sivino v dojemaju lastne stvarnosti opazila še v nečem – jeziku. Misliha sem, da me v zamejstvu zafkavajo, ko sem v družbi po opisu resnično srečnega naključja v svojem življenju dobila komentar, da ... (se opravičujem za izraz, ampak tako so mi rekli) ... imam rit. Ko sem se odločevala, ali naj bom užaljena ali morda raje polemična, so na srečo opazili moje začudenje in mi razložili, da imam pač preprosto – srečo. Veliko smeha je povzročil slovenski pogovor, ki se uporablja v takšnih primerih. Da imamo namreč – krompir. Ne bom se spuščala v debato, da očitno srečo simbolizirajo zelo različni pojavi.

Brskanje po spletu pa je spodbudila žolčna debata, koliko nog ima v resnici – stonoga (v slovenščini). Oziroma bolj optimistično naravnana italijanska različica millepiedi. Resnica je dvakrat bolj optimistična od slovenskega imena in petkratno precejšena v italijanskem. Sedaj vem, hvala za Wikipedijo.

Že pred leti je znan slovenski igralec, Tadej Toš, so-Štajerec, pokazal, kako znamo v Sloveniji še tako pozitiven naravni pojav, kot je sonce, zbanalizirati v težave. Samo pomislite na besedilo tiste narodne Sijaj sijaj sončece. Ali gre sonce gor prezgodaj, pa dekleta jokajo ali pa gre dol prekmalu in pastirci tarnajo. Skratka, nihče v Sloveniji pod ljubim soncem očitno ne pomisli, da zaradi sonca klijajo rastline in da nas svetloba in toplota že sami po sebi osrečujeta ...

Kaj pa opeklina, bi pripomnila moja stara mama.

Vseslovensko tekmovanje v kuhanju avtohtonih lokalnih posebnosti

Mladi kuharji iz Benečije v finalu v Ljubljani

Skupina "Strupene babe" iz prvega razreda dvojezične srednje šole se bo v sredo, 20. aprila, udeležila finala vseslovenskega tekmovanja v kuhanju avtohtonih lokalnih posebnosti, ki ga organizira društvo "Vesela kuhinja" iz slovenske prestolnice. Ta nastop so si mladi kuharji iz Benečije priborili na regijskem tekmovanju, ki je bilo 22. in 23. marca v hotelu Hvala v Kobaridu. Na tekmovanju v Kobaridu sta bili prvi na vrsti šoli iz Kobarida in Deskel. Tretji razred A dvojezične šole v Špetru se ni udeležil tekmovanja, ker je bil premlad. Skupina "Sadjevci" je skuhalo 'sope' namočene v rumu in akacijev med z orehi ter štruklje na moderen ter na star način. Beneški učenci, ki sta jih spremljali učiteljci Isabella Coren in Luana Drigo, bodo nastopili kot gostje tudi v Ljubljani. Drugi dan pa je komisija, ki so jo sestavljali kulinarični izvedenec in kritik Bojan Rustja, gostitelj Vladimir Hvala, gastronom Blaž Zidarič in Anka Peljhan, nagradila štiri skupine: "Prateljce" in "Aringa tim" iz osnovne šole Dornberk, "Šturske gurmanke" iz osnovne šole Šturje (Ajdovščina) in skupino "Strupene babe" iz prvega razreda špetrske dvojezične srednje šole.

ko da smo imeli težave že pri izbiri kozic. Nastopil je prvi razred, ker ti učenci imajo več časa na razpolago. Pomembno je tudi, da uporabljamo slovenski jezik". In zares je kuharsko tekmovanje interdisciplinarno, saj pride v

ren način 'štakanje' (.....), 'žličnjake' (žličnike), 'župo kašovo' (kaševo juho), 'salam s čebulo' (salamo s čebulo), 'kapus kuhan' (kunah zelje), poleg pa cvrč, kruh z zaseko in 'ougano'.

poštev tako naravoslovje, uporaba jezika, zemljepisno znanje in poznavanje zgodovine. V skupini "Strupene babe" iz špetrske dvojezične šole so Ginevra Rossi, Aurora Guion, Samo Tull in Biagio Dorbolé skuhalo skutin 'moč', ki so ga pripravili na moderen način z belgijsko solato in zabeljen z aromatičnim 'ozejdanom' ter še s polento s salamo. Druge skupine dvojezične šole so bile "Stara klet" (Anita Cromaz, Asia Dufour, Tito Marcolini Provenza, Daniel Mazarella), "Mikane klobasice" (Kimberly Gus, Vittoria Cedron, Nicolé Trusgnach, Davide Pavan), "Narodna korpa" (Aleksandra Baiguini, Marzia Osgnach, Samuel Rosina, Mirko Bevilacqua), "Opackan firtuh" (Sofia Cussigh, Vittoria Gaiotti, Gioele Bergamasco, Denis Guion). Skuhali so po starem in na mode-

"Letos se je prijavilo 99 osnovnih šol iz Slovenije, 9 šol iz zamejstva in ena iz Hrvaške", nam je povedala vodja projekta Anka Peljhan. V programu je 12 tekmovanj v različnih krajih Slovenije, finale pa bo 20. aprila v Ljubljani. Takrat bodo najboljša skupina prejela nagrade, ki so vezane na kulinarike: izlete po kulinaričnih poteh v Sloveniji, letos na Gorenjsko; vrsto delavnic in zanimivih nastopov na kulinaričnih prireditvah. Po vsakem tekmovanju izide tudi knjiga z vsemi recepti; do sedaj so izšle že štiri. Tekmovanje v kuhanju avtohtonih lokalnih posebnosti nam je razložila vodja projekta Anka Peljhan: "Naš namen je obuditi stare jedi, ki so jih pripravljali naši dedje in ki jih ne poznamo več, ter uporabljati sestavine, ki jih pri kuhanju ne uporabljamo več. To bo tasto skušamo posredovati otro-

kom, ki hodijo v osnovno šolo, ker si v teh letih vse to prisvojijo najhitreje in na najboljši način. Po dveh dobrih urah kuhanja prinese vsaka skupina otrok jedi, ki jih je pripravila, na mizo pred posebno komisijo, in jih predstavi. Vsak strokovnjak oz. član komisije jih pokusi in jim da oceno". Če želijo prejeti dobro oceno, morajo jedi upoštevati več kriterijev: jed mora biti lokalna, recept mora obstajati, se ga ne smejo otroci izmisliti, moral je obstajati v lokalni zgodovini, otroci so pri tem morali uporabljati domače sestavine, pri modernizaciji teh jedi pa morajo mladi kuharji uporabljati svojo domišljijo, pripraviti so morali tudi nekaj sladkega kot pozdrav, jedi morajo tudi znati predstaviti, morali so tudi speči kruh, če je del menija, morali so upoštevati letni čas. Nato komisija ocenjuje, kako zgleda jed, in okus. Komisija na koncu otrokom da tudi kakšno informacijo ali nasvet glede kuhanja in izbire pravega vina. Med enim in drugim tekmovanjem organizatorji pripravljajo razne delavnice in seminarje, kjer otroci spoznajo, kako se pridelava hrana in kakšna je njena predelava.

"Letos, kot po navadi, imamo tri tekmovalne roke - je podčrtala gospa Peljhan -. Prvi je pripraviti staro jed, tako kot so jo pripravljali nekoč. Drugi je prilagoditi iste jedi na moderen način; pri tem se uporabljajo iste sestavine, a se jih predstavi bolj moderno. Tretji je pozdrav ali dobrodošlica, kar ponudimo, obarvamo lokalno. Spodbujamo otroke na njim primeren način, da se oni imajo lepo, tako da se bodo tega tekmovanja spominjali. So male kuharske zvezde. Pomembno je tudi, da se pogovarjajo z nonoti ali s starejšimi vaščani in dobijo tako zanimive informacije. Ves ta proces ima namen spodbuditi spoštovanje do okolja, da bi spoznali letne čase in kaj v njih ponujajo narava. Otroci so ponosni na to, kar na koncu predstavijo komisiji".

Larissa Borghese

Društvo goriških upokojencev

Predavanje o ruskem jeziku in kulturi

Tudi v tekočem letu 2016 je Društvo slovenskih upokojencev za Goriško v svoj program dejavnosti vključilo predavanja o različnih tematikah. Prvo od načrtovanih je bilo 30. marca ob 18.30 v Tu-

letju je iz glagolice nastala med Slovani, v današnji Bolgariji, bolj enostavna pisava cirilica. Predavateljica je zelo natančno govorila o ruskem jeziku, predvsem o ruskem načinu govorenja, pri katerem se Rus izraža z movi

dvorani, ko se je odzvala na vabilo

društva prof. Nataša Marcon, na Goriškem zelo poznana in cenjena predavateljica ruskega jezika ter kulture. Marconova poučuje v Gorici na t. i. univerzi za tretje življenjsko obdobje in v Vidmu na univerzi, imenovani Libera eta'. Poučuje tudi privatno. Ukvarja se tudi s prevajanjem zlasti za podjetja. Tokratnemu predavanju v italijanščini je dala naslov Pogled na zgodovino ruskega jezika in kulture. Najprej je na kratko predstavila ruski jezik, njegov pomen in vlogo v svetu. Obrazložila je prvi slovanski črkopis, imenovano glagolica, ki ga je sestavil Ciril, preden je z bratom Metod odpotoval na Moravsko. Poudarila je, da sta brata živela v Grčiji, a sta bila slovanskega rodu, Bolgara. Pozneje v 10. sto-

mirnim obrazom in se izogiba mimike; na ta način je poudarjena učinkovitost besed in vsebine. V ta namen je prebrala odlomek velikega pesnika Aleksandra S. Puškina in poznejšega, zelo pomembnega lirika, simbolista Aleksandra A. Bloka, ki je razvil izraznost ruskega jezika in vplival na razvoj ruske poezije. Nato je še poudarila, da ima ruščina izredno pomembno vlogo v vseh državah in deželah nekdanje skupne države, saj jo govorijo, poleg svojega jezika, vsi narodi in ljudstva ter tudi številne manjšine v Sibiriji, ki jih je nad trideset, vključno do polotoka Kamčatke. Torej ruščina je sporazumevalni jezik, ki družijo vse tam živeče prebivalce. Predavanje je privabilo v Tu-movo dvorano kar precejšnje število poslušalcev, ki so ves čas pozorno sledili zanimivim in prijetnim razlagam tudi o kulturni pomembnosti ruskih mest. / (ED)

Z 2. strani

17. aprila ...

Ne smemo tudi pozabiti, da italijanska država urejuje črpanje mineralne vode, izkopavanje jav, upravljanje avtocest s koncesijskimi pogodbami, v katerih so točno določeni časovni termini.

Zmaga DA in posledična sprememba zakona ne pomenita, da bo prišlo do zaprtja ploščadi in odpuščanja delavcev, ker veljavne koncesije bodo zapadle po pogodbi (30-letne pogodbe se lahko obnovijo za 5 in 10 let) in ne bodo časovno neomejene. Pridobivanje petroleja in pli-

na na ploščadih, ki so postavljene do 12 morskih milj od obale, ne krije niti 1% (0,95% leta 2015) energetske potrebe italijanske države po fosilnih gorivih.

Ta referendum je priložnost, da državljanji in državljanke usmerimo državno energetska politiko, da se spremeni in se dokončno

usmeri na pot raziskovanja in razvoja obnovljivih energijskih virov. Jasno je, da bo ta pot zahtevala svoj čas, vendar nekje je treba začeti. Italija in druge evropske države so v Parizu sprejele omejitve poviška svetovne temperature do največ 2 stopinj Celzija, ker sta zdravje in preživetje našega planeta ter posledično človeka pod velikim vprašanjem. Italija še vedno nima izdelanega energetskega razvojnega načrta za prihodnjih 30 let. To pa je nujno potrebno za usmerjanje industrijske politike, raziskovalne dejavnosti in velikih državnih investicij. Država mora odločno in prepričano ubrati pot uporabe obnovljivih vi-

rov, razvoja naravnih danosti (morje, obala) in kulturne dediščine v spoštovanju do okolja. Potrebno bo dolgo obdobje sobivanja uporabe fosilnih in obnovljivih virov, vendar vedno s ciljem, da postopoma zavzamejo osrednjo vlogo poslednji. Besedilo referendumu se bo glasilo: "Volete voi che sia abrogato l'art. 6, comma 17, terzo periodo, del decreto legislativo 3 aprile 2006, n. 152, 'Norme in materia ambientale', come sostituito dal comma 239 dell'art. 1 della legge 28 dicembre 2015, n. 208 'Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (Legge di Stabilità 2016)', limitatamente alle seguenti parole: 'per la durata di vita utile del giacimento, nel rispetto degli standard di sicurezza e di salvaguardia ambientale'?"

Z 2. strani

Slovenski predstavnik ...

Upravna organa zbornica sta februarja lani odobrila ločena sklepa o združitvi, ki je potem romal v Rim za dokončno odobritev s strani ministrstva za gospodarski razvoj. V obeh sklepih je poudarjena posebnost zaradi prisotnosti obmejnega območja in slovenske narodne skupnosti, kar naj bi omogočilo, da se lahko ustanovi skupna goriško-

tržaška zbornica, čeprav ne dosega predvidenega števila 80.000 včlanjenih podjetij. V tem smislu je Izvršni odbor Sveta slovenskih organizacij mnenja, da mora biti v upravnem odboru združene zbornice tudi mesto za slovenskega predstavnika. Vse do danes je to zagotavljala Kmečka zveza v tržaški trgovinski zbornici. Po novem pa bi pravico do svojega

predstavnika imela Coldiretti, ker pokriva celotno goriško-tržaško področje in ima večje število včlanjenih kmetij. V tem smislu bi bila dobrodošla sistemski rešitev, ki bi zagotavljala to prisotnost tako v upravnem odboru kot v svetu, kar bi bilo tudi v skladu z združitvenimi kriteriji, ki so zapisani v zgoraj omenjenih sklepih obeh trgovinskih zbornic. Na ta pomembni vidik bo predsednik Walter Bandelj v prihodnjih tednih opozoril pristojne organe obeh trgovinskih zbornic, ki bi na podlagi združitve-

nih sklepov morale zagotoviti primerno slovensko predstavništvo. Izvršni odbor SSO je spregovoril o nujnosti sklica vladnega omizja, za kar sta obe krovni organizaciji že pisali podministru Bubicu. V zvezi s prihodnjim občnim zborom Instituta za slovensko kulturo, ki je skupna članica SSO in SKGZ, bi bil dobrodošel okviren dogovor glede predsedniškega mesta. Predsednik Bandelj pa je poročal o poteku srečanja skupnega predstavništva s slovenskim zunanjim ministrom Karlom Erjavcem.

Kratke

Trst / Dogovor Prosecco: Shaurli in kraški pridelovalci bodo povabili ministra

V deželni palači v Trstu je bilo v petek, 1. aprila, tehnično srečanje, na katerem je tekla beseda o obnovi t. i. dogovora o Proseccu. Udeležili so se ga deželna odbornica za infrastrukturo in prostor Mariagrazia Santoro, deželni odbornik za kmetijstvo Cristiano Shaurli, deželna svetnica Igor Gabrovec in Stefano Ukmar ter predstavniki kraških pridelovalcev. "Zmenili smo se, da ministrstvu za kmetijstvo pošljemo zahtevo po podaljšanju in obnovi dogovora," je po srečanju povedal Shaurli. Pri tem je dodal, da bo minister Maurizio Martina dobil vabilo za srečanje na Krasu. Kmetijski odbornik Shaurli ocenjuje, da je dogovor, podpisan v Veroni 8. aprila 2010, določil nekaj dobrih izhodišč, a da ga je treba nadgraditi s spodbudami za razvoj kmetijstva na Krasu. Med možnimi izboljšavami Shaurli omenja ustanovitev urada, ki bi kraškimi pridelovalcem pomagal pri premagovanju birokratskih ovir, zlasti tistih, ki jih postavljajo pravilniki zaščitenih območij. / ARC/PV

FJK-Slovenija: dogovor o skupnem nadzoru rek in morja

Civilna zaščita Furlanije-Juljske krajine in Agencija Republike Slovenije za okolje (ARSO) bosta v kratkem okrepili sodelovanje. Deželni odbor je namreč na seji, ki je bila v petek, 1. aprila,

pooblastil generalnega direktorja deželne Civilne zaščite, naj podpiše dogovor s slovensko agencijo za okolje o skupnem nadzoru hidrometeoroloških razmer. To pomeni, da si bosta Civilna zaščita in ARSO izmenjevala informacije glede rečnih razmer, poplavne grožnje (zlasti v Posočju) in tudi morebitnih nevarnosti na morju. Sodelovanje med ustanovama se je začelo že leta 2007 v okviru projekta Simis, ki je sodil v takratni paket programov Interreg Italija-Slovenija. / ARC/PV

Zmanjševanje števila zakonskih zvez in naraščanje neporočenega skupnega življenja mladih

Tudi iz Slovenije domnevno veliko denarja v davčnih oazah!

V nedeljo, 17. aprila, bomo obeležili četrto velikonočno nedeljo, ki bo seveda v javnosti različno odmevala. Najboljše izhodišče za naše ravnanje bi lahko bila napotila, ki jih je objavil Mohornik 2016, eden izmed letošnjih koledarjev Celjske Mohorjeve družbe. V njem so zapisali, "da je sveta dolžnost nas Slovencev spoštovati domače običaje, ljudstvo, narod, vse, kar nas loči od drugih narodov". Žal sedanja vlada upravlja državo skladno s svojo koalicijsko pogodbo, sklenjeno med strankami in svojim programom, utemeljenima z ideologijo nekakšne multikulture. Ta Slovincem ne priznava večjih pravic, kot naj bi jih imeli prišleki iz vseh koncev sveta, ki nenehno prihajajo na naše meje. Tudi zaradi izvajanja omenjene multikulture nastaja v naši družbi in državi veliko trenj, sporov in napetosti v odnosih med oblastniki in deli civilne družbe. Neskladja mnenj, vsebine in duha med stališči koalicije, torej vlade oziroma izvršilne oblasti, in stališči državljanov oz. civilne družbe, se kažejo tudi v odmevih na razkritja t. i. Panamskih dokumentov. V njih so raziskovalni novinarji iz mnogih držav, domnevno tudi časnikarka časopisa Delo iz Slovenije, odkrili množico politikov, bogatašev, vplivnežev vseh vrst, kriminalnih združb, pa tudi posameznikov, ki so denar iz svojih matičnih držav prenesli v davčne oaze, ga tam prikrili, ter s tem oguljufali svojo državo, kateri bi morali plačevati davke. Slišati je, da so slovenski državljani v davčne oaze po svetu vložili skupaj okoli 80 milijard evrov. Domnevno so med vlagatel-

ji boksar Dejan Zavec, slovenski košarkarski reprezentant Uroš Slokar, nekaj višjih državnih uradnikov in dva častna konzula Slovenije v tujini. Vlada o celotni zadevi molči, vendar pa sta o Panamskih dokumentih, predvsem, kar se tičejo Slovenije, na izredni seji razpravljala parlamentarna odbora za finance in za pravosodje. Na njenih zasedanjih je bilo rečeno, "da naš državni proračun znaša okoli 10 milijard evrov, vlada pa naj, namesto da išče načine, kako še bolj zagotoviti pasove in ljudem jemati pravice, raje poišče rešitve, da bo ustavila krajo denarja preko davčnih oaz".

V tem se je že osmič zapored začela dobrodelna akcija organizacije Karitas, z naslovom Pomagajmo preživeti 2016. Za ponazoritev njene pomembnosti navajamo, da je Karitas lani uresničil programe dobrodelnosti v Sloveniji v vrednosti nad 8 milijonov evrov, tiste v tujini pa v vrednosti okoli 850.000 evrov. Zaradi naraščajoče revščine in drugih socialnih problemov je čedalje več zahtev za povečanje pokojnin, o tem pa noče nič slišati zlasti finančni minister Dušan Mramor. V Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije, največji sindikalni centrali v

državi, zahtevajo povišanje najnižjih pokojnin na najmanj 600 evrov mesečno. Zdaj pokojnina moškega za 40 let pokojninske dobe, odmerjene od najnižje po-

življenje, znano kot skupno gospodinjstvo obeh partnerjev. V Sloveniji je v preteklih 40-letih število prvič sklenjenih civilnih zakonov padlo z okoli 14.000 na bornih 6.000. Samo na območju ljubljanske nadškofije pa se je v istem času število cerkvenih porok zmanjšalo za več kot 3.000 na okoli 1.000. Očitno je torej, da je tako imenovana kultura neporočenega skupnega življenja mladih v Sloveniji čedalje bolj razširjena, sprejemljiva za mnoge nekristjane in žal tudi za mnoge kristjane".

Pa ponovno o knjigi publicista in raziskovalca Romana Leljaka z naslovom Špiclja udbe. Bogdan Vidmar je v Novem glasu zapisal, "da dokumenti, ki jih objavlja Leljak, vzbujajo dvom o tem, kdo je v Sloveniji sploh kdo. Kdo so vrinjenci v posameznih strankah in v Cerkvi? Lenart Rihar, predsednik Zaveze, revije za duhovna, kulturna in politična vprašanja sedanjosti in preteklosti, s posebnim pogledom na stanje in krizo slovenstva po boljševiški revoluciji in državljanski vojni, se je odločno in nedvoumno postavil v bran Justina Stanovnika in Antona Drobniča, ki sta po zatrtju Romana Leljaka tudi bila "špiclja" udbe. Lenart Rihar

odgovarja, da oba še zmeraj posebej nova slovensko Zavezo, "toda njune usodne stranpoti ni nihče opazil, ker je ni bilo". Po zatrtju Lenarta Riharja gre za poskus "s tajno politično policijo zamazati tudi Novo slovensko zavezo". Jurij Pavel Emeršič v članku, objavljenem v novi številki revije Zaveza, navaja, "da naj bi Justin Stanovnik in Anton Drobnič podpisala dokument, v katerem sta obljubila sodelovanje s povojnimi oblastniki, da ne bosta rušila novega reda, ter da bosta poročala udbi o sovražnih ilegali. Resna analiza pa bi seveda ugotovila, da sta bila oba v zaporih, samicah in v taboriščih mučena, izsiljevana in prevarana".

Če bi bili v Sloveniji enotni glede resničnih narodovih koristi in imeli izhodišča s programom za boljše prihodnost države, bi bilo sedaj najbrž potrebno skupno uresničevanje Deklaracije z naslovom V obrambo Slovenije, ki so jo sprejeli na nedavnem zborovanju politične opozicije v Ljubljani. Dober pripomoček za seznanjanje z našo preteklostjo pa lahko predstavlja tudi knjiga z naslovom Mussolini, avtorja Richarda B. Boswolda, ki jo je izdala založba Mladinska knjiga. Gre za prvo delo kakega tujega pisca, ki razlaga tudi odnos italijanskega diktatorja, ter fašizma, do Slovencev. Uvod v knjigo je napisal zgodovinar dr. Jože Pirjevec.

Za nekakšno razvedrilo našim bralcem in podpornikom Novega glasa sporočam novice iz Goriških Brd. Tam so nekateri vrhunski vinogradniki svoja vina začeli imenovati in prodajati kar po imenih svojih sinov. Predvsem pa v Brdih napreduje oljkarstvo. S pridelkom okrog 30.000 kg olja letno, postaja oljkarstvo druga najpomembnejša gospodarska dejavnost, takoj za vinogradništvom. Največja zanimivost pa je lahko to, da so v briški vasi Šmartno odprli Oljčni bar. To je prvi tak lokal v Sloveniji. V njem ne bomo mogli več naročiti kozarca vina, ampak je na voljo samo kozarec olja.

Marijan Drobež

Začetek dostojnega pokopa za vse umrle

Žrtve iz Hude jame naj bi pokopali v mariborskem Parku spominov

Doslej izkopane žrtve povojnih pobojev iz Hude jame, ki so jih sprva nameravali prenesti v kostnico na mariborskem pokopališču Dobrava, bodo po sedanjih načrtih pokopali v Parku spominov na Dobravi. Kot je za STA pojasnila direktorica Pogrebnege podjetja Maribor Lidija Pliberšek, je razlog za spremembo v naravi posmrtnih ostankov. Direktorat za invalide, vojne veterane in žrtve vojnega nasilja pri ministrstvu za delo je sprva pokop posmrtnih ostankov, ki so sedem let po odkritju še vedno začasno shranjeni v Hudi jami pri Laškem, načrtoval v podzemni kostnici, ki ima po besedah Pliberškove različne možnosti hrambe posmrtnih ostankov in razpoložljivega prostora še za približno 1260 skeletov.

"Zaradi narave posmrtnih ostankov je ministrstvo skupaj z vladno komisijo za prikrita grobišča sprejelo odločitev, da se pokop posmrtnih ostankov opravi v Parku spominov. Ne gre za spremembo lokacije, saj je kostnica neposredno ob parku in predstavlja pomemben del tega območja", je pojasnila direktorica mariborskega pogrebnege zavoda in dodala,

da je prenos in pokop prvih žrtev predviden že za letošnji, nadaljevali pa naj bi ga tudi v letu 2017. Ob tem je Pliberškova poudarila, da se park, posvečen spominom brez delitev in brez vrednostnih sodb, razprostira na območju povojnih pobojev in simbolno povezuje vsa vojna grobišča na mariborskem območju v

lastnica zemljišča opredeli do zadeve. "Po dosedanjih razgovorih občina nima zadržkov", je dejala Pliberškova. Obsežen mednarodni projekt vojnih grobišč so v Mariboru začeli uresničevati leta 2009 z raziskavami vojnih grobišč prve svetovne vojne na pobreškem pokopališču, ga nadaljevali z označitvijo

nekaterih ocenah pa celo do 45.000 in več pobitih po drugi svetovni vojni. Dobrava tako iz anonimnega grobišča prehaja v kulturni spomenik oziroma območje kulturne dediščine. V podzemni kostnici, ki so jo uredili leta 2008, trenutno počivajo posmrtni ostanki okoli 400 umorjenih in izvensodnih pobojev po drugi svetovni vojni. Vanjo so prenesli tudi ostanke neidentificiranih žrtev iz različnih grobišč po Sloveniji.

Z odločitvijo države, da žrtve iz Hude jame preseli v Maribor, pa se ne strinjajo v Civilni pobudi Teharje, muzeju genocida in katarze. Menijo namreč, da je "tako za pokop žrtev kot za trajen opomin na povojno revolucionarno morijo ustrežnejši Spominski park v Teharjah". Premeščanje človeških ostankov iz rudniškega morišča Huda jama mimo Teharij, od koder so bili odpeljani v smrt, v Maribor, je po njihovem mnenju "nedostojna farsa s pobitimi ljudmi in njihovimi svojci". Ob tem je vodja civilne iniciative Franc Zabukošek spomnil, da so Teharje trenutno največja in najbolj duhovno poglobljen slovenski spomenik, ki pa je še vedno nedokončan, zato se je treba projekta lotiti resno.

dostojanstven poklon vsem žrtvam vojn. Pogrebno podjetje Maribor glede načrtovanega prenosa in pokopa žrtev Hude jame kot strokovna podpora sodeluje z direktoratom za invalide, vojne veterane in žrtve vojnega nasilja, od Mestne občine Maribor pa pričakuje, da se kot

vojnih grobišč in Spomenikom miru na pokopališču Pobrežje ter sklenili s Parkom spominov Dobrava. Različne dele pokopališča so v projektu združili v celoto na območju, kjer se del gozda, v katerem je tankovski jarek s posmrtnimi ostanki med 15.000 do 20.000, po

V Biljah odprli nov vrtec

Otroci in starši v Biljah so se razveselili selitve v nov, sodobno opremljen, nadstandarden in energetsko učinkovit vrtec. V prizidku k osnovni šoli so otrokom na voljo tri igralnice (vsaka s svojo leseno teraso), telovadnica, večnamenski prostor in prostorni pomožni prostori na 750 kvadratnih metrih površin.

Poleg tega so v prizidku dobili še prostore za osebje in vodjo vrtca ter razdelilno kuhinjo in jedilnico za osnovno šolo, s čimer so rešili tudi dolgotrajni problem prehranjevanja šolarjev, so sporočili iz Občine Miren-Kostanjevica.

V Biljah je že deloval vrtec v stari stavbi, ki so jo porušili. Stavba, zgrajena leta 1980, je bila dotrajana in neprimerna za obnovo, obenem pa tudi premajhna za vse otroke. Ena vrtčevska skupina je kar nekaj let gostovala v zgradbi osnovne šole Bilje.

Pred letom dni so ob pregledu demografskih kazalcev za Bilje pripravili projekcijo za prihodnja leta. Ugotovili so, da je treba nemudoma zagotoviti dodatno igralnico in druge pomožne prostore za vrtec, šolarji pa so potrebovali jedilnico. V sklopu gradnje so posodobili igrišče in dodali nekaj igral za potrebe vrtca in osnovne šole.

V času gradnje so uredili varstvo otrok v mali dvorani Doma krajanov Negovana Nemca in v župnišču. Investicija prizidka vrtca in osnovne šole je vredna okoli 900.000 evrov, od tega bo okoli 115.700 evrov primaknila država, preostalo pa je občina zagotovila v proračunih za lansko in letošnje leto.

Slavnostno odprtje novega otroškega vrtca v Biljah je bilo v sredo, 5. aprila.

NA BOŽJO POT PO EVROPI SEM IN TJA (11)

Mariza Perat

LA SALETTE

Prva se je prebudila Melanija. Prestrašno je pogledala za govedjo, a ker te ni bilo nikjer videti, je zbudila Maksimina, nakar sta se skupaj podala više na planino, da bi poiskala izgubljen živino. Ta se je mirno pasla in oba pastirja sta se pomirjena drug za drugim po strmi stezi spustila na kraj, kjer sta poprej počivala.

Prva je prispela Melanija. Tedaj je nenadoma ugledala žarečo oblo široko štiri do pet metrov. Medtem je s svojim kužkom dospel tudi Maksimin in oba sta se zastrmelja v čudovito svetlobo pred seboj. Takrat se je svetlobna krogla odprla in pastirja sta zagledala Gospo, ki je sedela na kamnu ob studencu. Obraz je držala v dlaneh in tiho jokala. Otroka sta prestrašena obstala in brez besed strmela v prikazen. Tedaj je Gospa vstala in se, še vedno jokajoč, približala otrokoma.

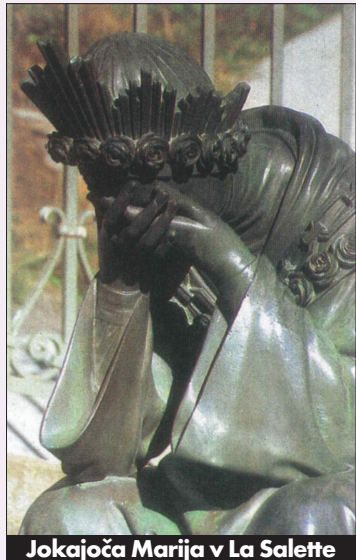
"Pridita bliže, otroka moja, ne bojta se!" je spregovorila v knjižni francoščini. "Prišla sem, da vama povem nekaj važnega".

Kot že omenjeno, nista Melanija in Maksimin francoščine skoro nič razumela, zato jima je Gospa za tem po večini govorila v njunem domačem narrečju.

Gospa, ki sta jo otroka videla, je bila visoke postave, veličastna in hkrati materinska. Vso njeno postavo sta obdajali nadzemeljska svetloba in lepota. Oblečena je bila v nošo, katere kroj je bil enak noši okoliških kmetic. Obleka je bila bleščeča bela, glavo ji je krasil dragocen diadem, sestavljen iz svetlobnih žarkov, ki so izhajali iz venca belih, rdečih in vijoličastih vrtnic. Z enakimi vrtnicami so bili okrašeni tudi njeni beli čevlji. Okrog vratu je bilo opaziti širok robec, prekrižan na prsih. Njegov rob so krasile vrtnice, enake tistim, ki jih je Gospa imela okrog glave. Ob njih je robec obkrožal še zlat trak

Marijina podoba

Jokajoča Marija v La Salette

v obliki verige. Obleka je bila široka, s predpasnikom žareče rumene barve.

Okrog vratu je nosila verižico, na kateri je visel približno 25 cm visok križ s Križanim. Tega je ožarjala bleščeča svetloba, ki je izstopala iz celotne ostale svetlobe in tako poudarjala križ kot znamenje odrešenja. Ob straneh križa so bile vidne klešče in kladivo, znamenja Kristusovega trpljenja. Tedaj je Gospa spre-

govorila:

"Če se moje ljudstvo ne bo hotelo podvreči, bom primorana dopustiti, da roka mojega Sina pade. Ta roka je tako zelo težka, tako pritiska, da je ne morem več zadrževati.

Kako dolgo že trpim za vas! Če hočem, da vas moj Sin ne zapusti, ga moram kar naprej prositi, vi pa se za to ne zmenite. Nikoli mi ne boste mogli povrniti skrbi, ki jo imam za vas, pa če bi storili karkoli".

Zatem je Božja Mati vidcema pojasnila, da sta pregrehi, ki najbolj obtežujeta roko njenega Sina, skrunjenje nedelje in preklinjanje.

"Poleti", je potožila, "gre ob nedeljah v cerkev le nekaj starih žensk, vsi drugi ob nedeljah delajo in se tudi v postu ne postijo".

"Že lani", je nadaljevala, "je pridelek krompirja bil slab, a vi se za to niste zmenili in ste preklinjali. Zato bo krompir še naprej gnil in letos za Božič ga ne bo več".

In še:

"Če imate žito, ga ne sejte! Vse, kar boste posejali, bo uničil mrčes, ko pa boste žito mlatili, bo klasje razpadlo v prah.

Nastopila bo huda lakota. Še poprej pa bo vse otroke izpod sedmih let zajela tresavica in bodo umrli v naročju tistih, ki jih bodo držali. Grozdje bo segnilo in orehi se bodo skvarili".

/ dalje

Vinitaly 2016 v Veroni

Našo deželo zastopa skoraj 200 proizvajalcev

Na letošnji 50. izvedbi sejma Vinitaly v Veroni je Furlanija-Juljska krajina navzoča s kopico svojih pridelkov. Svetovno razstavo vin in žganih pijač so odprli v nedeljo, 10. aprila. Kot je na novinarski konferenci, ki je bila 4. aprila v Vidmu dejal deželni odbornik za kulturo Cristiano Shaurli, se bo stojnica Furlanije-Juljske krajine ponašala s 108 vi-

nih tudi več slovenskih vinogradnikov z Brd in Krasa. Kmetijski odbornik si želi, da bi prav na sejmu Vinitaly lahko uradno naznanil registracijo oznake z zaščitenim

namerj, na celotnem sejmu pa bo skoraj 200 kmetijskih podjetij iz naše dežele. Tako kot vsako leto je v Veroni prisot-

poreklom z dvojezičnim nazivom Doc Friuli Venezia Giulia - Furlanija-Juljska krajina.

ARC/PV

Nabiramo jih te dni

Če boljše so brščike ali divji šparglji ...?

Narava je v teh pomladnih dneh zelo radodarna, s sprehoda se lahko vrnemo z nabranim regratom, čemažem, kurjimi črevci, mladimi listki melise ali glavicami divjega česna, med vsemi zelišči pa imajo prav posebno mesto brščike. Mogoče se bo kdo vprašal, kaj pa so brščike. Opažam, da to besedo poznamo bolj v vaseh zahodnega Kraša vse do Goriške, a tudi tu se s prihodom ljudi iz drugih krajev vse bolj širi raba drugačnih pimenovanj za to enkratno dobroto kraške gmajne. Vse pogosteje namreč slišimo in tudi beremo v tisku pojem divji šparglji ali istrsko izpeljanko špargi ali šparguli. V Brestovici pri Komnu celo že vrsto let prirejajo Špargljajo.

Tako društvo Brest, ki ga prireja, oglašuje 'praznik za gurmane, pohodnike in kolesarje'. Zanimivo pa je, da vsi stari Brestovci berejo brščike in ne šparglje, ne vem pa koliko gostov in obiskovalcev bi privabljal praznik, ki bi ga poimenovali 'Brščikada', mogoče iste, mogoče pa tudi ne, saj se ve, da je sosedova trava bolj zelena.

Razumeli smo torej, za kaj gre. Bo-

tanično - znanstveno ime brščike je *Asparagus acutifolius*, kar pomeni, da pri odrasli rastlini lističi otrdi in bodejo. V slovenski botanični literaturi najdemo poimenovanje 'ostrolisti špargelj', Italijani pa brščiki pravijo 'asparago selvatico' ali 'asparago spinoso' in je značilna mediteranska rastlina. Najdemo jo na sončnih legah, revnih, kamnitih tleh, na gmajni, v zatišju kake skale ali grma, a tudi

v svetlejšem kraškem gozdu. Spomladi, komaj se zemlja nekoliko ogreje in je nekaj padavin, začne poganjati in lahko zraste tudi do meter ali več visoko. Ti brsti so bolj ali manj temno zelene barve, ko jih pobiramo, preverimo, kje se stebelce odlomi in od tam dalje je užitno, drugače je oleselelo in ni primerno za hrano. Pozorni moramo biti, da brščik ne pulimo iz zemlje, saj je važno, da ostane koreninski del v zemlji, saj iz njih poganjajo novi poganjki. Če želimo, da jih ne izčrpamo preveč, ne smemo pobrati prav vseh stebelc. Jasno je namreč, da mora rastlina imeti svoj naravni cikel, se pravi, da zraste, požene stranske vejice, da se listki otrdijo, da cveti in da seme dozori. Z rastjo in fotosintezo se v rizomih - koreninskem delu zbirajo potrebne snovi, da naslednjo pomlad grmiček spet požene in bomo lahko nabirali nove brščike.

Zanimivo je, da brščiko najdemo

tudi v italijansko-slovenskem slovarčku iz leta 1607 servita fra Gregoria Alasia da Sommaripa, ki se je slovensčine naučil v Devinu. Pri geslu 'asparago' preberemo z italijansko pisavo napisano našo brščiko. Zanimivo je, da je jezikovno zelo nadarjeni servit zapisal besedo, kot jo je pač

slišal in tako piše 'perschiche', se pravi množinska oblika besede. Začetni glas B mu je v ustih naših Kraševcev očitno zvenel precej blizu P-ju, končni narečni polglasnik, ki je značilen za zahodno-kraško narečje, pa je vendar slišal kot glas E.

Dejstvo je, da narod natančno loči, kaj kje rase. Ko sem pred kakim letom intervjuval nekega pridelovalca belušev iz Bilj, mi je v

pogovoru pojasnjeval, da goji "beluše in šparglje, ki so zeleni, ker jih ne osipa in so torej tudi po okusu zelo blizu divjim brščikam, ki rasejo nad Vipavo proti Opatjemu selu, medtem ko so beluši, kot pove samo ime, beli, ker ne vidijo svetlobe in jih zato zasipavamo in po novem celo pokrivamo s črno folijo". Te gojene sorte, naši nonoti bi

reкли 'pitane', sicer spadajo k družini *Asparagus officinalis* in veljajo za delikatesno vrtnino, po okusu pa so podobne, a vendar bolj nežne, kot so brščike. V divje rastočem poganjku - brstu je narameč več grenčine, veliko je mineralov (fosfor, žveplo, kalcij, magnezij, železo, baker, cink, mangan in še drugi) in vitaminov (zlasti C, B kompleks in A, tudi v obliki beta karotena).

Gre torej za zelo zdravo zelenjavo, pa naj bo gojena ali pobrana na gmajni. Lahko jo kuhamo, pražimo ali dušimo, celo surovo jo lahko grizljamo. Ob voščilu, da bi si v naslednjih tednih lahko čim večkrat privoščili kako 'firtaljo' z brščikami, zelenimi šparglji ali beluši, naj izrazim upanje, da bi za to izredno okusno divjo zelenjavo ponovno razširili rabo besede, ki je še živa med ljudmi. Torej nabirajmo in uživajmo brščike!

Marko Tavcar

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (103)

CELOSTNI PRISTOP

Naturopat deluje celostno in sam naturopatski pregled je tudi takšen, da človeka pregleda celostno. Besedo "celostno" je zelo lahko izreči, še lažje jo je tržiti, težje pa jo je dejansko udejanjiti.

Celostna obravnava predpostavlja celovit pregled posameznika z upoštevanjem psihofizične sfere, kar vključuje vso njegovo preteklostjo, družbene vidike in njegove prihodnje predispozicije.

Po večini je vsem, ki pridejo na pregled, skupna ena trditev: "Nimam energije!"

Uradna medicina obravnava telo po delih: želodec, srce, mehur, glava itd. Organi so obravnavani posebej, avtonomno, kot da ne bi bili del ene celote. Naturopat pa najprej pogleda na organ z energetskega vidika; če je določen organ v deficitu, nima dovolj energije, zato ga krepimo in se tako izognemo prihodnji fiziološki disfunkciji oziroma bolezni. Na tak način merimo energijo posameznega organa.

Vsekakor celota ni enako kot seštevek njegovih delov. Tudi ponovno vzpostavljena celota ni nikoli enaka prvotni celoti. Če želimo

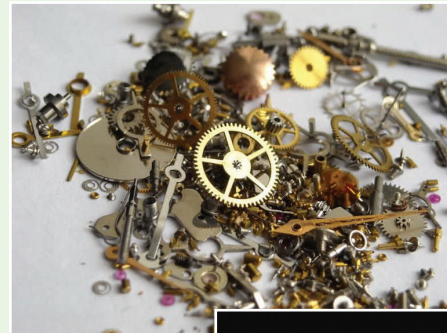
obravnavati celoto, ne smemo spregledati vitalne energije posameznika, ki je enotna, fiziološka in naravna danost, genotipska, nanjo lahko vplivamo do določene mere. Vitana energija se zrcali v vsakem organu posebej in na vsakem se kaže malo drugače.

Zato je velik nesmisel, da sploh obravnavamo človeka po predelih, velika spretnost pa je, da mu prislunemo celostno, upoštevamo njegovo individualnost, emocionalnost, socialni vidik in zgodovino. S tem naturopat spodbudi proces samoregulacije, samozdravljenja in postavi opazovanja v aktivno vlogo skrbi do zdravja.

Z naturopatskimi navodili mu potem nudi nasvete, kako naj se opazuje in kako naj doma zdravje vzdržuje. Za pravilno izvedbo le-

tega pa moramo biti strokovno in profesionalno dobro podkovani.

Več o profesionalnosti naturopata in samopomoči na 1. naturopatskem kongresu in samopomoči, ki je odprt in razumljiv za vsakogar. Vpišite se, še je čas na www.naturopatija.org.

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik prof. Peter Černic

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 19 F 08532 12400 00000730643, SWIFT ali BIC koda: ICRAITRESO

ali IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C

naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 12. aprila, ob 14. uri

Občutek praznine Prazniki

Na srečo so velikonočni prazniki mimo. Na srečo, kajti zadnje čase mi je ob teh prazničnih dneh, ob Božiču in Veliki noči, vse bolj težko. To so namreč dnevi, ko noben prijatelj, noben izlet in nobena zabava ne morejo nadomestiti družine. In ko mi vsakič zraste tak cmok v grlu, da komaj čakam, da bo vsega konec in ne bo več te samote, ki bi jo človek lahko rezal z nožem.

Zakaj ravno družina, zakaj ne prijatelji??? Težko bi razložila, težko povedala. Gre za čustva, gre za dožemanje nečesa, gre za nekaj, kar težko izrazimo z besedami. Od družine, ki je že itak ni bilo veliko, sta mi ostala samo brat in bratranec. Brat živi na stotine kilometrov daleč in mi za rojstni dan in za praznike zapoje prek skypa. Nekaj je že, a premalo, da bi bila toplina, da bi občutila tisto konkretno fizično bližino, ki nam je dandanes vse bolj tuja a jo ravno zato vse bolj potrebujemo.

Bratranec živi z ženo kar blizu, dejansko nas ločuje "le" 100 km vožnje, od Brd tja do Izole. Letos smo si voščili na Veliki petek, na pot sva se podala midva z možem, kajti bratranec je skoraj desetletje starejši in ga dolge vožnje že utrujajo. Prijetno presenečenje mi je popeljšalo velikonočno srečanje. Bratranec je sicer odlični kuhar, ljubi pa izključno meso in ribe tako da se skoraj ne spomnim, kdaj je zadnjič v moji prisotnosti pojedel solato. Mislim, da je ni nikoli nikjer naročil. Mislim da zelenjavo in vse, kar spada zraven, dobesedno sovražim. Ker pa ve, da sva z možem vegetarijanca in le zaradi druženja pojeva tu pa tam kako morsko dobroto, nama je tokrat pripravil vegetarijansko kosilo. Z

grahom, artičokami in beluši. Ker vem, koliko truda ga je to stalo, saj smo Pertoti trmasti in zaverovani v svoje življenjske izbire, mi je bil ta mali poklon še posebno dragocen. V takih majhnih dejanjih je ljubezen. So čustva tistih, ki podobno kot jaz ne znajo reči "rad te imam", včasih pa jim uspe, da to pokažejo. To so dejanja, ki sežejo do srca in pustijo v njem toplino. Tisto toplino, ki potem napolni tiste dneve, ki jim pravijo praznični dnevi in se jih bojimo ravno zaradi praznine. In občutka samote.

Samoti sem se letos težko izognila, tako ob božičnih praznikih kot ob Veliki noči. Letos je bilo namreč prvič, ko se z možem nisva odpeljala v Trst, k Sv. Ivanu. V tisto zanemarjeno, a vendar tako domače stanovanje, kjer sem preživela mladost. In je sedaj temno in zapuščeno. Balkon, s katerega nas je ob odhodu vedno pozdravljala mama, pa prazen sameva. Prepuščen vetru, dežju in golobom, ki jih je v Trstu vsako leto več. Mamo sem izgubila lansko poletje, očeta ni več že skoraj dvajset let. Kako dolgo obdobje je to. A spomini nanj so še tako živi. Na tiste velikonočne praznike, ko smo še hodili skupaj na kosilo. Da smo ga razveselili. Kajti mojemu očetu je bilo na stara leta najlepše, če smo ga kam zapeljali. In če smo potem skupaj sedli za mizo. Ravno na Veliko noč je bilo, ko smo bili zadnjič skupaj na izletu. Tudi moj brat je bil zraven, z ženo in sinom. Bil je sončen dan na slo-

venski Obali in mi smo bili zbrani na terasi. Povabil nas je brat, ki se je pripeljal iz Nemčije. Na ribe. Kot bi bilo včeraj, se spomnim, da je nekje med kosilom moj oče rekel, da ne more več. Prvič je to rekel. On, ki je v mladih letih zahteval zvrhane krožnike in je vedno jedel s takim užitek, da je bilo vsem nam lepo. Potem je šlo samo še navzdol. Spomin-

ali ko si ogledujem ustekleničena vina, Kepa v grlu je vse večja. Ta želja, da bi zanjo rada kupila najslastnejše in ji še enkrat nesla v dar, me hudo boli. Samo enkrat še, samo zadnjikrat. A ji ob praznikih nosim samo sveče pod marmorirano ploščo, ki gleda na briške vinograde in na Korado. Še te sreče ni imela, da bi počivala v rojstnem kraju. Sprašujem

se, kako se počuti tu med Brdi in Benečijo, v kraju, ki ga je spoznala šele po smrti. In slišim petje beneškega zbora Rečan, tistega vročega poletnega večera, ko smo ju z očetom pripeljali sem in jima podarili šopek planik... "gozdič je že zelen, travnik je razcveten, al bo že skor' pomlad..." Pomlad slutim v teh dneh, nje pa ni več, da bi šli skupaj na sonce, kot smo hodili. In mene ta samota boli vsak dan, ob praznikih še najbolj. In tudi sedaj, ko gozd in travniki cvetijo.

Mamo čutim ob sebi. Slišim jo, kako me kliče po imenu, tako, kot me je poklicala zadnjič, tam na Šavrinskih gričih. Zadnjič, ko je bila še prisebna, ko je bila še ona. Slišim jo doma, na sprehodu, zjutraj, ko vstanem in se ozrem na Korado. Slišim, kako me kliče, da bi mi nekaj povedala ali morda, da bi me samo prišla za roko in me potolažila. Matere so na svetu zato, da nas tolažijo. Celo po smrti...

Z očetom je drugače. Oče živi v meni. Moj oče in jaz sva eno. Spominjam se,

kako mi je mama vedno govorila... cel oče si, kako si mu podobna, samo po očetu si se vrgla. In vem, da je res. Ko se smejem, vidim njegov nasmeh na svojih licih, ko povem šalo, vem, da bi on povedal isto, ko stisnem ustnice, da bi ne zajokala, ga vidim, kako sam to počne. In ko se pogledam v ogledalo, vidim njega, njegove misli, njegove oči, njegove sanje. Včasih se mi zdi, da jih ureničujem. In ga srečujem na vsakem koraku.

Mojih staršev ni več, a spomini živijo povsod, razsejala sta jih po svetu, po poteh, po mestih in vaseh. Kamorkoli grem, ju začutim v srcu. Povsod so razkropljeni drobci njunih sanj in povsod lebdi v zraku njune besede. Od morja tja do gorskih vršacev, po poteh, po cestah, po mestih in vaseh. Kot bi pustila za seboj utrinke življenja, ob katere se spotikam na svoji poti. Vsakič me zaboli in vsakič me razveseli. Nista odšla, še vedno sta z menoj. Še vedno ju je poln svet, ki ga živim. Pa čeprav so praznični dnevi brez njih tako prazni in čeprav jima lahko podarim samo cvetje in sveče. Neki prijatelj mi je letos ob Božiču, ki sem se počutila tako samo in tako žalostno, svetoval, naj domov povabim prijatelje. A nisem. Raje sva ostala z možem sama. So dnevi, ko potrebuješ družino. Od tesnih sorodnikov mi je ostal le brat, ki živi daleč v Nemčiji. Sedaj, ko sva ostala sama, odkrivava, kako sva si podobna. Dobivava se na skypu, zvečer. In mi je prijetno, ko se mi smeje izza ekrana. Zdi se mi, da vidim očeta. Zanjic sem ga vprašala, kako je z zdravjem, kako visok pritisk ima. Odgovoril mi je, da ne ve. Ker že desetletje ni bil pri zdravniku. A ti hodiš, me je vprašal. Ne sploh ne, mi je šlo na smeh. Že deset let in več nisem bila pri zdravniku. To je družina. Ta spontana, nepriljudna podobnost, ti trenutki, ko si lahko zares ti. Ta vez, ki je zapisana v genih. In v tisočih spominih.

Suzi Pertot

Nogomet pri nas

Primorje se je zavihtelo v višje nadstropje

Prva velika sodba v športni sezoni moštvenih panog, navdušujoča za našo srenjo, prihaja z nogometnih igrišč. Cele štiri kroge pred koncem prvenstva je proseško Primorje – že v nedeljo, 3. aprila -

hodnje leto. Društvo namreč meri celo v promocijsko prvenstvo.

Manj znani so akterji dosežka na zelenici, saj so člansko ekipo po prihodu spretnega športnega vodje Ezia Marconija v sode-

igral za Kras in še prej Muggio vedno v elitni ligi. Tu pa je, da omenimo samo nekatere, izjemno zanesljiva naveza bivših nogometašev propadle Ponziane Noto-Danieli, da ne govorimo o branilcu Cerarju, ki je tudi mož za višje lige. Skratka, rutinirani igralci, ki so dejansko bili jamstvo za uspešno sezono. Slovenskega pridiha je bilo med junaki na igrišču bore malo, naj tu omenimo mladega in prizadevnega napadalca Paolettija, ki je bil nazadnje med strelci na

tekmi, po kateri so na proseški Rouni člani Primorja v objemu navijačev proslavljali napredovanje.

Predsednik Zuppin veže navdušenje ob uspehu s skrbjo za mladinski pogon, ki je po njegovih besedah primarnega pomena. Društvo je spet uredilo svoje mladinske ekipe, po koncu pouka bo ponovilo poletni kamp, ki ga je lani v prenovljenem športnem središču z umetno travo vodil Alen Carli. Prihodnost je seveda odvisna tudi od kadra, ki ga bodo znali doma vzgojiti, četudi klubski športni delavci

baje uspešno novačijo večje in manjše pokrovitelje. Vodstvu je čestital tudi predsednik Združenja slovenskih športnih društev v Italiji Ivan Peterlin. Zanimivo in ne nujno pozitivno pa je dejstvo, da neki skupni projekt slovenskih društev o sodelovanju pri mladinskih selekcijah. Breg in Zarja si pomagata vzajemno, Vesna sodeluje s Sistiano, Kras in Primorje sta šla vsak svojo pot. Vsi trdijo, da združevanje ni potekalo na iskrenih temeljih. Vide- li bomo, kam ta razkropljenost pelje.

HC

preko prvega mesta napredovalo iz druge v prvo amatersko ligo. V tej zagotovo uglednejši kategoriji (v kateri se gropajsko-padriška Gaja bori pred izpadom) so bili rdeče-rumeni nazadnje v sezoni 2007/2008, torej pred skoraj desetletjem. Vmes so Prosečani padli celo v najnižje deželno tekmovanje, se pravi v tretjo amatersko ligo. V javnosti se ob tem prestopu, ki je bil načrtovan že od vsega začetka sezone, pojavlja predvsem predsednik in duša kluba Robert Zuppin, ki je takoj po doseženem uspehu že napovedal, da bodo ekipo za novo napredovanje sestavili tudi za pri-

lovanju s trenerjem Davidom Ravalicom (ki pa je pri Primorju že nekaj let in je bil svoj čas tudi že nogometaš) popolnoma prevetrili in sestavili nekako umetno. Prišla je kopica preverjenih igralcev, ki so res pripomogli h kakovostnemu skoku. Dejansko je bila enajsterica v skromni drugi kategoriji razred zase, na nekaterih tekmah je nedorasle nasprotnike dobesedno pregazila. Kdo pa so obrazi tega športnega uspeha? Zveneči imeni sta zagotovo izkušeni branilec Furlan, ki je na primer še v prejšnji sezoni igral v elitni ligi za Zaule, in bočni napadalec Metullio, ki je v preteklosti že

Z 10. strani

Kako "biti manjšinec ..."

Poleg teh in podobnih večšin, ki bogatijo kurikulum prav vsakega udeleženca, pa je sodelovanje na YEN-ovih seminarjih predvsem neverjetna človeška bogatitev, kot potrjuje izjavi udeleženek seminarja. "Teden dni v Pecu je bil poln doživetij. Nešteto drobnih, svetlih in smešnih trenutkov se mi kopiči v spominu..., ob tem pa še veliko anekdot in zanimivosti o madžarskih Nemcih... Lahko

bi rekla, da je najmočnejši in najznačilnejši občutek povezanosti in medsebojnega sprejemanja. Čudovito je, kako se lahko tako globoko razumeš z ljudmi, ki jih komaj poznaš, saj so vsi manjšinci", pravi Nastja Slavec. Ester Gomisel pa je mnenja, da "taka izkušnja nedvomno pusti veliko lepih spominov, obenem pa tudi ogromno motivacije za naprej. Osebnostno sem zdaj bolj zavedna, ponosna na svojo etnično pri-

padnost, bolj vesela, da pripadam manjšini in da živim v kraju, kjer lahko stopam v stik z dvema kulturama. To izkušnjo svetujem vsem, prav vsem mladim. Potrebni smo bolj širokega in odprtega pogleda na svet v današnji družbi, kajti ne smemo dovoliti, da bi se ta zaprla". Nastja pa "Sodelovanje na YEN-ovih seminarjih svetujem vsem mladim, ki bi radi svojo izkušnjo biti manjšinec ali manjšinka prenesli na višjo, evropsko oz. mednarodno ravnen". MOSP-ovemu delovanju v YEN-u lahko sledite na facebook strani Tudi Mi Smo YEN.

GABRJE Prav posebna skavtska obljuba

Msgr. Renato Podbersič "vedno pripravljen"!

Evangeljski odlomek prejšnje nedelje je pripovedoval o posebnem, globokem odnosu med vstalim Jezusom in Petrom. "Ali me ljubiš"?... O ljubezni, iz katere se je rodilo veliko poslanstvo. V tem duhu je v soboto, 9. aprila,

po večerni maši v cerkvi sv. Nikolaja v Gabrjah na Goriškem potekalo v ožjem krogu krajše slavje: msgr. Renato Podbersič, nepogrešljivi župnijski pomočnik v pastoralni enoti Soča-Vipava, ki že nekaj časa opravlja tudi vlogo asistenta slovenskih

goriških skavtov, je v prisotnosti članov skupnosti voditeljev goriškega dela Slovenske zamejske skavtske organizacije - po Skavtski pesmi in blagoslovu rut - svečano izrekel skavtsko obljubo pred načelnikom Milkom Di Bat-

tisto (na sliki). Skavtska družina ga je z veseljem sprejela že pred časom, tokrat pa je tudi sam zavestno, pred oltarjem in pri svoji časti obljubil, da bo "z Božjo pomočjo vestno služil Bogu in domovini, pomagal svojemu bližnjemu in spolnjeval skavtske zakone". Takoj za njim je obljubila tudi voditeljica (Kača Kaa) Tanja Arčon. Bratu skavtu Renatu želimo, da bi med otroki in mladimi še veliko

dobrega naredil, da bi jim govoril o Kristusu, ki ga lahko vsak dan odkrivamo v našem življenju in "nam začne vera drugače govoriti". Da bi mladim pomagal tkati poseben, globok odnos z vstalim Kristusom. "Bodi pripravljen"! / DG

GORICA Množično obiskan posvet o lovstvu in biotski raznovrstnosti

Lov je pomembno sredstvo za upravljanje teritorija

Vloga lovca je temeljnega pomena pri skrbi za teritorij in pri ohranjanju avtohtone biodiverzitete. V tem smislu bi morala Italija bolj sodelovati z lovskimi organizacijami pri izvajanju raznih naravovarstvenih programov. Lovci namreč razpolagajo z velikim znanjem in poznavanjem teritorija, njihovo udejstvovanje pa temelji na prostovoljnem delu, ki ga v veliki večini opravljajo v spoštovanju do naravne dediščine in s ciljem ohranjanja avtohtonih živalskih vrst. V tem smislu bo tudi za goriški in deželni teritorij toliko bolj pomembno, da pride čim prej do večjega sodelovanja med lovskimi organizacijami, pristojnimi deželnimi službami ter naravovarstveniki.

Sobotni posvet z naslovom *Lovstvo in biotska raznovrstnost v Evropi - Nujnost sobivanja*, ki ga priredila Pokrajina Gorica v sprejemni dvorani palače Attems-Petzenstein, je skozi razne posege poudaril omenjeno potrebo

oziroma vsaj nakazal odprta vprašanja. Podpredsednica Mara Černic, ki je usklajevala posege, je uvodoma predstavila trenutno stanje divjačine, lova in načina, kako Pokrajina Gorica izvaja pristojnosti na tem področju. Te so bile v zadnjih letih osredotočene na zmanjševanje prekomernega števila divjih prašičev ter preprečevanje škode v kmetijski in vinogradniški dejavnosti. Kako

je z lovom v Sloveniji, sta spreporila predstavnik ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Jošt Jakša ter predstavnik Zavoda za gozdove Andrej Sila. Deželni odbornik Paolo Panontin je podal splošen pregled na divjačino in okvirni obračun lovske dejavnosti ter dodal, da je bilo to področje z zakonodajnega vidika več kot dvajset let nedorečeno, sedaj pa so dokončno

pripravili primeren deželni načrt. Za naravovarstveno organizacijo Legambiente je nastopil Stefano Raimondi, ki je predstavil razlike med regijami.

Glavni poseg sobotnega posveta je podal predsednik Evropske lovske zveze (FACE) Michl Ebner, ki je pri nas bolj poznan kot nekdanji evropski poslanec iz vrst Južnotirolske ljudske stranke. To je visoki gost tudi izpostavil, ko se je uvodoma zahvalil za izkazano volilno zaupanje, ko je kandidiral v volilnem krožju, v katero spada tudi dežela FJK, in bil trikrat izvoljen v Evropski parlament (1994, 1999, 2004).

Predsednik Ebner je izpostavil več zanimivih vidikov, ki zadevajo lovske dejavnosti. Izpostavljeni argumenti so bili tudi na dnevnem redu kongresa Evropske lovske zveze, ki je prejšnji teden potekala v Beogradu. Ebner je razložil, da lov velja v sklopu EU 14 milijard evrov, vendar pa ne spada med pristojnosti EU. Več evropskih direktiv pa posredno vpliva na državno zakonodajo, ki ureja lovske dejavnosti. Kljub vsemu pa te direktive niso tako omejujoče za lov. Vse je odvisno od tega, kako posamezne države

izvajajo smernice na državnem ozemlju. Predvsem za Italijo velja, da je to izvajanje bolj omejevalno, kar je po mnenju predsednika Ebnerja vprašljivo. Lovci in lovska združenja bi morali biti za državno in krajevno javno upravo pomembna pomoč pri zaščiti in upravljanju teritorija. Potrebno bi bilo, da bi se jim zaupalo več odgovornosti, morebitne zlorabe pa bi morale biti strogo kaznovane. Žal si je kaj takega težko obetati, saj po mnenju predsednika Ebnerja poteka zaskrbljujoča centralizacija izvršne oblasti. Še posebno se dela proti deželam s posebnim statutom in obema avtonomnima pokrajinama, kar je nerazumljivo, ker so ravno te ustanove v severnem delu države dokazale več uspešnih praks kot dežele z rednim statutom. Predsednik Evropske lovske zveze, ki šteje več kot sedem milijonov članov, je svoj poseg sklenil s prepričanjem, da biotske raznovrstnosti ne bo mogoče uspešno ohraniti, če ne bo sodelovanja med glavnimi subjekti. Predvsem pa mora biti lovstvo spoštovano kot bogat resurs za upravljanje teritorija, kar še posebno velja v obmejnih področjih, kot sta npr. Brda in Kras, kjer se je potrebno soočiti s slovensko zakonodajo, ki je manj restriktivna.

Julijan Čavdek

Koroški Slovenci

Borec za pravice koroških Slovencev, odvetnik Rudi Vouk je ob peti obletnici dogovora o postavitvi dvojezičnih napisov na avstrijskem Koroškem v odprtem pismu opozoril, da koroški Slovenci nujno potrebujejo civilno družbo in novo politiko: "Nujna je repolitizacija koroških Slovencev. Sicer bomo doživeli tisto usodo, ki so jo že doživele nekatere evropske manjšine, ki se še ob praznikih oblačijo v svoje noše in se gredo folkloro, dejansko pa manjšine ni več in ne bomo del razvoja tistih uspešnih manjšin, ki v skupni, odprti Evropi končno najdejo potrebne možnosti in potrebno razumevanje za obstoj in razvoj!"

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel Snovanja 2016

Po velikem uspehu lanske jubilejne izvedbe Snovanja nadaljuje SCGV Emil Komel letos z razkošno ponudbo koncertov, ki bodo potekali v goriški in tržaški pokrajini ter v sosednji Novi Gorici in v Slovenskih Brdih. Bogata dejavnost centra Komel in uspehi učencev na raznih tekmovanjih, prireditvah in državnih izpiti bodo razvidni širši publiki z javnimi koncerti, ki so sad novih in že utečenih sodelovanj s kulturnimi društvi in ustanovami v širši okolici, kot npr. manifestacija na goriškem gradu "Un castello... in festa" ob rojstnem dnevu mesta Gorice, Festival eStoria, mednarodno tekmovanje Svirél in dejavnosti Kulturnega doma iz Nove Gorice. Z izbranimi in kakovostnimi glasbenimi vsebinami se bodo pridružili tudi sodelavci in učenci društva Arsatelier, ki bo imelo glavno vlogo tudi v tej sezoni z lastno produkcijo zadnjega koncerta, Solo&orkester z originalnimi instrumenti. Tudi z letošnjimi Snovanji 2016 želijo prireditelji ovrednotiti svoje pridne učence, male in velike, delo njihovih mentorjev in glasbenikov, ki z njimi sodelujejo več let in so postali pomembni za uresničitev raznih prireditev. Pristrčno vabilo velja torej vsem družinam, učencem in ljubiteljem dobre glasbe, da bi doživljali lepe trenutke v družbi učencev in mentorjev ter podpirali v mladini še naprej veselje do glasbe.

- Otvoritveni koncert Tchiki duo je bil 5. aprila v prostorih Trgovskega doma na Verdijevem korzu v Gorici. Sodelovanje z mednarodnim glasbenim tekmovanjem Svirél, ki je potekal v Brdih in v občini Nova Gorica od 30.3. do 14.4., se bo nadaljevalo s koncertom žirantov tekmovanja v kategoriji tolkala. Nicolas Sutter in Jacques Hostettler sta ustanovila Tchiki duo leta 2006, ki redno koncertira po Evropi in na Japonskem. Nastopata v duu z marimbama, kot solista s simfoničnimi

ali komornimi godalnimi orkestri in v ansamblih. Njune izvedbe označujejo čustvenost, izvirnost in virtuoznost. Izvajata eklektičen repertoar, ki vključuje, poleg mojstrov in pomembnih skladateljev, tudi njihova avtorska dela. Koncert je uvedla mlada skupina Petite Drum, ki jo sestavljajo učenci tolkalnega oddelka SCGV Emil Komel in društva Arstelier. Skupi-

muzejih.

- *Mi smo pomlad* združuje vsako leto učence SCGV Emil Komel z vrstniki iz raznih glasbenih šol. Letos se bodo učencem Centra pridružili gojenci GŠ Nova Gorica in Srednjih šol Perco iz Ločnika ter Locchi iz Gorice v duhu medsebojnega spoznanja in povezovanja. Koncert bo v petek, **13. maja**, ob 19. uri v KC Lojze Bratuž v Gorici.

- Tudi oddelek moderne in jazz glasbe se bo predstavil širši publiki s celovečernim koncertom v okviru Festivala eStoria. Učenci

gica pod vodstvom Lucrezie Bogar. Koordinator projekta je Marja Feinig.

- Nadaljujemo dolgoletno sodelovanje s Kulturnim domom Nova Gorica s koncertom *Glasbeni dialogi*, na katerem se bodo predstavili najboljši učenci in skupine SCGV Emil Komel, ki so dobitniki nagrad na raznih tekmovanjih doma in v tujini. Koncert bo v lepi baročni dvorani samostana sv. Frančiška na Kostanjevici v okviru 22. sezone Glasba z vrto v sv. Frančiška v torek, **7. junija**, s pričetkom ob 20. uri.

- Viteška dvorana na Gradu Dobrovo bo dala dodatno vrednost koncertu *Od Varšave do Benetk*, na katerem se bosta predstavila mlada pianista iz razreda prof. Gadjeva. 13-letna Michela Shuelz iz Števerjana in 17-letni Alessandro Villalva, doma iz Conegliana, a že vrsto let zvest učenec Centra Komel, bosta peljala publiko na glasbeno potovanje od Chopinove Varšave, Mozartovega Salzburga in Dunaja, tja do Benetk in Neaplja v skladbi F. Liszta. Koncert bo v torek, **14. junija**, ob 20. uri.

- *Glasba pod cerkvenim obokom* - tradicionalni koncert sakralne glasbe bo letos v cerkvi sv. Martina v Doberdolu in ga bodo izvedli otroški zbor Veseljaki pod vodstvom Lucije Lavrenčič Terpin, učenci in komorne skupine SCGV Emil Komel iz podružnice Doberdob. Koncert bo v petek, **17. junija**, ob 20.30.

- Letošnja Snovanja bodo sklenili s 6. izvedbo koncerta *Solo&orkester* na originalnih instrumentih, ki nadaljuje lanski projekt z zgodovinskimi instrumenti oz. instrumenti s strunami iz časa klasicizma. Kakovost lanskega zelo odmevnega koncerta bo zagotovljena tudi letos, saj bodo poleg združenega orkestra Collegium Apollineum in Arsatelier Silvan Kerševan nastopili tudi solisti in zbor. Dirigiral bo Marco Feruglio. Med večerom, ki bo v mestnem gledališču Giuseppe Verdi v Gorici v nedeljo, **26. junija**, ob 20.30, bo tudi podelitev štipendij mladim glasbenikom, ki jih dodeli vsako leto goriška hranilnica Fondazione Carigo.

no sta pripravila mentorja Patrick Quaggiato in Giorgio Fritsch.

- V okviru novih sodelovanj z društvi na teritoriju bo v četrtek, **28. aprila**, ob 20. uri v grofovski dvorani na goriškem gradu koncert *Glasbene afinite*. Celovečerni koncert v izvedbi profesorjev SCGV Emil Komel in društva Arsatelier bo potekal prav na rojstni dan mesta Gorice in bo vključen v manifestacijo "Un castello... in festa", ki ga prireja društvo Smilevents. Da bi prav nazdravili Gorici, bo na voljo publiki tudi enogastronomski dogodek z naslovom "1015 let... vse najboljše Gorica" ob 18. uri v prostorih Taverne al Castello v grajskem naselju pri pokrajinskih

pod glavnim mentorstvom profesorja Jana Sturialeja bodo izvedli koncert *Interplay*, ki bo v petek, **20. maja**, ob 20.30 v mestnem ljudskem vrtu.

- *Glasbeni mozaik* je zaključna akademija najboljših učencev solistov in skupin SCGV Emil Komel in društva Arsatelier, ki bo potekal v petek, **27. maja**, ob 20. uri v veliki dvorani KC Lojze Bratuž.

- Učenci Devinske podružnice SCGV Emil Komel bodo tudi letos poskrbeli za glasbeno pravljico z naslovom *Mišji koncert*. Dogodek, ki bo v sredo, **1. junija**, ob 19. uri na sedežu devinskih zborov, je namenjen otroški publiki in bo potekal v sodelovanju z OPZ Lad-

Skupnost družin Sončnica Večdnevni izlet v Kampanjo

Skupnost družin Sončnica iz Gorice je izraz slovenskih družin in posameznikov goriške pokrajine in širše Furlanije-Juljske krajine, ki jim je družina pri srcu. Ob negovanju vrednot, ki so temelj družinskega življenja, skuša društvo omogočiti svojim mlajšim in starejšim članom, da se srečujejo in si pri tem med seboj pomagajo. Razvejena in bogata dejavnost društva se izraža na raznih področjih, od priprave zanimivih in skrbno oblikovanih prireditev, organizacije strokovnih predavanj na razne teme, razprav, telesne sprostitve ob telovadbi, ne gre pozabiti seveda umetniških dejavnosti, poučnih izletov v naravo ter izvedbo vsakoletnega živahnega in zabavnega poletnega središča za najmlajše ter še marsikaj! Skupnost družin Sončnica že nekaj let v poletnih mesecih zelo skrbno in uspešno pripravlja tradicionalni večdnevni izlet (v tujino ali po Italiji), pri katerem si lahko udeleženci naberejo veliko nepozabnih izkušenj in vtisov. Društvo si srčno prizadeva, da se izletniki pri ogledu zanimivosti obiskanih krajev obogatijo s spoznavanjem njihovih zgodovinskih, kulturnih ter naravnih značilnosti in se ob enem počutijo vedno dobro, ob razvedrilu in družabnih trenutkih. Poletje je običajno obdobje, ko si lahko privoščimo vsaj krajši počitek in zaslužno sprostitve. Prav v ta namen bo Skupnost družin Sončnica

tudi letos v mesecu avgustu (od 21. do 25. avgusta) organizirala petdnevni izlet z avtobusom v deželo Kampanjo na jugu Italije. Program predvideva prvi dan ogled mesta Caserta in kraljeve palače 'La Reggia', drugi dan bo v celoti namenjen vodenemu obisku Neapelja, tako novejšega kot starejšega dela mesta (galerija Umberto, trg Plebiscito, gledališče San Carlo, Posillipo, Santa Lucia, stolna cerkev San Gregorio Armeno, skulptura 'Il Cristo Velato' v kapele Sansevero...), tretji dan se bodo izletniki naužili lepot obalnega področja, poznanega pod imenom Costiera Amalfitana (Positano, Amalfi, ogled prelepe stolnice v mestu Amalfi). Četrti dan se bodo povzpeli na vulkan Vezuv ter bodo spoznali vulkanski observatorij in očarljivo mesto Sorrento, pred vrnitvijo v Gorico pa bodo udeleženci peti in zadnji dan izleta posvetili ogledu znamenitega arheološkega najdišča Pompejev. Organizatorji vabijo vse zainteresente, da se jim pridružijo na tem enkratnem in zanimivem potovanju. Vpis je možen do 30. aprila pri odbornicah Skupnosti družin Sončnica Ani Saksida (tel. 328 9181685) ali Katerini Ferletič (tel. 0481 536807), ki sta z veliko vnemo in običajno zagnanostjo tudi letos poskrbeli za pripravo te nad vse pozitivne pobude in ki nudita tudi vse morebitne nakanadne informacije o izletu.

(fk)